

Fridtjov Nansen

På ski over Grønland

verkorte versie met Nederlandse woordverklaringen

Inleiding: Fridtjov Nansen

Fridtjov Nansens begrafenis op 17 mei 1930 was een dag van nationale rouw. Nansen (1861-1930) was dan ook een man met vele kwaliteiten. Hij was wetenschapsman (hoogleraar dierkunde, later oceanografie aan de Universiteit van Oslo), diplomaat (en in die hoedanigheid warm pleitbezorger voor het beëindigen van de personele unie tussen Noorwegen en Zweden) en filantroop.

In 1920 werd hij de Noorse gedelegeerde bij de Volkenbond en in mei van hetzelfde jaar begon hij met zijn inspanningen om de vele krijgsgevangenen die nog in Europa te vinden waren weer thuis te krijgen. In 1921 slaagde hij er als hoge commissaris voor de arbeid in om een kleine twee miljoen Russen en Oekraïners van de hongersnood te redden. Tijdens de winter van 1921-1922 verrichtte hij humanitair werk voor de uit Turkije verdreven Grieken en Armeniërs. Als blijk van erkenning voor zijn grote inzet werd hem in 1922 de Nobelprijs voor de vrede toegekend.

Nansens blikk

en reise langs floden Jenisej
Deel van een affiche voor een tentoonstelling over één van Nansens latere reizen.

Toch is het waarschijnlijk vooral als poolreiziger dat Nansen nu berinnerd wordt. Vooral de reis met de *Fram* (1893-1896) staat in het Noorse collectieve geheugen gegrift. Dit speciaal geconstrueerde schip (nu te bezichtigen in het Frammuseum op Bygdøy) geraakte dicht bij de Noordpool dan enig ander schip ervoor. Op 14 maart 1895 verlieten Nansen en Hjalmar Johansen het in het drijfijis vastzittende schip in een poging om op ski's en met hondensleden de Noordpool te bereiken. Na grote inspanningen bereikten ze op 7 april 86° 4' noorderbreedte, verder noord dan enige vroegere expeditie.

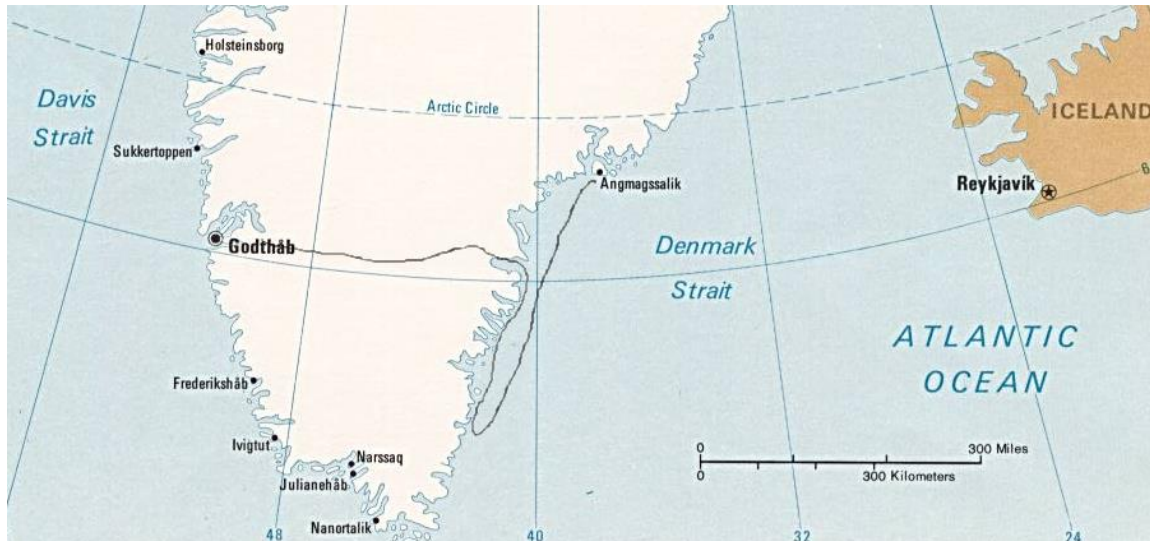
Op de terugweg verkeerden Nansen en Johansen verscheidene keren in levensgevaar. Op 15 augustus bereikten ze Frans Jozef-land en overwinterden daar. Op 19 mei 1896 braken ze op en een maand later stuitten ze toevallig op een Britse expeditie onder Frederick Jackson, wiens schip hen naar Vardø in Noord-Noorwegen bracht. In Noorwegen werd Nansen daarop als een nationale held gevierd.

Nansen ten tijde van de tocht door Groenland

De Framexpeditie was echter niet Nansens eerste tocht door de noordelijke regionen. In 1888 was hij al samen met vijf anderen per ski van west naar oost door Groenland getrokken. Deze tocht heeft Nansen beschreven in *På ski over Grønland*, een boeiend relaas dat tot op heden populair gebleven is. De eerste (zeer uitgebreide) uitgave verscheen in 1890. In 1928 publiceerde hij een verkorte uitgave, waar hij wat voor de gewone lezer van minder belang was weggelaten had en zich op de tocht zelf concentreerde. De fragmenten hierna zijn op die uitgave gebaseerd.

Als de "ontdekker" van Groenland wordt gewoonlijk Eirik Raude genoemd. Raude werd wegens moord vogelvrij verklaard in IJsland en besloot westwaarts te varen om het land te zoeken dat in oude vertellingen vermeld werd. Zo arriveerde hij rond 985 aan de westkust van Groenland en verkende die nauwgezet. Wanneer hij na drie jaar niet langer vogelvrij was keerde hij terug naar IJsland om emigratie naar zijn nieuw ontdekte land te propageren. Hij noemde het Groenland om veel volk mee te krijgen. Een jaar later keerde hij inderdaad met een aantal schepen weer naar Groenland en vestigde er een permanente kolonie. Eirik Raudes zoon Leif Eriksson is de ontdekker van "Vinland"(Amerika).

Nansens route door Groenland

Planen til ferden

To tusen kilometer ute i havet vest for Norge ligger Grønland. Hele dets indre er dekket av en veldig **snøbre**, som er over én million kvadratkilometer stor. Breen dekker landet på samme vis som snø og is for **mangfoldige** tusen år siden dekket hele det nordlige Europa.

ijsmassa

vele

Langs de **ytre** kystene av Grønland er det en del av landet som ikke er dekket av isen, og dette **beltet** er videst langs vest- og sørvestkysten, hvor trange, dype fjorder strekker seg langt inn mellom høye fjell, på samme vis som i det vestlige Norge.

buiten(ste)

zone

De første menneskene som for flere tusen år siden kom til Grønland, var inuittene. De **slo seg ned** langs kystene og levde av fangst på havets dyr, mest **sel**¹, og så **hvalross**² og **hval**.

vestigden zich

¹ zeehonden; ² walrussen
walvissen

For vel ett tusen år siden ble landet funnet av norske sjøfarere, og med den kjente nordmannen Erik Raude som **høvding**¹, **bosatte**² nordmenn og islendinger **seg**² der i slutten av det tiende århundre, og de levde der i fem hundre år.

¹ aanvoerder (*voor Eirik Raude: zie inleiding*) ; vestigden ... zich

Det var lett å forstå at det ville være av stor vitenskapelig **betydning** å lære det indre av dette merkelige landet å kjenne, ikke minst fordi det ville gi bedre forståelse av hvordan forholdene har vært i Nord-Europa den gang det var dekket av en lignende innlandsis.

betekenis

Mange **forsøk** var da også blitt gjort på å gå over denne innlandsisen fra den ene kysten til den andre. Den som hadde trengt lengst fram mot det indre, var professor Nordenskiöld med sin ekspedisjon sommeren 1883. Han hadde med seg to samer. De hadde bare funnet uendelige **snømarker**¹ med godt **skiføre**² der inne.

pogingen

¹ sneeuwvelden; ² sneeuw
waarop goed te skiën valt
blikseminslag

Da jeg hørte om dette, slo det meg som et **lyn** at en ekspedisjon av norske skiløpere kunne gå tvers over denne **snø-orkenen** fra den ene kysten til den andre. De tidligere forsøk var gjort fra den bebodde vestkysten mot østkysten; og østkysten er stengt av isen, som hindrer skip fra å komme inn.

sneeuwwoestijn

En ny ekspedisjon som gikk fra vest mot øst, kunne ikke regne med å bli hentet på østkysten; den måtte, om den kom over, gå samme veien tilbake til vestkysten. **Til det kom**¹ at folk ikke **er**² nå engang folk ikke så **ivrige på**² å gå fram mot det ukjente, hvor de ikke vet hvordan **utsiktene**³ til å **berge livet** kan være.

¹ daarbij kwam; ² tuk zijn op; ³ de vooruitzichten het er levend vanaf brengen

Annerledes mente jeg det ville være om en kunne trenge gjennom drivisen og lande på den **øde** østkysten, og gå derfra over innlandsisen. Da ville en bare behøve å gå veien én gang: over til den bebodde vestkysten. Til det kom at når en først hadde begynt **vandringen**, var det ingen vei tilbake. En var **nødt til**¹ å trenge fram til **boplassene**² **vestpå**³ for å berge livet og komme hjem igjen. Det gjaldt å sette alt inn, og ikke kaste bort kostbar tid med å se seg tilbake, når en har mer enn nok med å se fram. Det var et **enkelt** valg: vestkysten eller døden.

doodse

die tocht

¹ verplicht om; ² de nederzettingen; ³ in het westen

eenvoudige

Pa en ferd med **selfangeren**¹ "Viking" i 1882 hadde jeg satt fast i **drivisen**² langs Grønlands østkyst, og da hadde jeg kommet til den konklusjon at selv om det ikke skulle lykkes å komme inn til selve kysten med skip, så måtte det være mulig å trenge med båt og **skikjelker**¹ med **niste**², **telt**³ og **soveposser**⁴ gjennom eller over drivisen inn til landet.

¹ schip voor de zeehonden-jacht; ² het pakij's

¹ sledes die op ski's gemon-teerd zijn; ² proviand; ³ tent ⁴ slaapzakken aangevallen

Da planen ble kjent i januar 1888, ble den sterkt **angrepet** av forskjellige autoriteter, som erklærte at den var fullstendig umulig. En ung dansk vitenskapsmann skrev **bl.a.** at "allerede den metode Nansen eventuelt vil bruke til å nå østkysten, **nemlig** ved å forlate skipet og da som en **isbjørn**¹ vandre fra det ene **gyngende**² **isflaket**³ til det andre, er jo så **dumdristig**⁴, at man ikke vet hva man skal si til den."

o.a.

namelijk

¹ ijsbeer; ² wiebelende

³ ijsschots; ⁴ roekeloos

I en annen artikkel het det "at selv om Nansen selv kan være så **gal**¹ å ville forsøke noe slikt, så får han **dog**² ikke et eneste menneske med seg, og alene kan han dog ikke gå."

¹ krankzinnig; ² toch

Også "den **ubesindighet** å bryte broene bak seg" ble **klandret**: "en god leders plikt er alltid å sikre seg en trygg **retrettlinje**¹, for uten den ville ikke **ens**² menn gå fram med **tillit**³."

onbezonnenheid

afgekeurd

¹ terugtochtroute; ² *genitief van het onbepaalde voornaamwoord "en"*; ³ vertrouwen

voornemen

Min opprinnelige **hensikt** var å utføre ekspedisjonen for egne midler; men da jeg fra flere **hold**¹ ble **oppfordret**² til å **søke** det norske universitetet **om** fem tusen kroner som

¹ kringen; ² aangespoord aanvragen

støtte til den.

Til tross for¹ universitetets kraftige anbefaling **avslo**² regjeringen å gjøre noe for det. I de regjeringsvennlige aviser ble det **endog** antydnet "at man ikke kunne se **noen som helst** grunn til at det norske folk skulle betale en så stor sum, for at en **privatmann** kunne gjøre en **forlystelsesreise** til Grønland. De fleste som hørte om planen, mente det var det reneste galmannsverk, jeg måtte enten **være fra vettet**¹ eller **kjed av livet**²; hva var det å hente i Grønlands **indre**?

Da kom det et tilbud fra en mann i København som sa seg **villig**¹ til å betale de fem tusen kronene jeg hadde **søkt om**². Denne mannen var **etatsråd** Augustin Gamél. Dette

Etatsraad Augustin Gamél.

tilbud fra en utlending om å bidra til en ekspedisjon som av de fleste ble ansett for å være **vanvidd**, var så edelmodig at jeg **mottok** det.

Enda¹ planen ble erklært for å være **galskap**², var det nok av menn som **søkte om**² å få være med.

Jeg fikk over 40 skriftlige **søknader**: det var bønder, sjømenn, offiserer, **farmasøyter**, handelsmenn, studenter **o.s.v.** Og det var ennå mange flere, som sa at de gjerne ville være med og ville melde seg. Det var heller ikke bare nordmenn, men også menn fra Danmark, Holland, Frankrike og England.

Jeg kunne imidlertid kun ta folk, som var **vante** til å bruke skiene, og som var energiske og **utholdende** mennesker. Jeg valgte *Otto Sverdrup*, 33 år gammel, tidligere skipskaptein, *Oluf C. Dietrichson*, 32 år gammel, den gang løytnant i infanteriet, *Kristian Kristiansen Trana*, 24 år gammel, **bondegutt**¹ fra Steinkjer. Da jeg **opprinnelig**² hadde tenkt å ta noen **rein**³ med som trekkdyr, fikk jeg fra Finnmark to samer: *Samuel Johannesen Balto*, 27 år gammel, som var **fastboende** same, og *Ole Nielsen Ravna*, 46 år gammel, som var fjellsame.

steun.

¹ in weerwil van; ² weigerde

zelfs
geen enkele
privépersoon
plezierreis

¹ niet goed bij m'n hoofd
² levensmoe; ³ binnenste

bereid
aangevraagd
(vroeger:) door de Deense
koning verleende titel

waanzin
aanvaardde

¹ hoewel; ² waanzin
zich kandidaat stelden

sollicitaties
apothekers
enz.

gewend
taaie

¹ boerenzoon; ² oorspronkelijk; ³ rendieren

met een va
betrouwbare

Ravna var den eneste av ekspedisjonen, som var gift. Han hadde kone og fem barn. Jeg var forbauset da jeg hørte det. Jeg visste det ikke på forhånd. Jeg hadde satt som regel at ingen av deltakerne skulle være gift. Men nå var det for sent å sende ham tilbake til Finnmark. De så ut til å være **pålitelige**¹, men Ravna var **dorskere**² enn Balto. Ved å undersøke saken nærmere fant jeg det **imidlertid** ikke **rådelig** å ta med rein på turen, og derfor fikk vi ikke bruk for samenes kjennskap til å **stelle** rein.

¹ betrouwbaar, ² trager
echter
raadzaam
verzorgen

Med rederiet for skipet "Jason" fra Sandejord og dets kaptein Maurits Jacobsen **kom jeg overens** om at skipet skulle hente oss i Isafjord eller Dyrafjord på Island de første dagene av juni 1888, og med det skulle vi så bli brakt til Grønlands østkyst eller til drivisen utenfor denne kysten. ste woonplaats

werd ik het eens

Begin mei 1888 reisden Nansen en zijn ploeg naar Leith in Schotland. Met het Deense schip de "Thyra" ging het dan eerst naar de Færøer en vervolgens naar IJsland. Op 3 juni gingen ze aan boord van de Jason, die de dag daarvoor in Isafjord aangekomen was.

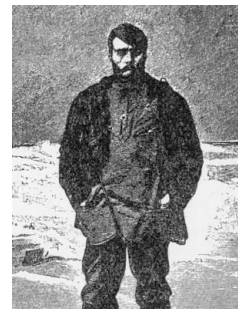
Balto en Ravna

Oluf Dietrichson

Kristian Kristiansen

Otto Sverdrup

Med "Jason"

Om kvelden 4. juni **lettet** vi anker i deilig solskinnsvær og tok farvel med Island. Vi mla det bak oss og **stod til havs**. I den stille, vakre natten **bar det vestover**. Solen var gått ned, himmelen **glødet** i kveldens farger, sjøen var speilblank. Det fins ikke noe vakrere i livet enn slike netter. Vi satt og tenkte på de ukjente eventyr av godt eller vondt som ventet der vestpå. Dette livet – er det stort mer enn minner om det som var, og håp om det som skal komme?

lichtten
kozen zee
ging het westwaarts
gloeide

Neste dag, 5. juni, kom vi til **kanten** av drivisen; den strakte seg langt sørover dette året. Denne isverden er **ensformig**¹ og enkel, og dog gjør den et **selsomt** inntrykk: alt er hvitt så langt øyet kan se.

de rand

¹ eentonig; ² wonderlijke

Isen fryser på sjøens **overflate** om vinteren nord i Polhavet, om sommeren **tiner** solen bort litt av den, men hver vinter øker den igjen, og de flate flakene kan bli **bortimot**¹ 3 m tykke. Alltid er isen i **drift**² for vind og strøm over Polhavet og sørover langs Grønlands østkyst. Ved denne driften blir det ofte dannet lange **sprekker** og **råker**¹ i **isdekket**², og det blir brutt opp i svære **flak**³. Når disse flakene blir drevet mot hverandre, skyves isflakene lange stykker inn over hverandre, eller de brytes **sund** med svært **brak**¹, og isstykkene blir **veltet opp**² og danner svære **skrugarder**³ og **koss**⁴, som kan **rage**⁵ 8 m opp over **vannflaten**⁶. Da de har minst ni eller ti ganger så mye is under vannet som over, kan disse skrugardene og kossene bli 70 til 80 m tykke. Stykkene som er stablet opp i dem, fryser **gjærne** fast sammen, og det blir massive isklumper som driver av sted med strømmen, og som tar lang tid for å smelte; men de er helt forskjellige fra og mye mindre enn de svære isfjellene som driver i havet, og som stammer fra **isbreene** på Grønland.

oppervlakte
smelt

¹ bijna; ² in beweging

barsten
¹ gaten; ² het ijsoppervlak
³ ijsschotsen
in stukken
¹ gekraak; ² op elkaar
gegoid; ³ ijsbarrières; ⁴ ijs-
formaties; ⁵ zich verheffen
⁶ het wateroppervlak

gewoonlijk

de gletsjers

Overflaten¹ av drivisen er ofte svært **ujevn**², enda den til å begynne med var ganske flat, og den kan ofte være **tung** å komme fram over når en skal trekke kjelker eller båter med seg. Av polarstrømmen blir isen ført sørover langs hele østkysten av Grønland, og ligger mesteparten av året **ut for** den i et bredt belte som blir smalere sørover.

¹ het oppervlak; ² oneffen
moeilijk

vóór

All isen **utenfor** Grønlands østkyst hindrer skipene fra å komme inn til landet der. Det er **helst** ut på sensommeren

voor
gewoonlijk

og høsten at den **minker** så mye at det er kanskje mulig for en skute til å slippe igjennom. Men det hadde bare lyktes én gang, ved Angmagssalikk, nettopp på det stedet hvor vi ville forsøke å nå inn.

slinkt

I flere dager seilte vi nå langs iskanten sørover. Som før nevnt var det landet ved Angmagssalikk vi ønsket å nå. Vi ble **sinket**¹ av **motvind**², og det tok lengre tid enn ventet; det kom også tåke, så vi visste ikke hvor langt vestover mot landet vi var kommet, og det så ut til å være mye is.

¹ opgehouden; ² tegenwind

11. juni klarnet det, og vi fikk det første lokkende syn av Grønland. Vi befant oss nord for Angmagssalikk. Landet kunne vel være en 15 sjømil (110 km) borte. En dyp, trang **bukt** skar seg inn mot det gjennom isen, og vi bestemte oss for å forsøke hvor langt vi kunne komme.

baai

Vinden var gunstig, og vi kom nærmere og nærmere. Isen lukket seg **forut**, men en selfanger som "Jason" mister ikke **mote**¹ og for skipets sterke **baug** måtte flakene vike; vi kom inn i en stort, åpent vann og så ikke is i retning mot land. Vi var på 65° 18' **n. br.**¹ og 34° 10' **v. l.** Håpet begynte **så smått**³ å stige

voor het schip
¹ de moed; ² een boeg
¹ noorderbreedte; ² wester-
lengte; ³ stilletjesaan

Etter at vi hadde seilt ennå et par timer med god fart, **øynet** vi til slutt is forut. Vi seilte et stykke inn gjennom isen, men til slutt **viste**¹ den **seg**¹ for vanskelig å **forsere**². Landet kunne vel nå være en 9 eller 10 sjømil (70 km) **innenfor oss**, men da isen så nokså ujevn ut, ville vi ikke forsøke å **gjøre landgang** her, avstanden var for stor. Vi vendte tilbake ut av isen igjen, og krysset så videre nordøstover langs iskanten mot vind og strøm.

bemerkten
¹ bleek; ² open te breken

En måneds tid seilte "Jason" nå **att og fram** langs iskanten på jakt etter **klappmyss**¹, men vi var ikke **synderlig**² heldige med fangsten.

van ons verwijderd
aan land gaan

I **St. Hans-helgen** skulle det bli forandring, sa man; men St. Hans-kvelden og St. Hans-dag og ennå mange andre dager gikk forbi uten annen forandring enn at det ble riktig fint vær med lyst, **menneskevennlig** solskinn, og det gjorde **tilværelsen**¹ **betydelig**² bedre; så lenge man har solen, skal man jo ikke klage.

heen en weer
¹ klappmutsen (*zeehonden-
soort*); ² bijzonder

Når vi var **lei** av å stirre på hav, himmel og is, måtte vi finne på noe annet å gjøre – det **lar seg ikke nekte** at man, etter å ha stirret på dem i uker og måneder, begynner å

het midzomernacht-
weekend
mensvriendelijke
¹ het bestaan; ² aanzienlijk
beu
het kan niet ontkend wor-
den

synes at de er allikevel noe **ensformige**¹, og man **lengter**² etter litt avveksling.

¹ eentonig; ² verlangen
afwisseling

En av våre største **fornøyer** var å kaste med lasso. Samene var selvfølgelig mestere i bruken av den, de bruker den jo daglig for å fange sine **ren**. Især var gamle Ravna **overlegen**¹. Med sin sikre **mine**² rullet han linjen opp i den høyre hånd; så hodet litt forover, øyet skarpt **festet**³ på den ulykkelige mannen han hadde utvalgt, et par **trin** over dekket, lette og **smidige**¹ som en katts, en rask bevegelse, og **snaren**² falt alltid ned over hodet på **byttet**¹, som **fektende**² med armer og ben forgieves **søkte** å fri seg.

verzetjes
rendieren
¹ superieur; ² gezichtsuitdrukkung; ³ gericht
stappen
¹ lenig; ² de strik
¹ de prooi; ² zwaaiend
probeerde

Balto var som fastboende same mindre **øvd**, men hans stolthet ville **nødig**¹ **innrømme**² dette, og anledning til mye munterhet ga det, når en av oss tok snoren fra ham og sa at vi kastet bedre.

geoefend
¹ ongaarne; ² toegeven

Et populært spill var å kaste på "narrhodet". Med **kritt** ble noen figurer og **ruter**¹ **risset**² opp på dekket, disse fikk forskjellige verdier, og **fra et bestemt hold**¹ **gjaldt det**² å kaste et lite stykke **bly**³ inn i rutene, men ikke i ruten som ble kalt "narrhodet"⁴. Kom man i den, tapte man alt hva man hadde vunnet i de andre **kastene**⁵. **Gevinsten**⁶ var stykker av **skråtobakk**.

krijt
¹ vakken; ² getekend
¹ van op een bepaalde afstand; ² kwam het eropaan
³ lood; ⁴ letterlijk: "narren-koop"; ⁵ worpen; ⁶ de prijs
pruimtabak

Det hendte ofte at vi spilte kort. Vi hadde bare en "**kortstokk**", og denne var ved slutten av reisen så **skitten**, at det var vanskelig å se hva som sto på kortene.

spel kaarten
vuil

Fra en venn av ekspedisjonen, en bokhandler i Kristiania, hadde vi fått noen bøker **i gave**. Da vi hadde lest alle disse bøkene gikk vi på jakt etter hva som helst av romaner som fantes **om bord**¹ og **slukte**² dem. Det var ikke akkurat intellektuell litteratur vi fant: "Den blodige **handske**", "Den røde **høvding**¹", "Den sorte slange" o.l.²....

cadeau
¹ aan boord; ² verslonden
handschoen
¹ opperhoofd; ² e.d.

Den 11. juli var det sterk bevegelse i isen. Et isflak ga "Jason" et voldsomt støt for baugen, så den fór **akterover**. Vi sprang ut på dekk og så et annet stort flak **tvers av skipet**¹; det **stevnet**² med stor fart **like på**³ **dets** akterende. Så **tørnet**⁴ det imot oss med et brak. Hele skuta ristet og **krengte**⁵. **Roret**⁶ var knekt, men heldigvis ikke verre. Hadde vi fått dette flaket mot siden, var det uvisst hvordan det kunne ha gått. Det tok oss hele neste dagen å få skiftet ut roret og satt på reserveroret, som man alltid fører med seg.

achteruit
¹ dwars op onze koers
² kwam ... af; ³ recht naar
⁴ botste; ⁵ helde over
⁵ het roer

Det hadde nå lidd langt på sommeren, og den 13. juli bestemte kapteinen til alles tilfredshet å gå ut av isen og sette kurs sørvestover langs kanten mot Grønland igjen, for å gå i land. Isbeltet langs landet var nå mye smalere enn da vi var der for en måned siden.

Vår bagasje ble båret opp på dekk. Alt ble gjort ferdig til avreisen.

Vi så mange store isfjell **innover** mot kysten. På noen av dem lå det stein og grus, og det hendte at noen **tok dem for**¹ øyer. **Det ble ingen landgang**²: isbeltet var **fortsatt**³ mellom 4 og 5 mil bredt, og det var bedre å **se på forholdene**⁴ lenger sør.

Da jeg den 17. juli om morgenen kom på dekk så jeg landet ved Angmagssalikk og den store Sermilikkfjorden, og der var det jo vi hadde tenkt å ga inn. En tur opp i **utkikks-tønne**n viste at isbeltet var smalere her, omtrent 20 km bredt. Isen så temmelig tett ut, men det var åpent vann mellom flakene, så det måtte være tung, men mulig å komme fram med båt. Fra tønne kunne jeg dessuten se luftspeiling av åpent vann **på innsiden** av isen.

Landet så ut til å være **bart**¹ med mye **fjell**², som ikke var dekket av breer; en hvit, endeløs flate som **hvelvet** seg ganske jevnt innover, uten svarte flekker, så langt en kunne se. Dette var altså våre **lengslers mål**.

For et skip som "Jason" ville det ha vært en lett sak å bane seg vei lenger inn gjennom denne isen mot land; den hadde allerede gjort det mange ganger. Hadde det vært mitt skip, ville jeg ha latt det gå inn, men vi var bare gjester om bord, og skipet var ikke assurert for å gå i land på Grønland. Dette **farvannet** var ennå ukjent; det var den mulighet at skipet kunne få slått av propellen mot de svære isstykkene, eller bli sittende fast. Det var derfor jeg ikke **anmodet** kapteinen om å føre oss lenger enn til iskanten; det så jo ut til at vi kunne **greie oss** godt selv.

Det gjaldt nå å gjøre oss klar. Fra Norge hadde vi ført med oss en egen lett og sterk båt, som var bygd **særlig** for **ferden**¹. Men det var vanskelig å **stue**² alle sakene våre i den alene, og derfor **mottok** jeg med glede kapteinens vennlige tilbud om også å overlate oss en av "Jason"s minste fangstbåter. Alle våre kasser ble brakt ned i disse to

de zomer was nu ver voorbij

verderop

¹ dacht dat ze ... waren;

² we gingen niet aan land

³ nog altijd; ⁴ de situatie in ogenschouw te nemen

het kraaiennest

aan de binnenkant van

¹ kaal; ² gebergte welfde

het land waar we naar uitkeken

wateren

verzocht

ons ... redden

speciaal

¹ de reis; ² stouwen

aanvaardde

båtene, og de ble satt på vannet. Om kvelden var vi ferdige, de siste brevene hjem til Norge var skrevet, de var et siste farvel: vi visste jo ikke når neste mulighet ville komme.

Hele **besetningen** var på dekk, og det var med litt vemodige følelser at vi sa farvel til våre mange venner om bord. Det var kanskje siste gang vi så dem. Kaptein Jacobsen tok farvel med oss og på sin rolige **måte** og sa at han ønsket at vi måtte "leve", og så bar det ned **fallrepet** og inn i båtene.

Sverdrup tok styret på den ene båten med Kristiansen og Ravna som **roere**, og jeg på den andre med Dietrichson og Balto. Vi **satte av** gjennom det mørke vannet, og hørte tre kraftige hurra'er fra 64 **struper**. To hvite **røysøyer**² fór ut fra Jason's to kanoner, **skrallene** rullet ut i den **regntugne** luften og døde bort.

bemannig

manier
de scheepstrap

roeiers
vertrokken
¹ kelen; ² rookzuilen
de knallen
regenachtige

Jason tvinger seg vei gjennom isen

Gjennom drivisen

Et stykke inne i isen ble vi **innhentet** av en båt med 12 mann. Kaptein Jacobsen ville at de skulle hjelpe oss det første stykke med å trekke båtene eller **bryte vei**. De fulgte oss en stund, men da jeg så at de ikke kunne være oss til stor nytte, takket jeg dem og sendte dem tilbake.

I begynnelsen gikk det fort inn gjennom **råkene** i isen. Vi fant en lang **slakke**¹, og **klemte på**² inn igjennom det beste vi vant. En stund gikk det ganske bra, isen var **såpass slakk**¹ at vi kunne ro for det meste, men **stundom**² måtte vi bruke **brekkstenger**¹ og øks og bryte åpninger mellom flakene. Bare en sjelden gang **var vi nødt til å** trekke båtene over mindre flak.

Det hadde allerede begynt å regne litt før vi forlot "Jason", men nå ble det verre: himmelen mørknet til og det var **torden i luften**¹. De var et **eiendommelig syn**², disse mennene i sine brune **vanntette**³ regnklær med de **spisse**⁴ **hettene**⁵ over hodet, som **taust**⁶ og sikkert arbeidet seg fram mellom de hvite flakene i det svarte vannet, den ene båten i **kjølvannet** på den andre.

De hvite, rolige isflak dannet kontrast til den mørke, nattehimmelen. Over fjellene ved fjorden hang mørke **skybanker**¹; av og til kom det **sprekker**² i **skydekke**³, og vi kunne se inn i himmelen **bakom**⁴, som glødet i nattens **stråleglans**⁵. Det varte ikke lenge: Sa ble **forhenget**⁶ dratt igjen, og natten var truende **dyster**.

Isen ble noe vanskeligere, ofte måtte vi opp på **iskoss** for å se ut den beste veien framover. Fra toppen av et høyt koss viftet jeg med det norske flagget et siste farvel til "Jason", som svarte med å senke **sitt**. Så gikk det fort videre, vi hadde ingen tid å kaste bort.

Fra begynnelsen av hadde vi hatt et stort isfjell langt inne i vest for oss; men i lengre tid var det blitt påfallende hvorledes vi **stadig vek**¹ kom nærmere, enda vi arbeidet i langt østligere retning. Det måtte være strømmen som drev oss vestover. Det var snart klart at det var umulig å nå **østenom** fjellet, som utvilsomt lå på fast grunn. Vi måtte gå vestenom; men her kom vi inn i en rivende **malstrøm**,

ingehaald

de weg vrijmaken

opnieuw

de wakken

¹ gedeeltelijk ijsvrij water

² gingen

¹ los genoeg; ² soms

breekijzers

moesten

¹ onweerachtig; ² eigen-

aardig zicht; ³ waterdichte

⁴ spitse; ⁵ kappen

⁶ zwijgzaam

het kielzog

¹ wolkenmassa's; ² barsten

³ het wolkendeck; ⁴ er-
achter; ⁵ schittering; ⁶ het
gordijn; ⁷ somber

samengevroren ijsschotsen

d.w.z. zijn vlag

voortdurend

ten oosten van
draaikolk

som kastet flakene mot hverandre, så de truet med å knuse begge båtene. Sverdrup trakk opp sin på et flak og var **berget**¹. Vi arbeidet oss framover mot en **klare**² med fare for å få båten knust; det gjaldt å være **årvåken**³ og holde båten **klar av**¹ alle skarpe kanter på de **virvlende**² flakene, men det var ikke alltid lett i denne rivende strømmen. Ved forenede krefter lyktes det oss å slippe gjennom og ut i en stor klare. Jeg **viftet** til Sverdrup, og han kom snart etter.

¹ in veiligheid; ² ijsvrije opening; ³ alert
¹ weg van; ² ronddraaiende

zwaaide

Vi fant nå mange klarer, isen tetnet bare noen få ganger når strømmen førte oss mot et av de mange isfjellene som **lå på grunn**¹ rundt omkring; men den **slaknet**² igjen så snart vi var forbi. Regnet hadde stoppet, og solen steg over fjellene bak fjorden, satte den enda **skytunge** himmelen i brann og tente **bål**¹ på topper og **tinder**².

¹ op de bodem vastzatten
² (*van ijs*) werd minder dicht
zwaarbewolkte
¹ vuur; ² pieken

Det lå lange klarer foran oss, og jeg trodde at jeg kunne se det åpne vannet på innsiden av isen. Vi var kommet så nær landet på vestsiden av fjorden at jeg kunne **skjelne** steinene og **ujevnhetene** i fjellet. Vi snakket alt om hvor og når vi skulle koke kaffen vår i land.

onderscheiden
oneffenheden

Da tetnet **med ett** isen, og vi ble nødt til å søke opp på et flak så fort som mulig. Båten vår var kommet inn på et uheldig sted i en trang **renne** i et flak, og da isen slaknet og vi skulle sette den ut igjen, skar en skarp iskant seg gjennom et **bord**¹ i den ene siden av den **tunglastede**² båten. Den kunne ikke **flyte**, og det var ikke annet å gjøre enn å **losse** den og ta den opp på flaket igjen. Sverdrup og Kristiansen gikk straks i gang med å **bøte** den, og med **sant** mesterskap fikk han den i full stand igjen på forholdsvis kort tid med de dårlige **greiene** vi hadde: et stykke av en av **bunntiljene**, noen spiker, en øks og en **treklubbe**.

plots
een geul
¹ plank; ² zwaarbeladen
drijven
uitladen
herstellen
echt
"zaken" (= *gereedschap*)
bodemplank
een houten hamer

Men denne **skadde**¹ båten avgjorde var **skjebne**². Under arbeidet med den, tetnet isen igjen, himmelen mørknet, regnet styrtet ned over oss og **innhyllet** alt omkring oss. Det var ikke annet å gjøre enn å sette opp telt og vente. Klokka var allerede blitt 10 om formiddagen den 18. juli; det beste for oss var å krype i soveposene og ta den søvn som ikke var uvelkommen etter femten timers **anstrengt** arbeid i isen.

¹ beschadigde; ² het lot
verborg

Før vi **krøp til køys**¹, **lettet**² det litt ut mot sjøen, og vi fikk øye på "Jason" langt der ute; den **fyrte**³ nettopp **opp**³ og forsvant en stund senere østover til havs; den trodde

¹ "in ons nest kropen"
² klaarde ... op; ³ kwam
onder stoom

trolig¹ at vi **for lengst**² var **velberget**³ i land. Da Ravna så skipet for siste gang," skrev Balto i sin reiseskildring, "sa han til meg: Akk, hvor dumme vi var, at vi forlot skipet for å dø her. Der er intet håp om å berge livet. Det store havet blir vår grav! Jeg svarte at det ikke ville ha vært riktig om vi to samer hadde vendt tilbake. Vi ville ikke ha fått noen betaling, og kanskje den norske konsulen hadde måttet føre oss tilbake til Finnmark på **fattigkassens bekostning**. Det ville ha vært en stor skam."

¹ waarschijnlijk; ² allang
³ behouden gearriveerd

Mens vi sov, måtte alltid én holde vakt for å vekke oss, om isen skulle åpne seg **såpass** at vi kunne komme videre. Dietrichson tilbød seg straks å ta første vakten.

op kosten van de armen-
zorg

voldoende

Men isen slaknet ikke stort; bare én gang tenkte jeg på å dra av sted igjen, men så tetnet den på ny. Vi kunne ikke trekke båtene over isen: den var for ujevn, og flakene var små. Mens regnet **holdt på**, kunne vi vente og sove lenger enn vi hadde lyst til; vi var alt inne i den gale strømretningen.

aanhield

Med rivende fart bar det vestover inn i det bredere isbeltet på vestsiden av fjorden, og så tok driften en mer sørlig retning, og førte oss rett fra land med en så stor fart at det var umulig å arbeide oss opp mot den gjennom isen. Hadde vi ikke blitt forsinket av den knekkede båten, kunne vi ha nådd gjennom det beltet hvor strømmen var så rivende, og inn i det roligere vann under land. Som det nå var, skulle vi bare få se hvor godt vi kunne ha hatt det; paradiset var blitt stengt, og vi drev mot sør. Imens hadde vi arbeid nok med å **øse** teltgulvet for regnvannet.

hopen

Etter **bortimot** et døgn slaknet isen såpass at vi med **forny**et mot og nye krefter kunne begynne å arbeide oss innover igjen. Regnet hadde nesten stoppet, og gjennom en **lette** kunne vi se landet ved fjorden. Vi var langt borte fra det nå, kanskje mer enn 4 mil, men begynte å arbeide **ufortrødent**.

bijna
vernieuwde

opklaring

onverdroten

Vi kom **i le av**¹ et **mektig**² isfjell, fant lange klarer, og kom et godt stykke inn igjennom. Så tetnet isen, og vi måtte igjen **ty** opp på et flak med båtene. Solen brøt av og til gjennom, vi dro båtene helt opp på isen ig reiste telt og innrettet oss så **koselig**¹ vi kunne, fikk på litt tørt **tøy**², og fikk tørket noe av det våte. Det siste **var velkomment for meg**, som under arbeid om dagen hadde falt i vannet da jeg skulle springe i båten fra en **fremstående** iskant som brast under foten. Ufrivillige bad var **for øvrig**¹ en **dagligdags**²

¹ in de luwte van; ² enorme

bescherming zoeken

¹ gezellig; ² kleren

was mij erg welkom
uitstekende

¹ overigens; ² alledaagse

begivenhet¹ under ferden. Ut på² dagen kom solen helt frem og vi badet i dens milde stråler. Hermetikk hadde vi nok av, godt drikkevann var det på flakene, og øl var det enda på dunken vi hadde med fra "Jason", så vi kunne ikke klage.	¹ gebeurtenis; ² ergens in conserven
Vi begynte å høre temmelig¹ sterk brenning² ute fra iskanten, men la ikke synderlig merke til det¹. Landet drev vi tilsynelatende² rett ifra, toppene nord ved fjorden sank dypere og dypere under horisonten.	¹ tamelijk; ² branding ¹ besteedden er geen bijzondere aandacht aan ² ogenschijnlijk
Om kvelden satt jeg lenge oppe for å ta noen skisser, etter at de andre var krøpet i posene. Det var en herlig norsk kveld med bløte¹ fargetoner; enda kunne jeg se fjellrekken i nord, og i vest hvelvet innlandsisen sin mektige, hvite flate opp fra kysten langt innover og svant over i den gule himmelen med sine bløte linjer. Landskapet tegnet dristige linjer mot den glødende kveldshimmel. Det var alt sammen så nær – bare ergerlig at et slikt belte drivende is var i stand til¹ så hårnakk² å skille oss fra våre lengsels mål.	schetsen ¹ zachte; ² rij bergen verdween drieste vervelend ¹ kon; ² hardnekkig
Mens jeg satt og tegnet, la jeg merke til en voksende sjøgang som trengte seg inn gjennom isen. Jeg så ut mot havet, himmelen var mørkere der. Jeg tenkte at det dro opp til uvær der ute, men at det var noe som kom oss lite ved¹, og så krøp jeg omsider² i posen til mine sovende kamerater.	een zware zee was onweer op komst ¹ iets wat voor ons van weinig belang was; ² ten slotte
Neste morgen, 20. juli, våknet jeg ved at flaket vi lå på fikk noen voldsomme dunk. Sjøgangen måtte ha vokst betydelig. Vi kom ut og oppdaget at flaket var revnet tvers over ikke langt fra teltet. Samene, som straks søkte opp på de høyeste stedene på flaket for å se seg om, ropte at de kunne se havet. Ja, de hadde rett: langt der ute lå det og blinket i morgensolen. Vi hadde ikke sett det siden vi forlot "Jason".	stompen aanzienlijk
I dagboka for denne og neste dag sskrev jeg: "Sjøgangen vokser, det bryter voldsommere inn over flaket vårt. Det verste er at dog vi nærmer oss havkanten med en uhellspående¹ fart. Vi lesser på² kjelkene og forsøker å trekke innover mot land, men oppdager straks at vi driver fortere ut enn vi kan arbeide oss inn. Det beste vi kan gjøre, er å se oss om etter et tryggere flak å bo på; det vi har forekommer¹ oss å ha blitt nokså skrøpelig². I begynnelsen var det vel en rund flate, omtrent 30 m i tverrmål, men i natt sprakk det én gang og nå sprekker det	heviger ¹ onheilspellende; ² laden ¹ lijkt; ² in slechte staat doorsnede

igjen og er blitt temmelig lite. Tett ved oss er et stort og tykt flak som ennå er ubrutt; vi flytter dit.

Imens bærer det nærmere og nærmere brenningen, larmen stiger, **rullingen** velter innover mot oss, og bryter over flaket på alle kanter. Situasjonen blir alvorlig. Stakkars samene, de er ikke i det beste humør. Om formiddagen var de forsvunnet, jeg kunne ikke forstå hvor det var blitt av dem; det var ikke mange steder på dette lille flaket hvor man kunne gjemme seg. Da så jeg at **presenningene** var bredt **omhyggelig**¹ over den ene båten. Jeg **lettet**² sakte på en av dem, og der lå begge samene bunnen av båten. Den yngste, Balto, leste høyt av Det nye testamente på samisk. Uten at de merket det, lukket jeg til igjen for denne lille kirken de hadde laget seg. De hadde gitt opp livet og beredte seg på å dø. "

Som Balto engang lenge etter betrodde meg, hadde de der i båten **utgytt seg**¹ for hverandre, **grått sine modige tårer**², og bittert **bebreidet** seg³ selv at de hadde forlatt "**den hjemlige arne**".

"Det er et herlig vær med stekende solskinn, så snøbrillene må tas i bruk. Vi **tok** noen **solhøyder** som viste at vi var en halv grad eller 55 km sør for munningen av Sermilikkfjorden, og omkring seks sjømil (44 km) fra nærmeste land.

Middagsmaten lages, men det blir også servert ertesuppe. Mens suppa blir kokt, tar rullingen til, og kokeapparatet **holder på å bli**¹ kastet **over ende**². Samene spiser uten å si et ord, mens de andre prater og **spøker**³, og rullingens voldsomme støt gir ofte anledning til vitser, som ikke faller i særlig god jord hos samene; de synes at nå er det ikke rette tid og sted til å spøke."

Fra den høyeste toppen på vår isflak så vi tydelig hvordan isflakene der ute ble spylt helt over av brenningen, mens **skumsprøyten** ble kastet som hvite skyer høyt mot den blå luften; det måtte være umulig for noe levende **kryp** å holde seg fast på den isen. Det syntes **uunngåelig**, vi skulle ut dit; men flaket vi hadde, var tykt, og vi håpet det ville holde ut en stund, og vi ville ikke forlate det før vi måtte. Når vi ikke lengre kunne **klore oss fast**, fikk vi forsøke som siste utvei å sette båtene ut gjennom brenningen. Det bler nok en våt jobb, men livet er **kjært**¹, og vi ville **selge oss dyrt**².

Å sette en av de lastede båtene på vannet mellom de

de golven

de geteerde zeilen

¹ zorgvuldig; ² tilde ... op

¹ hun hart uitgestort; ² bittere tranen gehuild; ³ verweten; ⁴ "huis en haard"

bepaalden de positie van de zon

¹ staat op het punt om
² omver; ³ grappen vertellen

het stuivend water
"wezen"
onvermijdelijk

ons vastklampen

¹ dierbaar; ² onze huid duur verkopen

rullende iskossene uten å få den fylt av vann eller knust av isen, kunne vel kanskje gå, for vi kunne være alle seks mann om den, men med den andre båten med bare tre mann ville det bli mye vanskeligere. Vi måtte ta bare det nødvendigste i den ene båten, så den ble så lett som mulig.

Vi hadde nå ikke stort over tre hundre meter igjen, ingen av oss tvilte på at om noen timer var vi enten i båtene ute på sjøen, på vei **sørretter** langs iskanten, eller synkende mot **bunnen**¹. Jeg var **synd på**² Ravna, som var ikke vant til havet og dets **luner**³ ennå. Han **puslet stilltiende omkring**, var av og til oppe på de høyeste toppene av flaket, stirrer bekymret mot brenningen, mens tankene helt sikkert **vandret**¹ til **reinflokken**² og teltet med kone og barn på fjellet nord i Finnmark, hvor alt nå var sol og sommer. Hvordan forlot han dem? Det var vel bare for pengene...

Men også her skinte solen, og det så fredelig som **noensteds**¹, ned på det rullende hav og den **tordnende**² brenning, som **bruste** rundt oss. Så kom den herlige kvelden, like rød som i går sank solen bak innlandsisen, satte vesthimmelen i brann, og sendte land, is og sjø et langt **avskjedsskyss**. Ingen vind rørte seg, havflaten var **blank**¹ som et **sjold**² under kveldshimmelen innover mot oss. Disse mektige, lange bølgeryggen kom mot oss i uendelige rekker, som om intet kunne stanse dem, de tørnet mot iskanten, løftet høyt sine blågrønne **bringer**, brøt og kastet isstykker og skum langt innover den hvite isen. Det syntes vanskelig å tro at så vakker en natt skulle være **viet** til undergang. Man kunne i hvert fall ikke ønske seg en **smukkere** avskjed.

Men her var ingen tid å **spille**, vi nærmet oss fort; rullingen var så svær at i bunnen av bølgedalene så vi ikke isen omkring oss; flakene ble kastet mot hverandre, **knekket**, males **sund** rundt om oss, vårt eget flak var også knekt og blitt mindre. Skulle vi **innen kort tid** til havs, da var det nødvendig å være utsovet, for vi kanskje måtte ro i flere døgn for å holde oss klar av isen. Alle måtte derfor **til køys** i teltet, som var det siste som ennå ikke var pakket i båtene.

Sverdrup skulle ta første vakten (han var den mest erfarne og den roligste av alle), etter to timer skulle Kristiansen avløse. Mine kamerater hadde det samme uttrykket som vanlig, og samtalen gikk som den pleide; kun samene hadde bekymrede ansikter, det syntes å være en rolig **resignasjon**:

naar het zuiden

¹ de bodem; ² medelijden met; ³ liep stilletjes rond

¹ gingen uit naar; ² de rendierkudde

¹ waar dan ook; ² brullende bruiste

afscheidszoen

¹ glanzend; ² schild

"voorsteven"

gewijd mooier

verspillen

braken
in stukken
binnenkort

naar bed

berusting

de var **overbeviste om** at de hadd sett solen gå ned for siste gang.

ervan overtuigd

Tross larmen av brenningen lå snart alle mann i **trygg** søvn, selv samene. Balto, som **formodentlig** ikke fant teltet trygt nok og derfor hadde lagt seg i den ene båten, våknet ikke engang da Sverdrup senere måtte holde i den for at den ikke skulle **skylles ut** av bølgene.

rustige
vermoedelijk

weggespoeld worden

Etter en stund, jeg vet ikke hvor lenge, våknet jeg ved at vannet bruste like ved hodet mitt utenfor teltveggen. Isflaket **vugget** opp og ned som en skute i svær sjø, brenningen tordnet omkring oss mer øredøvende enn **noensinne**. Jeg ventet hvert øyeblikk å høre Sverdrup vekke oss eller se teltet fylt av vann; men **ingen av delene** skjedde. Jeg kunne tydelig høre hans velkjente, rolige skritt **att og fram** der ute mellom teltet og båtene; jeg syntes jeg kunne se den **støe**¹, **tette**² skikkelsen hans gå der, begge hendene i lommene, litt **lut i ryggen** og med det ettertenksomme, **uryggelige** ansiktet vendt mot sjøen, mens **skråa** av og til ble vendt i munnen. Så husker jeg ikke mer – jeg sovnet igjen.

wiegde

ooit
geen van beide

heen en weer
¹ stevig; ² gedrongen
voorovergebogen
onverstoorbare
de pruim (tabak)

Først ut **på morgenen** våknet jeg igjen, og **før** forbauset **opp** -- brenningen hørtes bare som en fjern torden. Jeg kom meg ut av teltet så jeg at vi var langt fra den åpne sjøen. Men som flaket vårt så ut! Isklumper, store og små, var veltet innover og **tårnet opp** til **voll** på alle kanter; bare den ryggen som teltet og den ene båten stod på, hadde sjøen ikke nådd.

ergens tegen de morgen
schrok op

¹ hoopten zich op; ² een
wal

Sverdrup fortalte nå at flere ganger om natten hadde han vært ved teltdøren for å vekke oss; en gang hadde han allerede fått opp en **hekte** i døren, lot den så være, tok igjen en tur til båtene, ventet litt og så på brenningen. **For sikkerhets skyld** lot han hekten stå åpen. Vi var da helt ute i **ytterste kanten**¹; tett på siden av oss **hev**² et svært iskoss opp og ned, og truet hvert øyeblikk med å velte inn over oss – det ville ikke ha blitt et **behagelig** besøk. Brenningen **skylte** over flaket vårt på alle kanter; men den vollen av klumper som ble hivd opp, **tok**¹ **såpass**² **av**¹ at teltet og den ene båten ennå gikk fri. Den andre båten, som Balto sov i, ble så **omskylt** at Sverdrup flere ganger måtte holde på den.

haak

voor alle zekerheid
¹ aan de uiterste rand van
het ijs; ² slingerde
aangenaam
spoelde
¹ verloor aan kracht
² zodanig
door golven omspoeld

Så ble det verre, han gikk igjen til teltdøren, åpnet enda en hekte, men betenkte seg. Han ville se på neste **sjø** først.

golf

Flere hekter kom han ikke til å ta. Just som det så styggest ut, og flaket vårt **sto for tur**, forandret brenningen med ett **driften**¹, og med en **merkelig**² fart **stevnet**³ vi igjen innover mot land. Sverdrup sa det så ut som en **usynlig**⁴ hånd styrte flaket.

aan de beurt was
¹ de stroming; ² opmerkelijke; ³ bewogen we ons
⁴ onzichtbare

Da jeg kom ut, lå vi i sikker havn langt inne i isen. Kun **larmen** av brenningen hørte vi ennå tydelig nok til å **minne**¹ oss om natten. På den måten **slapp vi**² å prøve båtenes og vår egen **sjødyktighet**³ den gangen.

het lawaai
¹ herinneren; ² was het niet nodig; ³ zeewaardigheid

Den 21. juli var en rolig dag etter en stormfull natt. Alt var **fred og hvile**¹. Vi fjernet oss **stadig**¹ fra havet, solen skinte mildt og varmt, isflaten bredde seg **ensformig** og rolig rundt om. **Endog**¹ samene **virket**² **lettet**³.

¹ peis en vree; ² gestaag monotoon
¹ zelfs; ² leken; ³ opgelucht

Nå kunne vi bare håpe at alt skulle gå bra. Vi fikk gjøre hva vi kunne, og "**smøre oss med tålmodighet**."

geduld oefenen

Solen benyttet vi til å ta lengde og bredde. Landskapet her nede var helt forskjellig fra det vi hadde sett i nord. Her var landskapet lavt, de få former som kom til syne, var lave og rolige: en ensformige øde villhet, intet som kunne **fengsle** øyet.

boeien

Vår meteorologiske dagbok ble for en vesentlig del **ført** av Dietrichson, som alltid, selv under de vanskeligste omstendighetene, gjorde det med en beundringsverdig iver. Det var **særlig** temperatur, lufttrykk, luftens fuktighet, vindens **retning**¹ og **styrke**² **samt**³ skydekket og skyenes form, som ble notert. **Det er en selvfølge**⁴ at det blir mange huller i den meteorologiske journalen på en ferd som vår, hvor man som regel er fullt **opptatt**, men jeg tror dog at den journalen vi brakte hjem, er merkelig fullstendig og inneholder mange verdifulle **iakttakelser**, **takket** **være**¹ Dietrichsons **iherdighet**².

bijgehouden

vooral
¹ richting; ² kracht; ³ alsmede; ⁴ het spreekt vanzelf

bezig

observaties
¹ dankzij; ² volharding

De dagene som nå fulgte sørover langs kysten, var temmelig ensformige. Stadig ble det **gitt nøye akt på** hvilken retning vi drev i, på hver bevegelse i isen, på luftens farge som kunne gi opplysninger om hvordan isen var. Er luften lys ved horisonten, tyder det på at der er isen tett, mens luften og himmelen blir mørkere over is med det mørke vannet mellom flakene. Hvert **vindpust** og hver forandring i vindretningen ble det også **aktet på**, om ikke en heldig vind kunne spre isen og bringe oss i land. Det var

nauwkeurig aandacht
besteed aan

windstoot
aandacht aan besteed

et liv mellom håp og skuffelser, dog ikke uten **tiltrekning** for flere av dem, som deltok i ferden.

fascinatie

Vi forsøkte å arbeide oss med båtene mellom flakene innover mot landet, og vi kunne av og til finne klarer å komme fram i; men det ble vannskelig å **unngå** å få båtene knekt når flakene **dunket** mot hverandre. Så tetnet isen igjen, og på ny måtte vi **ty** opp på flakene.

vermijden
bonkten
onze toevlucht zoeken

Hva vi trengte var en sterk storm fra land. Den ville drepe rullingen, som nå holder isen sammen, og ville bringe denne til å **sigge utover**, så vi kunne komme frem mellom flakene.

naar buiten drijven

Om natten gikk det alltid en mann på vakt. Hver vaktmann skulle gå i to timer. Vi hadde mang en god latter av Ravna. Når hans tur kom, kunne neste mann sove trygt; for Ravna skjønte ikke klokka og visste aldri når vakten hans var slutt. Han gikk da **for sikkerhets skyld** fire eller fem timer før han vekte neste mann og spurte om han trodde de to timene var gått.

voor alle zekerheid

Vi drev sørover, stadig sørover, med større eller mindre fart, av og til med over 60 km i døgnet; **snart** gikk det nærmere inn mot landet, og **snart** bar det lenger ut til havs.

nu
dan weer

Av dyreliv var det ikke mye å se: her og der så vi noen klappmyss som store, svarte **prikker** på flakene, og av og til kom det en **ravn** forbi, en hilsen fra landet vi ikke kunne nå.

puntjes
raaf

Tidlig en morgen ble jeg vekket av Kristiansen som hadde vakt: "Nansen, nå kommer det en bjørn!" Jeg **kippet**¹ skoene **på**¹ og sprang ut **i bare skjorta**². Der kom bjørnen **i fullt sprang like mot**³ teltet; men da Kristiansen kom med en **børse**⁴, stanset den plutselig, stirret på oss litt og **kom seg vekk**¹. Det var litt **ergerlig**², men de andre fikk da i alle fall se en bjørn.

¹ schoot ... aan; ² met alleen een hemd aan; ³ in volle vaart recht naar; ⁴ buks
¹ sloeg op de vlucht
² irriterend

Etter at vi hadd spist frokost, fortsatte vi vår ferd, men allerede på neste flak måtte vi stoppe **på grunn av** rullingen gjennom isen. En ravn brakte oss **likevel** også i dag nogen trøst. Dietrichson og Kristiansen fikk smerter i øynene, noe som viser hvor viktig det er å bruke snøbriller.

vanwege
evenwel

Det begynte å bli kaldt om nettene. Vi la presenninger under soveposene; man kan jo like godt gjøre seg livet så

behagelig som mulig.

Mens de andre gikk til køys den 25. juli, tok jeg første vakt for å fullende mine skisser av landet. Det ble et vanskelig arbeid, da nettene allerede var begynt å bli mørke her så langt sydpå.

Dagen etter måtte vi **muntre opp** samene, de syntes å miste motet mer og mer, de trodde sikkert at vi kom ut i Atlanterhavet. Vi andre satt og snakket om når vi kunne komme i land, og ble enige om at det nå i hvert fall måtte lykkes ved sørenden av Grønland: dit kom vi vel så snart at det ble nok tid til å arbeide oss nordover langs kysten og så gå over innlandsisen – å overvintre på østkysten og gå over til vestkysten til våren så jeg ikke på som en fornuftig plan.

Da sa Balto til meg: "Snakk ikke om alt dette, vi kommer aldri i land, vi kommer i Atlanterhavet, jeg ber kun til min Gud at han må la meg få dø som en **botferdig synder**, så jeg kan komme i himmelen; jeg har gjort så mye ondt i livet mitt; men nå **angrer** jeg det så bittert; for jeg er så redd at jeg ikke skal bli salig."

Jeg spurte Balto om han ikke mente det var nødvendig å angre sine synder selv om han nå ikke skulle dø så snart. Jo, det mente han nok; men da hastet det ikke slik. Dog skulle han, om han ble reddet denne gang, prøve å leve et bedre liv.

Hvis han ble reddet, spurte jeg, ville han da **la være å drikke** brennevin? Ja, det trodde han nok, i alle fall skulle han bare drikke ganske lite; det **jævlige** brennevinet var det som var skyld i at han var kommet på denne turen.

Hvordan det? Jo, han var **full** da han møtte N.N., som spurte ham om han ville være med på tur til Grønland. Da var han modig og mente at han nok skulle **være kar for** det. Men da han våknet neste morgen og var **edru** og husket hva han hadde sagt, da angret han bittert, men mente det var for sent **å gjøre det om igjen**. Nå skulle han gi 2000 kroner for at han aldri var kommet med.

For øvrig var stemningen i teltet utmerket, vi hadd det jo godt, hvor vi var. Noen leste, noen skrev dagbok, Balto lappet sko, og Ravna gjorde helst som vanlig ingenting. Kun var utsikten til å komme ut **til havs**¹ ikke **ubetinget** hyggelig. Flere ganger så det ut til at vi skulle drive ut i

opmonteren

berouwvol zondaar

berouw/spijt hebben

geen ... meer drinken
verduivelde

dronken

mans genoeg zijn om
nuchter

om zijn beslissing onge-
daan maken te maken

voor de rest

¹ in zee; ² onvoorwaardelijk

brenningen igjen, og den 27. juli var vi bare en 300 m fra iskanten. Vi ønsket nå nesten å få gjort en ende på dette liv i drivisen og **stikke til havs** og ro sørover for kanskje å komme inn lenger sør, hvor det var mindre is. Sjøgangen var ikke sterk og vinden god, vi måtte kunne vært ved Kap Farvel på et døgn, og der ville vi sikkert kunne komme gjennom isen og i land.

zee kiezen

Mot kvelden 28. juli fikk vi ta ke. Vi kunne ikke se landet. Før vi krøp i posene om kvelden **la** noen av oss **merke til** at isen **slaknet**¹ ganske mye. Men vi var søvnige og **trette**², ingen hadde riktig lyst til å arbeide, – og **oppriktig talt**, vi var nå **lei**¹ av å bli **narret**² av disse slakningene. Vi gikk ikke i båtene, men krøp i posene. Vaktene fikk ordre om å vekke oss hvis isen skulle slakne enda mer.

merkten ... op
¹ minder werd; ² moe
 eerlijk gezegd
¹ beu; ² voor de gek te
 worden gehouden

Om natten ble tåken tettere; de var umulig å se noe av **omgivelsene**.

de omgeving

Om morgenen 29. juli lå jeg en stund våken i soveposen. Rana hadde vakt, og som sedvanlig hadde han holdt ut i fire timer istedenfor to. Jeg lå lenge og moret meg over å se hans lille runde, skjeggete ansikt i sprekken i teltdøren. Jeg tenkte at han gikk og **grunnet** over om han hadde holdt ut sine to timer og nå kunne vekke Kristiansen, som var neste vaktmann.

piekerde

Men så syntes jeg det var noe uvanlig i det fjeset i dag, et urolig uttrykk, og til slutt spurte jeg: "Nå, Ravna, kan du se land?" Han svarte: "Ja, ja, land altfor nær." Begge samene sa "altfor" som forsterkning istedenfor "meget". Jeg spurte om det var slakk is. "Ja, is slakk," svarte han. Det **ga et sett i meg**¹, jeg **hoppet**² ut av posen og sprang bort til døren. Der lå landet nærmere enn noensinne før. Isen var ganske slakk inn igjennom, og jeg kunne se åpent vann der inne.

¹ ik schrok op; ² sprong

Jeg vekket de andre, og vi **kom i klærne** og fikk frokosten i oss **i en fart**; båtene ble satt på vannet og lastet, og det varte ikke lenge før vi var ferdige. **Innen** vi forlot flaket, som etter all **sannsynlighet** vil bli vår siste, gikk jeg opp på dets høyeste punkt for å se hvilken vei vi burde gå. Vi befant oss nå mot innsiden av isbeltet, istedenfor ut til havs som alltid tidligere.

trokken onze kleren aan
 zo vlug mogelijk
 vooraleer
 waarschijnlijkheid

Vi begynte å ro. Det var åpent vann mellom flakene omtrent hele veien, kun på et par steder måtte vi bryte oss frem.

Etter noen timer var vi gjennom isen. Den følelsen som grep oss, lar seg **neppe** beskrive: det var som slutten på et langt og trist fangenskap. Fremtiden så lys ut: nå skulle nok vår ferd over Grønland lykkes. Når vi bare kunne komme nordover igjen so fort som mulig langs landet på innsiden av isen, og nå den strekningen der nord, så kunne vi sikkert begynne ferden over til vestkysten.

nauwelijks

Vi lengtet etter virkelig å **kjenne** Grønlands grunn under føttene, og dessuten hadde jeg for lenge siden lovt sjokolade og festmåltid den dagen vi satte fot på fast grunn.

voelen

Vi styrte nordvestover inn mot landet. På veien kom vi forbi et stort isfjell med mange **måker**. Da vi var nær, falt et veldig isstykke med **bråk**¹ i vannet; måkene **lettet**² og **flakset** med skrik over oss; dette var et helt nytt liv.

¹ lawaai; ² vlogen op klapwiekten

Da vi kom lengre frem, oppdaget vi at der ennå var hindringer å overkomme **idet**¹ vi **traff på**² et nytt drivisbelte. Det var dog ikke bredt og var **noenlunde** slakt, så det **voldte**¹ ikke mye **besvær** å bryte oss igjennom.

¹ aangezien; ² aantreffen enigszins
¹ veroorzaakte; ² moeite

Endelig gled vi med norsk og dansk flagg i **bakstavn** og **forstavn**¹ inn under en bratt **bergvegg**², som spilte seg mørkt i det blanke vannet og gjorde det nesten **kullsvart**. Det var et **høytydelig** øyeblikk. Vi sprang på land, og kjente virkelig stein under føttene, vi tok turer opp **etter** berget; vi var som **småunger**¹: et stykke **mose**², et **grasstrå**, en blomst vakte en hel storm av følelser. Det var så nytt, overgangen var så sterk og plutselig. Samene sprang straks til fjells, og vi fikk ikke se dem på lang tid.

achterstevan
¹ voorstevan; ² rotswand gitzwart
plechtig
langs
¹ kleine kinderden; ² mos
grassprietje

dadelijk

Men etterat den første **stormende** glede noenlunde hadde **gitt seg**, måtte vi tenke på noe mer prosaisk, og det var vårt festmåltid. Da gjaldt det å få kokeapparatet **i sving**, men det tok tid å få vannet i kok, og **imens** kunne jeg trygt følge samenes eksempel og ta en tur opp på fjellet for blant annet å se meg om. Der kunne jeg se havet og isen blinke under meg, og det var en herlig følelse.

stormachtige
voorbij was
aan de gang
ondertussen

I sør for oss la øya Kutdlek, og lengre borte den vakre **berghammer**, Kapp Tordenskjold; jeg hilste den som en **landsmann**¹, ikke bare navnet, men også den **djerve**² formen **var hjemlig**¹. Jeg satte meg ned på en sten for å lage en skisse og **kose meg i**² solen.

steile rots
¹ landgenoot; ² "boude"
¹ bestonden ook in Noor-
wegen; ² genieten van

Mens jeg satt der, hørte jeg noe som kom syngende gjennom luften og stanset ved hånden min. Det var en mygg, tenk en mygg! Og snart kom det flere. Jeg lot dem rolig stikke; de satt der og sugde seg røde og runde. Det var nok lenge siden de sist hadde smakt menneskeblod. Myggene beviste at vi var på land, og vi skulle snart få mer enn vi **lystet** av dem.

ons beviel

Da jeg hadde sittet der ennå en stund, hørte jeg med ett **kvitter**¹, og en **snespurv**² slo seg ned på en sten tett ved, **glodde**¹ på meg med hodet **på skakke**², **snart**³ på den ene siden, **snart**³ på den andre, så kvitret den litt, hoppet på neste sten, **tittet** igjen, og så var den borte.

¹ getsjilp; ² sneeuwgor

¹ gaapte; ² schuin; ³ nu eens
dan weer
keek

Jeg kunne se et godt stykke **nordetter**. Det så ut til at vi det første stykke skulle få slakk is, men lenger nord så den ut til å bli tettere, og det kunne vel bli vanskelig å komme fram der.

noordwaarts

Men det var på tide å gå nedover til de andre, sjokoladen var nå vel ferdig. I lange **drag** sugde vi i oss den kokende **gudedrikk**, og vi hadde et rikelig og herlig måltid med **havrekjeks**¹, **schweizerost**², **mysost**³ og **tyttebærsyltetøy**⁴.

teugen

godendrank

¹ havermoutkoekjes

² Zwitserse gatenkaas

³ bruine weikaas

⁴ jam van rode bosbessen

Inuitter

Nansen gebruikt zelf het woord "eskimo", maar dat is nu een taboewoord, waarschijnlijk afkomstig uit een indianentaal. Het betekent *zoiets als "hij die rauw (of rot) vlees eet"*. Tegenwoordig gebruikt men "inuit(t)" dat "mens" betekent.

Vi var enige om å **gi oss god tid** og nyte livet i fylle drag for denne ene gangen; men så måtte det være slutt, fra nå av **lød dagsorden** å sove så lite som mulig, spise så lite og så fort som mulig, og å arbeide så mye som mulig. Maten ble mest kjeks, tørket kjøtt og vann; til å koke noe eller skaffe fersk mat hadde vi liten tid. Vi hadde mistet en god måned, den korte grønlandske sommeren var nesten over; men ennå kunne vi vel nå vestkysten når vi benyttet tiden godt; det gjaldt bare å **henge i**, og henge i gjorde vi. Da vi var ferdige ved femtiden om ettermiddagen, gikk vi inn i båtene og dro nordetter langs kysten.

Det første stykket gikk lett, **farvannet** var åpent, men senere ble det verre: isen ble tettere, og vi hadde mye **strev** med å **bryte vei**. Til slutt ble isen så tett at vi ikke kunne bruke årene. Vi brukte **stenger**¹, båtshaker og økser til å **stange**² flakene fra hverandre, så båtene slapp igjennom. For å gjøre det enda tyngre, ble ny is **dannet** mellom flakene

Tidlig neste morgen lagde vi litt frokost. Det smakte **vidunderlig, skjønt** vi visste at vi hadde ingen tid til å ligge stille. Dagen kom, det ble lysere og lysere.

Isen var tettere enn **noensinne**¹, **tomme for tomme**², fot for fot kjempet vi oss frem. Det så ofte håpløst ut: av og til lå flakene presset sammen svære og tunge. Men frem kom vi.

Slik **slet** vi oss litt etter litt fram **nordetter** til vi nådde Karra Akungnak. Her ble det **verre enne verst**; det hendte flere ganger at Sverdrups båt, som var sist, ble klemmt sammen mellom flagene, men den var elastisk, og i siste øyeblik ble den alltid tvunget igjennom, uten at det skjedde noe uhell.

Til sist kom vi også forbi Kapp Adelær, og gjennom fremdeles tett is nådde vi Kapp Garde hvor vi gikk i land for å få litt mat og sove noen timer. Her hendte det noe merkelig. Mens vi spiste, hørte jeg mellom mye **måkeskrik** og annen lyd noe som hadde en underlig likhet med menneske-stemmer. Jeg gjorde de andre oppmerksom på det. Hva kunne det være? Mennesker her var ikke sannsynlig.

onze tijd te nemen
luidde
de dagorde

er stevig tegenaan gaan

de vaargeul
zware arbeid
een weg banen
¹ staven; ² stoten

gevormd

fantastisch
hoewel

¹ ooit; ² beetje bij beetje

zwoegden
bijna onmogelijk

meeuwengekrijs

Kunne det være **lom**¹? Det var vel ikke stort **rimeligere**² i dette strøket. Vi ropte noen ganger igjen. Ropene kom nærmere. Så hørte vi et rop så tydelig og så nær at flere av oss sprang opp; det var **sannelig** ikke noen lom.

¹ een zeeduiker (=vogel-soort); ² waarschijnlijk

stellig

Balto hadde tatt kikkerten og sprunget opp på en **knaus**; han ropte at han så to mennesker. Jeg sprang opp til ham, og i kikkerten så jeg to svarte prikker som **fór**, snart sammen, snart skilt, fram mellom isflakene; det så ut som de lette etter **gjennomgang**, for de fór et par ganger fram og tilbake. Men så kom de rett mot oss. Det var to mennesker i kajakk, og de kom nærmere og nærmere. Balto fikk et halvt forundret, halvt forskrekket uttrykk; han var nesten redd.

een rotspunt

zich voortbewogen

doorgang

Da de kom nær, bøyde den ene seg forover i kajakken, liksom til hilsen, tenkte vi (det var det dog ike); den andre gjorde ikke noe. De la inn til berget med et eneste **åretak**, og kröp ut av kajakken. Den ene bar **sin** opp, den andre lot sin ligge i vannet. Og der stod de foran oss, de to første inuitter vi så.

roeislag

d.w.z. zijn kajak

Var det første inntrykket gunstig? Ja, **ubetinget**, – to vennlige ansikter smilte mot oss. Den ene hadde "**kufte**" og bukser av **selskinn**¹. På bena hadde han **kamikker**². På hodet hadde han bare noen bånd. Den andre hadde til vår forundring **delvis** europeiske klær: en bluse av blått **bomullstøy**¹ med hvite **spetter**². På bena hadde også han bukser av selskinn og kamikker; en god del av **livet** var nakent. På hodet hadde han en **eiendommelig** bred, flat **lue**¹ med **skygge**²; ovenpå hadde den et hvitt og rødt **kors**³. Disse luene i forskjellige farger og som regel med kors er meget **alminnelige** blant østkystens inuitter. De bruker dem i kajakene, dels fordi de er nyttige, idet skyggen skjerner mot solen, dels **antakelig**¹ fordi de synes, det er en **pryd**²; jeg så dem senere **med stor stolthet**¹ **fremvise**² sine luer.

beslist

soort jak

¹ zeehondenhuid; ² *soort laarzen van zeehondenhuid* gedeeltelijk

¹ katoen; ² spikkels

zijn middel

eigenaardige

¹ muts; ² klep; ³ kruis

gewoon

¹ vermoedelijk; ² sieraad

¹ heel trots; ² tonen

De var små, og de så ganske unge ut. Den ene med båndet, som holdt det **ravnsvarte** håret tilbake, som falt nedover nakke og skuldrer, var **likefram** vakker, med mørk, nesten kastanjebrun hud, et rundt ansikt med regelmessige, **bløte** trekk, noe kvinneaktig. De var lett og **smidig** bygd, og beveget seg grasiøst.

ravenzwarte

gewoonweg

zacht

lenig

De smilte **ustanselig**¹, gjorde **fakter**² og **snakket i munnen på hverandre**³ i et språk som vi ikke forstod et ord av. De pekte sørover og nordover, utover mot drivisen og innover mot land, så pekte de på oss, på båtene våre og på seg selv,

¹ zonder ophoud; ² gebaren; ³ praatten door elkaar

og hele tiden **gikk munnen på dem**; men like lite forstod vi, og vi bare smilte igjen. Samene var ennå litt redde for disse "ville menneskene" og holdt seg på avstand.

praatten ze zonder op-
houden

Jeg fant fram noen papirer hvor det var skrevet opp noen spørsmål og svar på grønlandsk og stilte dem noen spørsmål. Men da ble det deres tur til å se dumme ut. Jeg forsøkte om igjen; men de forstod ikke et ord. Etter enda noen forsøk kastet jeg **fortvilet**¹ papirene og **tok tilflukt til**² tegn. Det gikk bedre, og vi fant ut at det var flere av dem, og at de oppholdt seg på nordsiden av den isbreen Puisortok, som vi hadde nord for oss; vi måtte holde tett innunder breen for å komme forbi. De pekte på breen, gjorde mange underlige fakter og satte opp en bekymret **mine**, mens de snakket en hel del, som vel skulle bety at den var meget farlig, denne breen, og at en derfor måtte **ta seg vel i akt** for den. Innuittene på kysten her har en **overtroisk** frykt for denne breen.

¹ vertwijfeld; ² nam mijn
toevlucht tot

gezichtsuitdrukking

goed oppassen voor
bijgelovige

Vi forsøkte å fortelle dem at vi ikke var kommet sørfra langs landet, men der ute fra sjøen. Da utstøtte de en lang, brummende lyd, lik en ku som **rauter**. Det skulle vel bety at de var meget forbauset for de så på hverandre og på oss med en tvilende mine, enten trodde de det ikke, eller også tok de oss for overnaturlige vesener.

loeit

De beundret vår utrustning og særlig **jernbeslagene** på båtene vare, og fikk en kjøttkjeks hver, som de spiste bare litt av og så gjemte for sannsynligvis å vise frem hjemme. Hele tiden sto de der og skalv og gjorde oss da forståelig at det var kaldt å stå der på berget, og at de ville gå i kajakkene igjen.

de ijzeren bekleding

Med tegn spurte de om vi kom nordover, og vi bekreftet det; så pekte de enda en gang advarende mot breen, og gikk ned til stranda, la kajakkene på vannet, og krøp ned i dem, behendige som katter. Noen åretak, og de **pilte** lydløst gjennom **vannspeilet**¹, årene gikk igjen som **møllevinger**² mens de fór fram mellom flakene. Vi **sto igjen**³ og grunnet over vår første møte med østkystens **beboere**⁴. Så forsvant de bak et isfjell langt der over mot breen, og vi gikk inn i teltet og krøp i posene.

gingen ervandoor

¹ het wateroppervlak

² de wieken van een

molen; ³ bleven achter

⁴ bewoners

Ut på ettermiddagen dro vi igjen videre, og kom uten større hindringer forbi Puisortok, som kan være en fem kilometer bred. Vi rodde like under dens høye, **loddrette** isvegger, som skiftet i alle **breisens** blå farger, fra ultramarin inne i sprekkene, til blekt melkeblått i de **slette** veggene, og helt

loodrechte
van glestjerijs
effene

oppå, hvor snøen enda **bredde seg**. At den skulle være noe særlig farlig, er vanskelig å **fatte**; for den så ikke ut til å ha mye bevegelse, og **kalver** derfor sjelden, og når det skjer, kan det bare være **forholdsvis** små stykker som faller ned fra den. Breen er ikke engang veldig stor. Allikevel tror inuittene at Puisortok er alltid ferdig til å falle ned og knuse de forbifarende, de sier man ror der over skjulte ismasser, som bare venter på en sjanse til å dukke opp fra dypet og ødelegge båtene. Mens en ror forbi, må en ikke snakke, ikke le, ikke spise, ikke bruke **snus**¹, ikke må en se på breen, og **framfor alt**² ikke nevne navnet Puisortok; da blir den sint, og det er den sikre undergang.

Da vi nærmet oss Kapp Bille nord for Puisortok, fikk vi høre en merkelig **låt**, en slags blanding av menneskestemmer og hundehyl. Vi fikk snart øye på noen mørke masser; det var mennesker som stod på **klippeavsatsene**¹. De **pludret**² i munnen på hverandre, **fektet**³ med armene og pekte på oss. Nå så vi flere **skinntelt**¹, og kjente en **egen**² lukt av **tran**³.

Selv om det var ennå tidlig på kvelden, kunne vi ikke **motstå fristelsen** til å hilse på disse underlige, for oss ukjente menneskene. Da vi så vendte båtene mot land, økte **støyen** merkbart, de skrek og pekte, noen sprang mot stranden, andre sprang enda høyere opp på berget for å se bedre. Stanset vi ved noen flak som sperret veien, og grep de lange båtshakene og bambusstengene våre og tvang flakene fra hverandre, ble larmen **rent ustyrlig** der inne, de ropte og de lo. Så kom noen menn i kajakk i møte med oss, blant dem også en av de to vi hadde truffet om formiddagen; de smilte **over hele fjeset**, fór rundt oss i sine kajaker og var svært vennlig. De ville vise oss vei, som vi vel så godt fant selv. De sa undrende på de sterke trebåtene våre, som gled fram uten å **ense** de store isstykker som ville ha skåret båtene deres i stykker.

Da vi endelig kom inn til stranden, var de et fantastisk syn i halvmørket. Rekker av **lurvete** menn, kvinner og barn **glodde** på oss, pekte og utstøtte den samme rautende lyd som vi hadde hørt om formiddagen, det var som **kyr** som rauter **om kapp**¹ når **fjøsdoerne**² åpnes om morgenen. Nede ved stranden fektet en hel del menn ivrig med armene for å vise oss god landingsplass. Flere gulbrune skinntelt stod oppe på berget, mens kajaker, **konebåter** og forskjellige andre ting lå spredt utover nær sjøen; rundt om oss på vannet svermet kajakkmennene, lenger ute lå drivisen, inne på landet breisen, bak den den glødende himmelen, og endelig våre to

zich uitstreckte
begrijpen
brokkelt ... af
relatief

¹ snuiftabak
² zeker

geluid

¹ de rotsrichels; ² brab-
belden; ³ zwaaiden
¹ tenten van huden;
² kenmerkende; ³ lever-
traan
aan de verleiding weer-
staan
het lawaai

gewoonweg onstuimig

breeduit

aandacht te besteden aan

sjofel geklede
gaapten
koeien
¹ om het hardst; ³ de stal-
deuren

*grote open eskimoboten die
gebruikt werden om goederen
mee te transporteren*

nåter. Det var et liv og en **røre**¹, og en **velgjørende**² motsetning til den ensomhet som hittil hadde **omgitt** oss.

¹ janboel; ² deugdoende omringd

Det varte ikke lenge innen vi var på land. Vi ble tett omringet av disse menneskene, og det lyste oss overalt smil og vennlighet i møte. Et smilende ansikt er inuittenenes hilsen til den fremmede, noe ord for "god dag" eller "velkommen" har de ikke. De snakket i vei, og vi forsto ikke en **stavelse**. Vi så oss om, de **lot til å** ha det hyggelig midt i denne isverden.

lettergreep
leken

Da vi stanset foran det største teltet, hvor det lyste **koselig** ut gjennom teltåpningen, ble vi straks ved tegn bedt inn. Etter at vi hadde kommet gjennom den **ytre** teltåpningen ble et **forheng** slått til side i det ene hjørnet. Vi bukket oss litt og kom inn i et koselig teltrom opplyst av flere tranlamper.

behaaglijk

buitenste
gordijn

Luften og **synet** som møtte oss, var temmelig overraskende for oss. Vi visste selvfølgelig at inuittene på Grønlands østkyst gikk med et minimum av klær innendørs og at luften i deres telt var **heller** dårlig, men at alle menneskene der, menn, kvinner og barn, var så godt som nakne, hadde vi ikke

wat we te zien kregen

eerder

Nansen hos inuittene

forventet. Men det var jo ganske naturlig for dem; de hadde bare klær av skinn, som var tette og **usunne** inne i de varme teltene, og derfor tok de dem av når de kom inn. At noen av oss rødmet av **blyghet** da noen jenter og unge menn kom inn, og uten videre trakk av seg alle klærne, var ikke mer enn normalt; det var lenge siden vi hadde sett en kvinne...

ongezond

gegeneerdheid

Luften i teltet var en eiendommelig blanding av forskjellige "ingredienser", først og fremst tran. Av hensyn til leseren skal

jeg ikke gå mer i detalj.

Etterhånden kom det flere inn i teltet, og det var snart ganske fullt av mennesker. I det teltet vi besøkte, bodde det fire eller fem familier.

Livet innendørs tilbringer innvånerne på en **brisk** som er dekket av flere lag selskinn, og på den sitter de med bena **over kors** om dagen, der arbeider de, der spiser de og der ligger de og sover om natten **på rad**, menn, kvinner og barn. I hvert telt bor det **gjærne** flere familier med hver sin **bås** på brisken. Alle har bare et minimum av plass: en halvannen meter kan være nok for en mann med f. eks. to koner og seks barn.

brits

over elkaar
naast elkaar
gewoonlijk
vak

Foran hver av båsene brenner en tranlampe med en bred flamme. Det er kvinnenens sak å passe disse lampene og **stelle veken**, så flammen ikke blir for liten, men heller ikke for stor så den **oser**. Lampene brenner natt og dag, de varmer opp rommet, og gir lys om kvelden og natten; disse inuittene sover ikke i mørkt rom som vi. Over lampene koker de maten i store **gryter**.

zorgen voor de wick
walmt

potten

Som gjester fikk vi plass på noen kister langs forhenget på forsiden av teltet, og de begynte å underholde oss; hver **gjenstand**¹ vi så på, forklarte de oss bruken av, **dels** ved ord som vi ikke forstod, dels med **fakter**. På denne måten fikk vi vite at **tregrindene** som hang under taket, var til å tørke klær på, at de kokte selkjøtt i grytene osv. Så viste de oss forskjellige gjenstander som de var megte stolte av: en mann viste oss en kniv med et langt **beinskaft**, og noen gamle kvinner tok et lite stykke hollandsk **rulltobakk** forsiktig ut av en pose.

¹ voorwerp; ² gedeeltelijk
gebaren
de houten rekken

benen handvat
roltabak

Så forklarte de oss familieforholdene mellom teltes forskjellige beboerne. En mann **omfavnet** en tykk dame, og begge lo, det var åpenbart kona hans. Så pekte han på noen ungdommer, som vel var deres barn; han strøk kona nedover ryggen og **kløp** henne i fettet, for at vi skulle legge merke til hvor deilig hun var og hvor glad han var i henne, noe hun syntes å sette mye pris på.

omhelsde

kneep

Merkelig nok syntes ingen av mennene i dette telte å ha mer enn en kone. Ellers er det en alminnelig ting på Grønlands østkust, at hver man som **har råd til det** har to koner, men aldri mer. Mennene er som regel snille mot sine koner, men kysse hverandre gjør de ikke: når de skal være riktig **kjæle**,

het zich kan veroorloven
aanhalig

gnir¹ de nesene mot hverandre. **Ekteskapelige krangler**² ender som regel med at kona får **bank**³. Etterpå blir **forholdet**¹ mellom dem like **ømt**² som før. Men det hender også at det er mannen som får bank.

¹ wrijven; ² echtelijke twisten; ³ een pak slaag
¹ de relatie; ² teder

Mellom beboerne av teltet vi satt i, syntes det i all fall å herske god **forståelse**. Mot oss var de meget vennlige, smilte, lo og snakket **stadig vek**¹, skjønt de **var på det rene med**² at vi ingenting forstod. En av de eldre mennene, som tydelig var ledende blant dem og vel helst en "angedokk" – det er en **vismann**¹ og **åndemaner**² – fikk med tegn gjort oss forståelig at noen av dem var på reise nordfra og skulle sørretter, mens andre kom sørfra og skulle nordetter, og de hadde **tilfeldigvis** møtt hverandre her.

verstandhouding
¹ erop los; ² het doorhadden

¹ wijze; ² iemand die geesten kan oproepen en bezweren
toevallig

Nå ville han vite hvor vi kom fra, og hvor vi skulle; det var vanskeligere. Vi pekte utover mot havet, antydte så godt vi **maktet**, at vi hadde trengt gjennom drivisen inn til landet sønnafor, at vi skulle nordover langs kysten; og så pekte vi innover innlandsisen mot vest, og forsøkte å la dem forstå at vi skulle over den isen. Han så på oss med en blanding av forundring og **bekymring**¹, og det ble et nytt **kor**² av rautende kyr; de mente nok at vi ikke var helt naturlige mennesker.

konden

¹ bezorgdheid; ² koor

Da vi hadde sittet en stund, reiste en av mennene seg og gikk ut. Etter en stund kom han tilbake med en lang **rem** av selskinn. Han satte seg på briksen og rullet den ut. Jeg var litt forbauset fordi jeg ikke forstod **hvor det bar hen**. Så tok han en kniv og skar av et stort stykke, som han ga til en av oss. Det gjorde han til vi alle seks hadd fått vårt stykke. Da så han seg smilende omkring, fornøyd med seg selv og hele verden. De ga oss det beste de hadde; disse remmene var jo veldig **seige**.

riem

wat de bedoeling was

taai

Vi trodde at de ventet noe **vederlag** for disse gavene. Den ledende mannen, som vi trodde var angedokk, dro fram fra et **gjemmested**¹ en gammel, **rusten**² og **klumpet**³ rifle. Etter at han hadde vist oss den med stolthet, og vi hadde beundret den **pliktskyldig**¹, **antydte**² han at han manglet krutt og kuler. **Dessverre** måtte jeg la ham forstå at vi ikke hadde noe å gi ham som han kunne bruke, og meget skuffet gjemte han da sitt klenodium bort igjen. Ingen av de andre mennene gjorde noe tegn til at de ventet **gjengjeld**, de var bare vennligheten selv, men selvfølgelig gav vi dem neste morgen fullt vederlag. Gjestfriheten hos menneskene langs den øde kysten kjenner for øvrig ingen grenser, selv sin verste fiende

een vergoeding

¹ bergplaats; ² verroeste
³ logge
¹ plichtmatig; ² gaf hij aan jammer genoeg

een tegenprestatie

kan de behandle vel og underholde i flere måneder, når omstendighetene tvinger ham til å **ta inn** hos dem. Det **omflakkende** liv i denne harde naturen har tvunget dem både til å ta og gi gjestfrihet, den er blitt til lov hos dem.

Etter besøket i teltet fant vi en **leirplass**¹ like ved **landingsstedet**², og begynte vi å bringe sakene våre i land; men straks styrtet inuittene til båtene, og mange ivrige hender bar nå kassene og sekkene **oppetter bergskrå-ningen**¹. Hver eneste ting ble **ledsaget**² av undrende utrop; de lo og **hadde det** utrolig **fornøyd**³. Især var de store, blanke **blikkboksene**¹ vi hadde proviant i, en **kilde**² til beundring: de gikk fra hand til hand og ble undersøkt på alle kanter. Snart var båtene tomme, og da vi så skulle få dem på land, **tok** alle **fatt**, det var vel en tyve-tredve mennesker om en tom båt; det var moro, og da så en av oss begynte å synge på vanlig sjømannsvis: "Alle mann, på en gang, **hal i**, o-håi!", nådde stemningen sitt høydepunkt, de **stemte i med**, og lo, barn og voksne, så man nesten ikke kunne trekke; vi var etter deres mening noen ytterst fornøydige fyrer.

Så satte vi opp teltet; det måtte de se på; alt som **grenser inn på** deres egen levevis, interesserer dem jo mest, og de beundret at vi fikk reist det lille teltet vårt så fort. Det var jo langt enklere enn de store skinteltene deres, men **til gjengjeld** heller ikke sa varmt.

De var også interessert i våre klær; særlig samenes klær vakte deres interesse: de firkantede luer med fire **horn**¹ og **særlig**² **peskene**¹: de rørte ved dem og **kløp**² i dem: det var jo ikke selskinn, ikke bjørneskinn, ikke reveskinn, skulle det være hundeskinn? – de pekte mot de hylende hundene sine. Balto gjorde noen fakter med hendene over hodet for å **etterligne** renens horn, men de hadde tydeligvis aldri sett en ren; den finnes ikke på den del av Grønlands østkyst hvor de **ferdes**.

Så ble rasjonene delt ut, og vi spiste kveldsmaten, sittende utenfor teltet, omringet av et stort publikum: menn, kvinner og barn stod rundt oss og **iakttok**¹ hver **matbit**² som gikk til munnen. Å spise med så mange blikk rettet mot oss kjentes ikke behagelig.

Før vi la oss, gikk vi litt rundt og så oss om i **leiren**. Nede ved stranden lå en hel del kajaker og konebåter. Hver ting mitt øye falt på, ble straks forklart med fakter. De var meget stolte av sine kajaker og sine harpuner.

zijn intrek nemen
zwerwend

¹ terrein om de tent op te zetten; ² plaats waar aan wal gegaan wordt

¹ de rotshelling op; ² vergezeld; ³ amuseerden zich
¹ blikken dozen; ² bron

staken de handen uit de mouwen
trek
zongen mee

te maken heeft met

aan de andere kant

¹ "horens"; ² vooral
¹ de jassen van rendieren-huid; ² knepen

nabootsen

leefden

¹ sloegen gade; ³ stukje eten

het kamp

I mellomtiden var solen gått ned og hadde natten brutt fram. Hele scenen mellom teltene og disse menneskene, omgitt av snø og is på alle kanter, ble enda mer eventyraktig. Mørke **skikkelser** beveget seg fram og tilbake på berget; mest fantastisk var **omrissene** av kvinnene som gikk med barn bak i "**amauten**¹"; de så ut som om de hadde svære **pukler**²

amaut

gedaantes
de silhouetten

¹ soort grote kap; ² bochels

på ryggen. Ut fra hvert telt falt et rødlig **lysskjær** gjennom **forhenget**¹; det ga et **egget**² inntrykk av hygge og varme. Bak disse forhengene levde en sorgløs **slekt** av enkle, lykkelige mennesker, kanskje vel så lykkelige som mange av oss på den andre siden av havet.

schijnsel

¹ het gordijn; ² aparte groep

Men det var på tide å krype til køys; vi hadde hatt lite søv det siste **døgnet**. Vi bredde våre soveposer ut på teltgulvet. Dette var igjen noe som interesserte inuitene, og det samlet seg straks en tett ring av menn og kvinner rundt teltdøren. Med spent oppmerksomhet fulgte de hvorledes vi tok av **plagg** etter plagg til det var svært lite igjen. Hva skulle vi gjøre? Å be dem forsvinne ville være høyst uhøflig; men **la være å legge oss**¹ ville vi heller ikke – altså **til verks** med dødsforakt. Mye **munterhet**³ vakte det da kropp etter kropp forsvant i posene, og seks hoder var det eneste synlige av hele ekspedisjonen. Så ble teltdøren trukket til, og god natt! Denne natten kunne vi sove trygt uten vakt.

etmaal

kledingstuk

¹ niet naar bed gaan

² verder gaan; ³ vrolijkheid

Det var først sent på morgenen at vi våknet. Da vi kikket ut gjennom sprekken i teltdøren, så vi dem gå att og fram der utenfor i sine fineste klær, med skinnende hvite skjorter av tarmskinn, og vente på at det skulle åpnes. Ved våre båter var det en hel **forsamling**, noen satt oppe i dem; andre sto rundt. Alle **gjenstandene** ble undersøkt, men ingenting ble ødelagt.

groep

voorwerpen

Så ble teltdøren **slått opp**, og på nytt var det samlet ring bak ring av tilskuere rundt den, de strakte seg på tå, hode over hode, for å se hvordan vi lå i posene, hvordan vi krøp ut, hvordan vi kledde på oss. Det som vakte mest beundring og forbauselse av alt, var et **kulørt** belte Kristiansen hadde, og

opgeslagen

gekleurd

som var **brodert** med stralende perler og hadde en stor messings**spenne** midt foran på magen. De måtte ta i det på alle kanter, og så "raute" i kor igjen. Da han hadde kledd på seg og stod utenfor teltet, kom det enda en mann som løftet på **trøya** for å se beltet.

Jeg forsøkte å fotografere tilskuerne rundt teltdøren; men da de så apparatet rettet mot dem, fór de forskrekket fra hverandre som om de fryktet at noe **trolldom** skulle komme ut av apparatet. Det samme hendte da jeg forsøkte å ta et bilde av noen som satt på berget. Det var bare når jeg kunne **bortlede** deres oppmerksomhet, at jeg fikk tatt noen bilder av dem.

Noen kvinner hadde **lagt merke** til at samene brukte **sennegress**¹ i sine **komager**², og de kom nu med store

sennegress

komager

forsyninger derav til hver av oss. Vi takket dem selvfølgelig og smilte. Da begynte de å gjøre tegn om vi ikke ville gi dem noen **synåler**. Jeg hadde noen synåler, men de ville nok komme til god nytte under en mulig overvintring, og jeg ga dem derfor en blikkdåse. De ble veldig glade, og gikk rundt for å vise den til de andre. Sennegresset **kom** forresten vel **med for**¹ samene, da det begynte å **skorte på det for dem**², og uten sennegress i sine sko **liker** ikke samene **seg**³.

Men nå var det på tide å **bryte opp**⁴. Da vi **laget oss i stand**⁵ til å dra videre, kom en mann og spurte med tegn om vi skulle nordover, og da vi bekreftet det, lyste det opp i ansiktet hans, og straks sprang han tilbake og fortalte det.

Nå ble det liv og **oppbrudd** over hele leiren, og mens

geborduurd
gesp

zijn hemd

tovenarij

afleiden

opgemerkt

¹ zegge (*soort cypergras*)

² schoeisel van de samen

partijen

naalden

¹ waren van nut voor

² ze hadden er nog maar weinig van; ³ voelt zich ... op zijn gemak; ⁴ weg te gaan; ⁵ voorbereidingen troffen

activiteit

europere og inuittene **kapt** om å få teltene ned og båtene på vannet med alle sakene i dem, kapt hundene om å hyle, de skjønte også hva det gjaldt.

Det var merkelig å se på hvor kort tid disse eskimoene kunne få teltene ned, og bringe dem og alle sakene sine og hundene i konebåtene; men de var jo mange, og kvinnene var like flinke som mennene. Så var de reiseferdige; to konebåter dro sørover og to nordover.

Kajakkmennene **ble igjen** enda en stund; de skulle ta en høytidelig avskjed før de skiltes – **antakelig** for flere år. Vi ble nå vitne til en forunderlig scene. Det var minst tolv kajaker som alle la seg opp på siden av hverandre i rett linje som soldater på **geledd**¹. Så ble **snushornene**² **tatt fram**³ og

snushorn

gikk fra mann til mann: hver tok **proppen**¹ ut og støtte med kraft hornet opp i nesen gang etter gang, hvert **nesebor**² måtte være helt fylt. Det var flere horn som gikk langs rekkene, og da hvert horn kom to ganger til hver mann, var det nok mye snus de fikk. Enkelte dem **nøs** så det var merkelig at kajakkene ikke **kantret**. Det var vel bare de som kom sørfra, fra de danske kolonier på vestkysten, som hadde snusen; men å traktere hverandre med den til avskjed, var vel for dem omtrent det samme som nå norske bønder skjenker hverandre en **dram** når de skal skilles.

met elkaar wedijverden

bleven ... achter
waarschijnlijk

¹ gelid; ² horens die als
snuifdozen gebruikt
werden; ³ te voorschijn
gehaald

¹ de prop (*waarmee de
snuifboorn afgesloten was*)
² neusgat

niesden
omsloegen

een borrel

Videre nordover

Da vi endelig var ferdige til å reise, var alle kajakkene forsvunnet. Scenen omkring oss var øde og tom, solen skinte ned på is, snø og nakne klipper.

Vi satte kurs mot nord. Det var åpent farvann et stykke, og det ble halt **dugelig** på årene for å nå konebåtene igjen. De hadde et langt forsprang og vi ville gjerne reise i følge med dem: vi håpet å dra fordel av de **innfødtes** kjennskap til farvann og isforhold. Det varte ikke lenge før vi så dem. De lå ved en **odde**; noen kvinner reiste seg i den ene båten og vinket på oss. De ville at vi skulle gå foran og bryte veien, for isen var tett.

Dette var jo det **omvendte** av hva vi hadde ventet; men vi gled forbi dem inn mellom to svære isflak, som lå mot hverandre og **stanset**¹ **fremkomsten**². Uten å stanse **klemte**³ vi oss fram med den første av båtene og **sprengte**⁴ isflakene fra hverandre. Vi brukte båten som **kile**⁵, **bendte**⁶ fra med de lange bambusstengene, og **høstet**⁷ mye beundring.

Vi dro nå foran og brøt vei, og etter oss fulgte de to konebåtene. Disse store båtene, som har en lengde av omkring ti meter, blir rodd av kvinner. Mennene synes det er under deres verdighet å ro i dem; de foretrekker sine kajaker. Konebåtene vi hadde bak oss var ikke **skikket** til kamp mot isen; de var for svake, og **dertil** var de for lange for manøvreringen mellom flakene, så de ofte ble sittende fast der hvor vi med våre kortere båter hadde bant vei.

Det var **stadig** morsomt å se kajakkmennene bruke snus. En av dem stanset hvert tiende minutt og trakk fram et veldig horn. Han fylte begge nesebor med snus, og så nøs han så **voldsomt**¹ at det var en **gåte**² hvordan han holdt seg **på rett kjø** i kajakken. Når han deretter så på oss med sitt joviale fjes, mens snus og væske rant nedover overleppen og tårene rant nedover kinnene, lo vi hjertelig. Han nikket, smilte og så ytterst tilfreds ut.

Mot kvelden **begynte det å trekke opp til uvær**. Kvinnene pekte på himmelen med **bekymrede** miner. Mennene gjorde tegn til at isen var tett **forut**: de ville gå i land og slå opp teltene. Fra et høyt berg kunne jeg likevel se at farvannet så

"stevig"

van de inboorlingen

landtong

omgekeerde

¹ ver hinderden; ² de doorgang; ³ duwden

⁴ deden ... barsten; ⁵ wig

⁶ wrongen; ⁷ oogstten

geschikt
daarenboven

altijd

¹ onbedaarlijk; ² raadsel
in evenwicht

was er storm op komst
bezorgde
verder voorwaarts

noenlunde godt ut og vi bestemte oss for å fortsette ferden.

Det gikk godt en stund, men midfjords tumlet en **rivende målstrøm** rundt med de store flakene på en måte som var mindre behagelig. Vi måtte være mer enn alminnelig **påpasselig** for å unngå at båtene ble knust.

Sent på kvelden nådde vi i **godt behold** landet på den andre siden, men det var meget bratt, og det var ingen lett sak å finne et landingssted. Det var **med nød** vi fikk trukket båtene høyt nok opp, så de var sikre for høyvannet. Teltet reiste vi på en liten hylle i berget høyt **til værs**. Den hadde en vis likhet med et **ørnerede**, og vi ga teltplassen dette navnet.

Den neste dagen var det solskinn og herlig vær. Etter å ha spist frokost i hast, ble båtene satt på vannet, og etter å ha tatt et bilde av landskapet dro vi videre. Om ettermiddagen nådde vi Mogens Heinesens Fjord. Der spiste vi middag på en **holme** som var som et paradys for oss: gress, lyng, blomster i forskjellige farger.

Det landet vi hittil hadde reist i var lavt, med breene som dekket nesten helt ned mot kysten, men forbi Mogens Heinesens Fjord, som er omgitt av en rekke skarpe tinder, kom vi til høyt, bart fjelland. Tingmiarmiuts **blånende** fjell lokket i nord. Vi syntes det var et vakkert land.

Om morgenen 2. august ble vi ikke lite forundret ved å **treffe på** en eskimoleir og se igjen en flokk kvinner og nesten helt nakne barn vi hadde reist fra to dager før. De lo **høylytt** av oss og vår forundring, og forklarte at de hadde reist forbi oss mens vi lå i teltet og sov, sannsynligvis i Ørneredet morgenen før. Bare én mann var å se, han sto oppe ved det ene teltet og **bøtte** kajakken sin som var blitt knekt i isen. De andre mennene og kajakkene var borte, sannsynlig ute på fangst for å skaffe mat.

Om morgenen den følgende dag (3. august), var det så mye vind fra land, så vi kunne seile; bambusstenger ble reist som mast, og teltegulvet ble brukt som seil på den ene båten, og våre to **presenninger** ble sydd sammen til seil på den andre. I begynnelsen gikk det raskt nordover, og det var undetiden **fryd** å skjære fram mellom flakene. Vi hadde dog ikke seilt langt før vinden økte og gikk over til nord, så vi måtte berge seilene igjen og ro. Det ble verre og verre; vi måtte ofte trekke båtene langs isflakene for å få dem fram. Da det stod på det verste brakk den ene **åren** på vår båt. Vi hadde bare

kolkende
draaikolk

oplettend

ongeschonden

ternauwernood

omhoog
arendsnest

eilandje

blauwige

aantreffen
luidruchtig

repareerde

afdekzeilen

plezier

roeispaan

knekte årer i reserve, men det var ingen tid å **spille**: vi fikk bruke en med halvt blad. Undertiden falt vindstøtene over oss så voldsomt, at vi, **enda** vi anspente alle våre krefter, ble drevet **akterover**¹. Vi **anspente oss**² til det ytterste, og **gnog**³ oss langsomt fram **oppunder**⁴ et isflak. Dietrichson sprang inn på det med **fanglinen**⁵ i hånden for å trekke båten langs kanten. I iveren la han ikke merke til at iskanten var hul, og den brast under ham så han stupte i vannet. Noe lignenede hadde allerede skjedd noen ganger, men nå kunne det neppe skje på et mer uheldig tidspunkt.

Men Dietrichson er rask og **åndsnærværende**, og snart var han oppe på isen igjen, og uten å gi seg fikk han tak i fanglinen og dro båten fram. Behagelig kan det ikke ha vært i de **klissvåte**¹ klærne. Litt senere skulle Dietrichson **skyve av**² fra et isflak med en båtshake, men idet han støtte til, sprang også denne, og **på et hengende hår**¹ hadde han på ny stupt i vannet. Det var et sjeldent **uhell**² som var over oss den dag.

Vi **klorte** oss videre fram; men nå var det ikke mer enn **så vidt**¹ vi klarte det. Endelig kom vi mer **i le**² under landet og kunne fortsette langs det; vi greide det da også denne gangen uten **å komme i drift**.

Endelig kom vi inn i **smulere** vann under fjellet og nådde nå snart land. Her tok vi middag og hvilte litt. Så fortsatte vi veien. Isen var ofte tett, og noen ganger måtte vi langt ut for å finne **fremkomst**, og det var ofte bare ved hjelp av økser og båtsshaker, at vi kunne bryte oss frem.

Der er på Grønlands østkyst en temmelig betydelig forskjell på **flod og fjære** langs denne kysten, og vi hadde disse dagene det uhell å ha lavvann. Når vi la til land om kveldene for å slå leir, hadde vi ofte vanskeligheter med å få båtene trukket høyt nok opp, så de ikke skulle nås av høyvannet og bli **skylt bort**¹ om natten mens vi sov. **Tross**² all forsiktighet hadde vi en kveld ikke trukket dem høyt nok opp, og da vi kom ut om morgenen, oppdaget vi at høyvannet hadde nådd båtene om natten

Høyvannet hadde tatt med seg **ølkaggen**¹ vår og en **tilje**² som vi hadde brukt til å **avstøtte**³ båtene med. Det hadde dessuten oversvømt en del av proviantkassene, men da disse var tette, var dog intet blitt ødelagt. Vi hadde **sluppet billig**, men tapet av ølkaggen vi hadde fått med fra "Jason", **var vi lei for**¹. **Visstnok**² var ølet drukket opp for lenge siden, men vi brukte den til **vanndunk**³. Den luktet ennå av øl, og vi

verliezen

hoewel

¹ naar achteren; ² spanden ons in; ³ kwamen beetje bij beetje"; ⁴ tegen; ⁵ het meertouw

tegenwoordig van geest

¹ kletsnatte; ² afduwen

¹ het scheelde maar een haartje of; ² tegenspoed

"krabbelden"

¹ nauwelijks; ² in de luwte

door de wind van de koers afwijken
kalmer

doorgang

vloed en eb

¹ weggespoeld; ² niet-tegenstaande

¹ het biervat; ² bodem-plank; ³ afduwen

er goedkoop van afgekomen

¹ vonden we jammer

² weliswaar ; ³ waterton

innbilte oss at det fremdeles var noe lignende vi drakk...

Det hadde iallfall vært en **påminning**: etter denne dagen ble båtene alltid tatt vel vare på.

Vi fikk også besøk av en mindre **kjærkommen** gjest. En morgen våknet jeg av **kløe** over hele fjeset, og så teltet var fylt av mygg. Hadde vi til å begynne med funnet **hygge** ved dette selskapet, så ble vi nå grundig **kurert**; det var et under at vi **beholdt forstanden**. I all hast fikk jeg på meg klærne og fór ut i **det fri** for å komme meg unna, men det var som å komme **fra asken til ilden**, for her kastet hele skyer av dette **djelekryptet** seg over ansikt, hals og hender. Verst ble det da vi skulle spise frokost; for når en ikke kan få en bit mat i munnen uten at den er dekket med **lag** av mygg, blir det hardt. Vi flyktet opp på de høyeste **knausene**, hvor det var litt vind, og hvor vi derfor håpet å få spise i fred – vårt livs eneste nytelse. Vi sprang fra knaus til knaus, vi hengte lommetørklær over ansiktet, trakk luene ned over nakke og hals, **fektet** og slo som rasende i luften, men alt forgjeves. Hvor vi stod, gikk eller løp, førte vi med oss, likesom solen sine planeter, våre egne skyer av disse **uhyrene**; det var rett og slett til å bli gal av.

Til sist ga vi oss i **fortvilelse**¹ over **på nåde og unåde**², kastet oss ned og lot oss **pine**, mens vi spiste vår frokost med mygg på. Vi fikk båtene ferdige og rømte til havs; men også her var de med. Da slo vi i vilt raseri med presenninger, jakker og hva vi fant, og da vi så fikk vinden til hjelp, overmannet vi fienden; men **blodtapet**¹ var **betydelig**² på vår side.

Gjennom tettpakket is kom vi den dagen **utenom** Skjoldungen. På nordsiden måtte vi på grunn av is holde et godt stykke inn i fjorden langs et land, som i vill skjønnhet **ikke sto tilbake for** noe av hva vi tidligere hadde sett.

Plutselig fikk vi høre menneskestemmer og kjente vi lukt av tran. Vi så mot land og fikk øye på et telt og mange mennesker, men da vi **stevnet** innover mot dem ble det vill flukt; med alt hva de kunne bære av sine saker, sprang den ene etter den andre alt de orket i en lang, **buktende** linje **oppetter** berget. Det var bare kvinner og barn. Den siste vi så, var en kvinne som dukket inn i teltet, kom ut med en bylt skinn i armene, og **pilte** som en kanin etter de andre.

waarschuwing

aangename
jeuk
troost
genezen
niet gek werden
naar buiten
van de regen in de drop
ongedierte

lagen
steile rotsen

zwaaiden

gedrochten

¹ vertwijfeling; ² on-
voorwaardelijk; ³ marte-
len

¹ het bloedverlies; ² aan-
zienlijk

langs

niet achterbleef bij

koers zetten naar

kronkelend
de ... op

stoof

De ble mindre og mindre, men så stanset noen av dem og iakttok oss nysgjerrig. Det eneste levende vi oppdaget ved teltet, var en hund, som lå rolig foran døren, merkelig nok uten å hyle. Skjønt tiden var kostbar og vi hadde ingenting å gjøre hos disse menneskene, likte vi ikke å dra videre uten å overbevise dem om at vi var ufarlige. Vi gjorde tegn til dem og ropte det lille grønlandsk vi kunne; men de stod bare og glodde.

Så kunne en av kvinnene ikke lenger motstå **vinkingen**. Hun kom forsiktig nærmere, en annen fulgte et langt stykke etter. Endelig kom de **på talehold**; det hjalp jo ikke oss så mye; men de kunne da iallfall se våre vennlige **oppsyn**. Vi viste dem noen tomme blikkdåsene vi ville gi dem. De så **tvilrådig** og forlegne ut, men våget seg ikke nærmere.

Så **kom** en mann **til stede**¹, han så ut som en **olm**² okse, men det ga dem mer mot, de våget seg ned til stranda, og stod der og glodde på oss i båtene. Vi nærmet oss stranden, og da en av oss sprang i land, **skvatt** de oppetter berget igjen som stukket av en **orm**. Men da de fremdeles ikke så noe tegn til fiendtlighet, kom de på ny nærmere.

Da vi så fikk overrakt dem en tom blikkdåse som gave, var det vennskapelige forhold beseglet, og ansiktene deres lyste av glede og forundring over disse **gavmilde** mennesker. **Etterhånden** kom det flere menn. De hadde vært ute i kajakkene sine, men var kalt til hjelp av kvinnes rop. Den merkeligste blant mennene var en liten **pukkelrygget** dverg med et pent, **gammelaktig** utseende, og særdeles sirlig **antrukket**.

Vi **fortøyde** båtene, og da vi gikk opp på berget, oppdaget vi en hel leir av telt som hittil hadde vært skjult for oss av en liten høyde. Mest overrasket ble vi ved å se et **dannebrogsflagg** på en liten stang ved det ene teltet. Dette flagget måtte de vel ha fått av kaptein Holm, som med en dansk ekspedisjon reiste i konebåter langs denne kysten noen år tidligere. De hadde de altså vært sammen med europeere før, og det syntes underlig at de skulle være så redde for oss; kanskje hadd vi sett for **uhyggelige** ut, der vi kom roende i våre egne båter, og ikke i selskap med inuitter, som Holm. I en liten **bukt** ved leiren lå en konebåt på vannet, den var nok nettopp **satt ut** for å ligge klar til flukt.

Da jeg gjerne ville prøve deres tørkede selkjøtt som proviant,

gezwaai

op spreekafstand
gezichtsuitdrukkingen
weifelend

¹ arriveerde ; ² kwaaie

renden
slang

vrijgevige
gaandeweg

gebochelde
bejaard
gekleed

meerden ... aan

een Deense vlag

griezelig

baai
uitgezet

spurte jeg om det met et grønlandsk ord som jeg hadde funnet i min ordbok, men ble som sedvanlig ikke forstått. Da jeg imidlertid pekte på noe av det som hang til tørking kom de straks med noen stykker. Jeg ga dem en stor **stoppenål i bytte**; men da de fikk se den rikelige betalingen, kom de med det ene store stykket etter det andre for å få flere nåler. Vi fikk alle **foræringer** av selkjøtt, og de fikk flere nåler og noen tomme blikkdåser igjen. Men Ravna nektet å ta imot noen foræring; jeg fikk siden høre at det var fordi han syntes de stakkars menneskene hadde bruk for sitt tørkede kjøtt selv, og en synål var altfor dårlig betaling.

stopnaald
in ruil (ervoor)

cadeaus

Vi dro videre, men vi var ikke kommet langt før flere av mennene kom etter oss i kajaker slepende med seg store, tørkede kjøttstykker som de også ville bytte mot nåler. Langt bak så vi også dvergen komme, han padlet alt han orket for å nå oss, vi skulle ha kjøttet hans også, men vi hadde ikke tid til å vente og stanse, og så måtte han til slutt skuffet gi det opp, stakkars fyr.

Så møtte vi etter hvert flere kajakkmenn. De fulgte oss et langt stykke og var særdeles vennlige og **meddelsomme**.

extravert

På en øy fant vi ruiner av gamle eskimohus. I og foran et stort hus fant vi også menneskeben og **hodeskaller**. Beboerne hadd dødd av sykdom eller av sult, som kunne hende i harde vintrer.

schedels

Den neste dag fikk vi et annet problem: vi kunne ikke lenger stole på kartet vi hadde: mange holmer, øyer og fjorder manglet, og til sist ble det så forvirrende at jeg bestemte meg for å følge min egen intuisjon, og det hjalp.

Imidlertid gikk vi **stadig**¹ mot nord. Det var et **slitsomt**² liv vi hadde, og samene ble igjen mer og mer bekymret for hver dag. Balto, som var ordføreren for dem, hadde flere ganger **betrodd** meg at de var roligere etter at de hadde truffet inuittene og sett at de var **skikkelige** mennesker som ikke spiste folk sånn som han hadde hørt i Finnmark og at vi vel i **nødsfall** kunne leve hos dem om vinteren.

¹ gestaag; ²vermoeiend

me in vertrouwen verteld
fatsoenlijke

in geval van nood

Men nå da vi hadde forlatt dem, og fremdeles drog videre,

ble de meget engstelige og klaget over det harde arbeidet, den **knappe** kosten, og at vi kom så langt nord uten å finne noe sted å gå opp på isen.

schrale

Jeg trøstet Balto stadig med at lenger nord var landet bedre, der var det lett å komme opp; han måtte jo selv ha sett det da vi drev i isen. Men han hadde ikke sett noen ting, og en dag ble klagene så **høyrøstet** at jeg ble lei av det, og istedenfor å trøste, skjelte jeg ham huden full for hans elendige **feighet**.

luid
lafheid

Men så brøt det løs; nå ville han si meg alt det han hadde **gått og verket med** i disse dagene: jeg hadde sagt dem i Kristiania at de skulle få kaffe hver dag, og at de skulle få så mye mat de ville ha; men nå hadde de bare fått kaffe en eneste gang på tre uker, og maten, hvordan var det med den? Jo, de fikk utdelt noen elendige porsjoner, som de **tilmed** måtte **trekke lodd** om; ingen av dem alle sammen hadde vært **mett**¹ en eneste gang siden vi kom til kysten; de **sultet**². Og så til det å bli kommandert **i vei**³ som hunder, måtte slite hele dagen fra tidlig på morgenen til sent på natt verre enn dyr. Nei, det var ikke til å holde ut; og han for sin del skulle gjerne betale mange tusen kroner for å være hjemme igjen.

de hele tijd aan gedacht
had

op de koop toe
loten
¹ verzadigd; ² leden
honger; ³ "erop los"

Jeg svarte ham at for det første var det aldri lovt dem noe om maten, hverken kaffe eller annet, for det annet hadde vi jo ikke hatt tid til å koke noe, og kaffe var nå heller ikke sunt. Så spurte jeg ham hvordan han trodde det ville gå hvis vi alle skulle spise så mye vi hadde lyst til. Maten ville kanskje rekke til midt inne i Grønland; men da, når det var slutt med den, ville det være for sent å **angre på**¹ vår **dårskap**². Vi måtte dele likt som brødre, og hva kommanderingen angikk, så måtte han forstå at det måtte være en vilje. Nei, han forstod ingenting, han var og ble utrøstelig over å være kommet sammen med "mennesker som hadde sådan en fremmed **skikk**¹". Det var vel samens **uванthet**² med å **underkaste seg**³ som her **brøt fram**⁴, og tross hans elskverdige **gemytt**⁵ kom det ofte igjen.

¹ spijt hebben van;
² domheid

¹ gewoonte; ² het niet
gewoon zijn aan; ³ zich te
onderwerpen; ⁴ zich
manifesteerde; ⁵ karakter

Det kan jo heller ikke nektes at det var noe hardt før en ble vant til det, å ha så **stridt** arbeid, som vi hadde langs østkysten, og så bare få en knapp rasjon tørr mat. Mavene våre kunne vanskelig forsone seg med denne **visstnok**

zware

weliswaar

kraftige men så litt **romstore**¹ kost. **Etterhånden**² vennet vi oss til det, og da gikk det bedre. Det var, som Kristiansen sa, bevisstheten om at det var nok, som hjalp oss. Han ble spurt da han kom hjem, om han hadde fått nok mat på denne turen. "Nei, **mett** var han aldri." "Ja, men det måtte da vel være vondt?" "Å ja, især i begynnelsen, da vi var uvant med det; men så sa Nansen at det var nok mat vi fikk, og det hjalp oss. Og som dere ser, så var det også det."

¹ruime; ² langzamerhand

I stadig åpnere og åpnere vann fortsatte vi reisen nordover, mens isstykker styrtet ned på alle kanter fra breene og isfjellene. Det hendte en dag da vi la til ved en liten holme for å se på farvannet, at et svært isstykke plutselig falt ned fra et stort isfjell ikke to hundre meter fra oss; fjellet tapte **likevekten** og kantret rundt med dundrende bråk, isflakene ble dunket mot hverandre, og en holme foran oss ble skylt helt over av bølgene; hadde vi ikke tilfeldig stanset, men fortsatt forbi fjellet, kunne vi ha **fart ille**. Ofte falt svære isstykker ned fra isfjellene, og når de kantret, hørtes dunderet langt borte; det var et mektig skuespill å se en slik **kjempe** velte seg rundt og **sette sjøen i opprør**.

verzadigd

het evenwicht

het er slecht vanaf
gebracht
enorm exemplaar
voor een woeste zee zor-
gen

En kveld holdt vi på å bryte fra hverandre to flak som sperret veien mellom noen isfjell; da falt et stort stykke av fjellet om **babord** ned med et veldig bråk og knuste en del av det ene flaket vi nettopp stod på, det satte svære bølger og gjorde godt farvann for oss langs fjellet; men hadde vi tatt veien på den siden av flaket, kunne det ha gått annerledes. Nok en gang slapp vi heldig fra det.

bakboord

Det var høyt, bart fjelland vi fór langs; innlandsisen kunne ikke ses fra den ytre kysten. Landet hadde ofte en vill skjønnhet med høye, skarpe topper, mørke, bratte fjellsider, dype fjorder mellom, og rundt omkring **fonner** og breer som ofte gikk i sjøen med loddrette vegger og dype, mørkeblå grotter inn igjennom.

sneeuwvelden

Da vi kom nord til munningen av Bernstorffs Fjord 8. august, fant vi den helt full av **kalvis** og isfjell, som sperret all fremkomst. Det var et fantastisk syn, alle disse veldige, flytende isøyene med deres mange vekslende former; men det var jo ikke nettopp så oppmuntrende for oss som skulle fram; vi måtte **utenom**.

drijvende stukken glet-
sjerijs

eromheen

Først forsøkte vi vår lykke et stykke i én retning, men ble stanset av urokkelige isflak. Vi måtte tilbake og enda lenger ut. Da kom vi forbi et isfjell som på den ene siden **skrånte** jevnt ned til vannet. Der gikk vi opp for å få utsikt over farvannet.

helde

Til vår store glede så vi at **bakom** isfjellene, som for øvrig strakte seg langt nordover, var det åpent farvann så langt øyet rakk, og etter å ha sett ut den kurs som førte sikrest dit, og så **stemt opp**¹ en **seierssang**², gikk vi igjen ned til våre båter og dro videre så fort vi kunne, for å nå igjennom før isen tetnet; vi hadde liten lyst til å **bli liggende natten over** mellom disse **lunefulle** iskolossene.

achter

¹ aangeheven hebbend
² een overwinningslied
[daar] te blijven slapen
wispelturig

Så hurtig årene kunne føre oss, bar det nord gjennom trange **renner**, hvor vi bare så det dypblå vannet med enkelte isflak under oss, isveggene på begge sider og en smal stripe av himmelen høyt **til vær**¹. Skjønt **mektige**² isfjell styrtet sammen eller **kantret**¹ omkring oss med veldige **drønn**² og satte sjøen i voldsom bevegelse, kom vi godt fram mellom de store ismassene. På et sted måtte vi, for å komme fram, ro gjennom en lang passasje som gikk tvers gjennom et stort fjell, og hvor smeltevannet dryppet ned over oss.

geulen

¹ omhoog; ² enorme
¹ kantelden; ² gebulder

Da vi var kommet gjennom den verste pakken av isfjell, overnattet vi på et lite skjær. Da der ikke fantes så stor flat plass at vi kunne slå opp teltet, la vi oss i våre soveposer på berget. Rett overfor oss på fastlandet var et fugleberg med **blåmåker**¹, som holdt et sådant **spektakkel**² den hele natten,

¹ grote burgemeesters
² lawaai

blåmåker

at en hørte dem i søvne, og de blandet seg i ens drømmer.

Tidlig den neste morgenen blev jeg vekket av en ravn, som hilste god morgen fra en fjellkam like over oss, og da jeg fant det herlige solskinet altfor **fristende**, listet jeg meg **ubemerket** ut av posen og fikk tatt et bilde av landskapet nordover med en mektig arm av breen i bakgrunnen.

aanlokkelijk
onopgemerkt

Nå hadde vi det herligst, mest isfrie farvann vi hittil hadde hatt foran oss, og det gikk nu med rask fart mot målet. Kysten nordetter var her lav, og vi kunne sikkert lett komme opp på innlandsisen på de fleste steder langs denne kysten; men det var ikke grunn til å begynne vår isvandring så langt sør, vi kunne komme fort fram med båtene i det åpne vannet nordover, og der ville jo avstanden over til Kristianshåb bli kortere. Vi drog derfor på årene det vi kunne i to dager til, og litt vind fikk vi også en stund, så vi kunne seile.

Jeg var noe i tvil om hvor langt nordover vi burde ro. Ved Umivik, som vi hadde foran oss 10. august, så det ut til å være lett å komme opp på innlandsisen. Det ville jo være en førti-femti kilometer lenger over til Kristianshåb derfra enn fra Pikiutdlekk eller Inigsalikk lenger nord; men så var det enda 150 km å ro dit nord, og vi var nå utålmodige etter å begynne vandringen.

Op 10 augustus 's avonds gingen Nansen en zijn mannen bij Umivik aan land. Hier zou de tocht dwars door Groenland naar de westkust beginnen. De volgende dag begonnen de expeditieleden met de voorbereidingen voor de tocht.

Vi forlater østkysten

15. august var vi endelig ferdige. Båtene ble trukket opp på landet, lagt i en liten **bergkløft**¹ med bunnen opp, og **lastet**² med stein så vinden ikke skulle dra av sted med dem; og har ingen brukt dem, så ligger de der vel ennå.

¹ bergkloof; ² geladen

Under båtene la vi igjen all den utrustningen som vi ikke skulle ta med. På et lite stykke papir skrev jeg en ganske kort beretning om ekspeditionen. Jeg sa blant annet at jeg var overbevist om å skulle nå vestkysten, når vi bare fikk nok frost. – Vi skulle i sannhet få mer enn nok.

Det var for varmt om dagen, og snøen var **bløt**, og derfor bestemte vi oss til å gå om natten og sove om dagen. **Ved nitiden**¹ om kvelden stod de fem **kjelkene**² lastet på breen nær stranden; og så dro vi av sted oppover på vår vandring med Kristianshåb på vestkysten som mål.

zacht

¹ rond negenen; ² sleden

Til å begynne med gikk det ikke fort; stigningen oppover fra stranden var bratt, og kjelkene var så tunge at vi måtte være tre om hver og ta det i korte **vendinger**. Det var først tre dager senere, da vi kom høyere opp og stigningen ble mindre bratt, at vi kunne trekke kjelkene **enkeltvis**. Vi **lastet** dem da **om**, de fire fikk laster på omkring 100 kg, den femte, som ble trukket av to, omtrent dobbelt.

beurten

alleen
herschikten de ladingen

Vi fikk godt vær den første natten, med litt frost, så snøen ble hardere og lettere å trekke over; sprekker fantes ennå ikke. Men **utpå morgensiden** var det mye stigning, og isen ble vsen ble verre. Etter at vi var kommet en fire-fem kilometer fram, reiste vi telt i en høyde av 180 m. Det smakte **likefrem** himmelsk å få seg noen kopper god varm te i livet og så krype i soveposene.

vroeg in de ochtend

gewoonweg

Nettopp da vi skulle legge oss til å sove, oppdaget vi at vi hadde glemt igjen vårt eneste stykke **schweizerost** på det stedet hvor vi i mørket hadde spist middag. Å late dette ostestykke ligge igjen var for galt, men å hente det, nå vi var så trette, var enda verre. Da **tilbød** Dietrichson **seg** å gå og hente det, han sa han ville gjerne ha seg en spasertur, før han gikk til køys, så fikk han se seg litt om med det samme. Jeg husker det var med beundring jeg så ham gå av sted.

emmental

bood aan

Om kvelden dro vi videre over samme slags ujevn is. Mot

midnatt ble det så mørkt at vi ikke kunne se, og vi reiste telt, kokte sjokolade, spiste og ventet på dagslyset. Vi kom nå på jevnere is; men **føret**¹ ble løsere, og **sprekkene**² begynte. Ut på morgenen begynte det å regne, vi fikk på oss regnklærne, men vanntette var de ikke, og snart hadde vi ikke en tørr tråd på kroppen. Fryse gjorde vi jo ikke, enda det var en skarp vind, arbeidet med å trekke varmet ganske bra; men å kjenne klærne **klisse**¹ til skinnet overalt og **legge seg i veien**² for hver bevegelse, er ikke så bra nettopp.

¹ de kwaliteit van het ijs
² de barsten

¹ plakken; ² hinderen

Vi **drev på**¹ **utover**² formiddagen. Stigningen var nå ikke større enn at vi trakk kjelkene lett når vi var to om hver. Det var mange sprekker, så det gjaldt å **ta seg i akt**. Det var for **tungvint**¹ å binde oss sammen i tau; vi måtte **nøye oss**² med å være bundet til kjelken med det sterke trekktauet som var gjort godt fast til den solide **trekkselen** vi hadde på. Falt vi gjennom **snøbroene** over sprekkene, ville vi bli hengende i selen og tauet, og så lenge ikke kjelken kom etter, ville vi henge sikkert til en av de andre kom og hjalp. Det hendte noen få ganger at vi falt litt igjennom, men det var ikke mer enn opp til armene; og ved å sette **staven**¹ **på tvers**² klarte vi oss opp igjen uten hjelp. Å få de lange kjelkene over sprekkene gikk **som regel**¹ lett, de hadde så stor **bæreflate**², det gjaldt bare å renne dem fort over, så gikk de av farten, selv om det skulle briste under dem.

¹ zwoegden; ² de hele

opletten
¹ omslactig; ² genoeg
nemen
trekharnas
sneeuw die de ... bedekte

¹ de skistok; ² overdwars

¹ meestal; ² draagvlak

Ved middagstid stanset vi endelig og reiste telt på en liten flate mellom to veldige sprekker; været var da blitt ganske umulig. Å få tørre klær på kroppen utvendig og varm te innvendig smakte den dagen utrolig godt. Vi la alt vi hadde av staver og ski under teltgulvet for å **berge** oss så godt vi kunne mot regnet som **høljet** ned. Så krøp vi i posene, noen tok seg en pipe tobakk, og vi hadde det usigelig godt, mens vind og regn fortsatte uten stans der ute.

beschermen
gutste

I tre døgn, fra 17. til 20. august, ble vi nå holdt i teltet av et **overhendig vær**¹ med vind og **stridregn**². Vi lå i posene og fordrev tiden som best vi kunne med å sove (vi sov et helt døgn **i ett sett**), skrive i dagbøkene, fortelle historier, lese i de få bøkene vi hadde, studere taket i teltet og lytte til regnet og vinden utenfor. Samene leste i sitt nye testamente. Matrasjonene ble satt ned på det minst mulige, og ett måltid i døgnet måtte være nok når vi ikke kunne arbeide.

¹ enorme storm; ² stro-
mende regen
aan een stuk

Endelig **ga været seg**, og om formiddagen den 20. august kunne vi dra videre, etter å ha fått et kraftig mål med varm linsesuppe for å **bøte på**¹ de siste dagenes **sultekur**².

ging het onweer liggen

¹ goedmaken; ² hongerkuur

Enda var det mye sprekker i isen, og i en høyde som lå rett foran oss, gikk sprekkeene i to retninger på tvers av hverandre, så det var helt **ufremkommelig**, og vi måtte tilbake og **utenom**. Men etter som vi kom lenger inn, ble det bedre med sprekkeene; stigningen ble også mindre bratt, så vi behøvde ikke stadig å være to om hver kjelke, men kunne av og til trekke dem **enkeltvis**, unntagen Sverdrup og jeg, som gikk foran med den tyngste kjelken for å finne vei.

onoverkomelijk
eromheen

alleen

Snøen var ennå våt og bløt, så vi sank litt i, og da det om kvelden sa ut til å **klarne**, så vi kunne vente litt nattefrost, reiste vi telt. Vi ville heller vente til føret ble hårdt. Da vi kom ut av teltet tidlig neste morgen, 21. august, viste termometeret at luften ennå hadde noen varmegrader, men det var klar himmel og en fast **skorpe** på snøen, som bar. Det var ennå nokså sterk stigning og mange og store sprekker. Vi holdt tappert ut til langt ut på formiddagen. Da ble snøen bløtere og bløtere **i solsteken**. Det ble tungt å trekke og vi **tørstet usigelig**. Vann fantes det ikke lenger på isen, og vi skulle ikke finne det før vi nådde vestkysten. Vi led stadig av en **uslokkelig** tørst. Det eneste drikkevannet vi nå fikk under marsjen, var det vi kunne smelte med vår egen varme på **lomme flaskene** våre, som vi stadig fylte med snø og bar innerst på brystet; men få av oss hadde tålmodighet nok til å vente til all snøen var smeltet; så snart den ble litt våt, sugde vi vanndråpene ut av flasken, og ordentlig drikke ble det aldri.

klaar worden

korst

in de brandende zon
hadden enorme dorst

onlesbare

zakflessen

Endelig nådde vi den høyde som var vårt **mål** for denne dagen. Vi var oppe etter å ha gått en 6-7 km. Vi fikk nå til vår glede se at stigningen var liten videre **innetter**, og det var helt slutt med sprekkeene. Vi syntes vi hadde overvunnet den første vanskelighet på innlandsisen – den ytre farlige rand med sprekker – og fortjente **altså** et ganske lite festmåltid, med ekstra rasjoner av litt **mysost**¹, **havrekjeks**² og **tyttebaersyltetøy**³. Vi var i en høyde av omkring 870 m. og kunne ser to **nunataker**⁴ like ved i sørvest for oss. Jeg kalte dem Rink's og Helland's nunataker, og vi begynte også å se flere nunataker innetter; i nordost for oss hadde vi alt en hel rekke.

doel

verder

bijgevolg

¹ bruine, zoete weikaas

² haverkoekjes; ³ vossenbessenjam; ⁴ bergtoppen

Om natten ved totiden (22. august) dro vi igjen videre. Det var nå god nattefrost (med $\pm 5^{\circ}\text{C}$), og snøen var steinhard, men usedvanlig ujevn, så kjelken endog veltet. Utpå morgenen ved nitiden fikk solen makt, og vi måtte reise telt etter å ha kommet frem vel en mil. Vi var tørst og gledet oss til å få te. For å få den enda mer forfriskende tilsatte jeg noen sitronsyre. Jeg hadde dog glemt at vi hadde hatt kondensert melk i koppene. Melken **skjæret seg**¹ of **falt til bunns**² i klumper.

¹ klonterde; ² zonk

Vi dro videre igjen om kvelden. Isflaten var stadig **slem**, snart måtte kjelkene trekkes opp på toppene, snart stupte de ned i dalene, det rykket og **brøt** i skuldrene, Balto sa at de kjentes som de var brent. Men nettene med eventyraktig nordlys og måneskinn over denne bølgende isflaten ga oss et godt **vederlag**¹; det hendte at vi glemte alt **slit**². Jeg er sikker på at nattevandringene over Grønlands innlandsis har gjort et **uutslettelig** inntryk.

slecht

kraakte

¹ vergoeding; ² gezwoeg

onuitwisbare

Da vi omtrent midnatt kom til en tung stigning, ble det verre og verst; vi måtte være flere om hver kjelke, og enda var det slitsomt. Men så endelig var vi oppe, og vår forundring og glede kjente ikke grenser da vi så at isen **innetter**, så langt vi kunne se i måneskinnet, var ganske flat og hard og jevn som isen på en innsjø. Ved totiden (23. august) reiste vi telt for å hvile litt og koke kaffe. Vi **var** svært **ovenpå**, lettere føre kunne ikke finnes, og vi snakket mye om hvor lenge det sannsynligvis kunne vare før vi rakk fram til Kristianshåb på vestkysten. Hele den morgenen var isen like god, og slikt føre som vi da hadde, har ikke mange sett på Grønlands innlandsis; den kunne umulig blitt glattere. Da vi reiste telt midt på dagen, stekte solen så det ble mest for varmt inne i teltet; og en av oss la seg endog på en **presenning** i skyggen utenfor for å få sove.

verder

voelden ons erg gelukkig

zeil

Omtrent 11 om formiddagen (23. august) stanset vi og reiste telt. Solen **stekte** sånn på teltet, at det var temmelig varmt å ligge der inne, ja, en av oss fant det så varmt, at han gikk ut og la seg på en presenning i skyggen for å sove.

brandde

Om kvelden dro vi videre; men dessverre, lykken med den glatte isen varte ikke lenge. Snart begynte den harde, glatte isflaten å bli dekket av fin nysnø. Vi fikk nå allerede føle at vi

nok skulle få mer nattefrost enn vi hadde håpet på. På den støvfine nysnøen gled **stålmeiene** tungt i de 7 til 8 graders kulde vi da hadde. Etter å ha slitt oss fram en 6 km på dette føret, innså vi det dumme i å fortsette på den tid av døgnet og slo telt; det var nå bedre å trekke om dagen da snøen ikke var så kald, og så sove om natten.

de stalen glijijzers van de slede

For å **lette**¹ lasten på kjelkene ville vi nå **legge igjen**² oljedukt**trekket** på soveposene, de trengtes jo ikke mer, da det var ingen fare lenger for regn og fuktighet – snø kunne lett børstes av. Og så fikk vi en knallgod idé: oljeduk er brennbar og måtte selvsagt brukes til å koke med. Det gjaldt kun å finne en gryte; men alle de brødkassene vi prøvde, hadde **fått for hard medfart** under ferden, så de var lekke.

¹ verlichten; ² achterlaten
overtrek

Endelig fant vi en som så **noenlunde** tett ut, og vi satte i gang med kokingen inne i teltet. Vi fylte "gryten" med snø som sedvanlig og fyrte opp under den med oljeduken, som vi rev opp i tynne **strimler**, som brant fortreffelig. Flammene slo høyt opp rundt blikkboksen og kastet et vakkert rødlig **skinn** på oss seks mann som satt omkring. Vi stirret inn i varmen og fant at livet begynte å bli riktig koselig. Men alle gledene på denne jord er kortvarige, og det gjelder også for å koke i et telt uten **ljorehull** i taket: det varte ikke mange minuttene før teltet var så fullt av røyk at vi **mest** ikke kunne se hverandre, selv om vi hadde kunnet holde øynene oppe. Å åpne på teltdøren hjalp ikke mye, for trakk det noe røyk ut, kom det stadig mer igjen, og røyken ble tettere og tettere.

hadden het te erg te verduren gekregen enigszins

repen

schijnsel

rookgat
bijna

Moroen var over; de fleste valgte å putte seg ned i posene, men et par av oss måtte jo holde ut for å passe varmen så at snøen kunne bli smeltet og teen kokt. Det **sved** stygt i øynene. Ved å **lette**² litt, snart på det ene øyet, snart på det andre, og så av og til stikke hodet ut av teltdøren for å få litt frisk luft, gikk det, og snøen begynte å smelte. Men **uflaksen** var ikke over: blikkboksen viste seg å lekke som et **såld**. Vi måtte finne på noe annet. Lokket på den blikkboksen vi hadde apoteket vårt i var vel det eneste tette vi nå hadde, men det **rommet** bare halvdelen av det vi trengte. Ved å bruke det ved siden av den lekke blikkassen, som ble stilt på kant hvor den lekket minst, klarte vi oss; og ved å fyre på og **forvandle** teltet **til** et fullstendig helvete, fikk vi til slutt kokt en slags te.

de pret

deed zeer
openen

de tegenslag
een zeef

kon ... bevatten

veranderen in

Neste morgen, 24. august, kokte vi også med oljeduken; men nå flyttet vi **ildstedet**¹ utenfor teltet og fikk der smeltet en **dugelig**² mengde snø, så vi **foruten**³ en god, varm rett med **karvekålsuppe**⁴, for en gangs skyld fikk **drikke oss helt utørste**⁵. Til vannet satte jeg sitronsyre med noen dråper sitronolje og så sukker, og det ble en **liflig**⁶ sitrondrikk. Det ble siste gangen vi fikk slokket tørsten før vi rakk over mot vestkysten; for vi måtte jo spare på **brenselet**.

¹ de plaats waar vuur gemaakt wordt; ² be-hoorlijke; ³ naast; ⁴ kar-wijsoep; ⁵ onze dorst volledig lessen; ⁶ heerlijk

brandstof

Å få se hverandre igjen ved dagslys den morgenen var et merkelig **syn**¹. **Bevares**², som vi så ut! Vår ansiktsfarve hadde vært temmelig lys og forholdsvis renvasket av vær og vind, men nå dekket **sotklattene** ansiktene i tykke lag, og håret var ravnsvart. Det eneste som var rent, var **øyeepene** og tennene, men de lyste uhyggelig hvite i alt mørket.

¹ tafereel; ² lieve hemel

de roetvlekken
de oogbollen

Siden vi ikke vasket oss fra vi forlot "Jason" og til vi kom til vestkysten, vil vel mange kalle oss noen **urenslige** griser. Det var noe vi måtte akseptere; at vi ikke vasket oss under hele denne reisen hadde sine grunner. For det første hadde vi på innlandsisen ikke annet vann enn **det lille grannet** vi smeltet morgen og kveld med **spiritus** i vårt kokeapparat. Når en nå er forferdelig tørst og har valget mellom å bruke dette vannet til å vaske seg i eller til å drikke, så tror jeg at selv det rensligste menneske ville velge bare å drikke det.

onzindelijke

het kleine beetje
alcohol

For det annet er det nå ikke så behagelig med denne vasken når vannet fryser etter noen minutter og fingrene blir stive og kroppen rister. For det tredje er det **likefrem** dumt å vaske seg når ansiktshuden blir angrepet av alt sollyset som kastes tilbake fra snøen. Huden blir brent, **sprekker**¹ og **skaller av**², og det **volder**¹ **ulemper**² og smerter.

gewoonweg

¹ barst; ² schilfert af

¹ veroorzaakt; ² ongemak

Det fins vel ikke så mange da som vil ofre mer enn en teoretisk veltalenhet på rensligheten. Og for å være helt ærlig: vi savnet ikke vasken, og trivdes godt uten den og uten å bytte klær.

Hele dagen hadde vi elendig føre, nysnøen ble stadig dypere og **trære** å trekke på. For å holde motet oppe kokte vi sjokolade til middag. Vi brukte oljeduk til brensel, og en hel del **treskinner** til forbindelse av brukne ben og armer; vi syntes ikke vi trengte dem lenger nå. Vi beholdt allikevel noen **i tilfelle** det gikk galt under nedstigningen gjennom sprukket is.

taaier

houten spaken

voor het geval

Straks solen var gått ned om kvelden begynte det å bli skikkelig kaldt, og snøen ble tyngre og tyngre. Vi reiste telt og var ikke kommet fram mer enn noe over en mil den dagen. Da det ikke var mer enn noen timer, siden vi hadde spist middag, ble det bestemt kun å utdele noen av de tynne havrekjeks før vi gikk til køys. Disse ble spist sammen med snø blandet med sitronsyre, sitronolje og sukker, og som dannet en **vederkvegende** dessert.

verfrissend

Neste dag, 25. august, var det fremdeles mye stigning, og føret var enda verre, vi hadde nå 15 til 20 cm løs **fokksnø**. Dertil var det begynt å blåse rett i ansiktet mot oss; men vi dro på som best vi kunne. Da vi syntes middagsrastene tok for lang tid, fant vi nå på å koke mens vi gikk.

bijeengeblazen sneeuw

Kokeapparatet ble fylt med snø, ble sikkert **fortøyd** bak på den ene kjelken, og så ble det fyrt opp. Mens snøen i **karene etterhånden**¹ smeltet, dro vi videre, **uhyre**² stolte over denne **kløktige**³ oppfinnelse. Da bønnestappa kokte, stanset vi, reiste telt, og bar kokeapparatet forsiktig inn; men nettopp som vi skulle sette oss ned for å nyte tilværelsen, gjorde jeg en **klosset**¹ bevegelse og veltet det **vaklende**² apparatet, så all den kostelige suppen fløt utover teltgulvet sammen med vann og snøklumper fra smelteket, og dertil brennende spiritus fra lampen. **I samme nå** var alle mann på bena, alt som var i teltet, ble kastet ut, vi løftet teltgulvet i hjørnene, så suppa rant sammen i fordypningen i midten, deretter ble den **øst** opp i kokekaret og kokt videre. Neppe en dråpe ble spilt.

vastgemaakt

de vaten

¹ langzamerhand; ² geweldig; ³ schrandere

¹ klunzige; ² wankele

dadelijk

gegoten

Balto sa om denne bønnestuppen "at den visstnok ikke var så helt ren; teltgulvet var temmelig skittent, men det fikk ikke hjelpe. Den smakte oss for våre mager var temmelig tomme." At det var kommet litt spiritus i suppen, sa han ikke, men det forbedret vel etter hans mening smaken litt.

Mens vi satt **lunt** og godt i teltet og nøt vår suppe og vår middag, blåste det opp til snøstorm. Vi hadde snøen rett i ansiktet da vi dro videre, og vinden vokste utover kvelden, dertil fikk vi ni graders kulde. Vi stampet oss fram mot været så godt vi kunne med hodene bøyd framover mens den fine **fokksnø** gjorde sitt beste for å trenge gjennom alle sprekkenes i våre klær. Sent på kvelden reiste vi telt og krøp i posene, mens månen skinte fredelig ned på oss gjennom **fokket**.

behagelijk

sneeuwbuï

de hevige sneeuwstorm met wind

Da jeg sto opp neste morgen, 26. august, for å koke kaffe, ble jeg overrasket ved å finne meg selv og soveposene og sekkene med klærne våre, alt begravet under snø som hadde trengt inn gjennom sprekkene og fylt teltet. Da jeg skulle stikke føttene i skoene, var de fulle av snø, og da vi skulle se til kjelkene, var de halvt forsvunnet, og store **snøfaner** lå opp mot teltveggene på alle sider. Likevel hadde vi en hyggelig søndagsmorgen med kaffe og frokost på sengen.

sneeuwbanken

Snøstormen fortsatte hele dagen, og det ble tyngre og tyngre å gå mot den, da snøen ble løsere. Jeg begynte å tenke på om vi skulle binde noen av kjelkene sammen, sette master på dem og forsøke ved hjelp av seil å **krysse** oss opp mot vinden; for skulle vi fortsette på denne måten, ville det vare lenge før vi nådde Kristianshåb.

zeilen

Etter et par kilometer kom vi til en stigning som var så bratt at vi måtte være tre om hver kjelke, og selv da var det tungt nok slit å få dem opp; stigningen viste seg å være omtrent én meter på fire. Da vi gikk nedover igjen for å hente de neste kjelkene etter en **vending**, sa den ellers så tause Kristiansen til Dietrichson: "Herregud, at folk kan ville seg selv så vondt som å gjøre dette."

d.w.z. "ritje" met de vorige

Da vi stanset sent på kvelden, hadde vi nådd en høyde av omtrent 1880 m over havet. Vi husket hva som hadde skjedd den forrige natten og **innrettet oss** noe bedre mot snødrevet og det fine, alt gjennomtrengende snøstøvet; vi grov oss ned, så vi fikk en **snøskavl**¹ på **lo side**², veltet dessuten en kjelke dekket med presenning mot lo vegg, og fikk på det vis et forholdsvis lunt **rede**³ hvor teen **putret**⁴ koselig, og humøret var lyst tross alt. Og da så teen var ferdig, og det ble tent et lys, syntes vi det var riktig hyggelig.

installeerden ons

¹ sneeuwbank; ² aan de loefzijde (= *de zijde waar de wind op staat*); ³ "nest" ⁴ pruttelde

Da vi våknet neste morgen, 27. august, var vinden like sterk, men teltet var ikke så fullt av snø som den foregående. Da vi var trette av å stampe mot vinden, ble det nå nå bestemt å **rigge** kjelkene om for seil. Dette møtte **atskillig**² **motvilje**³, især hos samene. Ravna satte opp et ytterst ulykkelig ansikt, og Balto **kjeftet på** meg. Så galne folk hadde han aldri sett før. De ville seile på snøen! "Dere kan vel lære oss **seilas** på sjøen og mye annet" sa han, "men lære oss samer noe på land eller på snøen, nei, det kan dere ikke, det er noe **sludder**."

¹ optuigen; ² aanzienlijk ³ verzet viel uit tegen het zeilen onzin

Han sparte ikke på ordene, men måtte **gi seg** likevel. Kjelkene ble satt ved siden av hverandre, og ble surret sammen til to flåter, i den ene var det to, i den andre tre kjelker. På disse to flåtene rigget vi opp bambusstenger som master. På den ene flåten brukte vi teltgulvet som seil, på den andre to presenninger. Da disse ble heist opp, ble de revet fra hverandre og vi måtte sy dem sammen. Dette måtte vi jo gjøre med bare hender, og det var et surt arbeid i vinden og kulden. Det tok oss noen timer å fullføre arbeidet.

zich erbij neerleggen

Jeg innså tydelig nok at med vinden rett imot og med det tunge føret ville det være umulig å nå Kristianshåb til midten av september, da vel det siste skipet skulle gå derfra til Danmark, og vi måtte da overvintre i Grønland. En hel vinter ville gå tapt med et vinterophold i Grønland, og alle ville lengte hjem. Jeg mente det måtte være mer **utsikt** til å nå et skip som kunne bringe oss hjem den høsten, hvis vi kom til en av koloniene lenger sør på vestkysten; og Godthåb måtte da være et godt sted. Avstanden dit var også mye kortere enn til Kristianshåb. Visstnok gikk vel en lang strekning av dette over bart land, og der var det kanskje vanskelig å komme fram over høye fjell og daler, og rundt fjorder som skar seg dypt inn, mens det ved Kristianshåb ikke var **langt** fra innlandsisen til kolonien, og etter opplysningene vi hadde, var det lett å komme fram. Men det måtte vel kunne gå ved Godthåb også på et vis.

kans

ver

Det var dessuten andre grunner som kunne tale for den ruten. Undersøkelse av isen i den retning ville ha stor interesse, den var helt ukjent. Så var det også det at **det alt var lidd langt på året**¹, og høsten på innlandsisen kunne nok bli nokså **ublid**². Over til bunnen av fjordene inn for Godthåb var veien så kort at vi kunne regne med å nå tidligere ned til **blidere** strøk der, selv om vi jo ikke visste noe om hvordan **fremkomsten** ville bli nær isranden i den retning. Den kunne vel bli atskillig vanskeligere enn nord ved Kristianshåb, hvor vi visste at den var lett.

¹ een groot deel van het jaar al voorbij was

² moeilijk
"vriendelijkere"
de aankomst

Slutten på mine **overlegninger** ble at jeg bestemte meg for å endre kursen og søke mot Godthåb. Da jeg sa det til de andre, vakte det alminnelig tilfredshet. Alle var enige i at det uten tvil var det heldigste. Seilene ble heist og vi dro av sted. Vinden var nordvest, og på den måten kom vi til å gå mot sørvest og atskillig sørligere enn Godthåb; men vinden hjalp så mye at vi likevel **stod oss på** å bruke seilene, framfor bare

overwegingen

gebaat waren bij

seil ble montert på sledene.

å trekke. Vi **ordnet oss** slik at to gikk foran hver flåte og trakk, mens én gikk bak og styrte, og vi gjorde ganske god fremgang.

De følgende dagene hadde vi det samme været med storm og snøfokk. Om nettene fryktet jeg flere ganger at teltet skulle **rives** i stykker. Om morgenen, når vi skulle videre, måtte kjelkene graves fram av snøfanene, **løsnest** fra hverandre, og all last måtte tas av. Så snudde vi dem og ble meiene omhyggelig **skrappt for** is og fastfrosset snø. Kjelkene måtte igjen **surrest**¹ sammen og **seilriggen**² settes opp. Det var ikke lett arbeid i det bitende snøfokket og kulden. **Surringene**³, som måtte legges på **med bare fingrer**⁴ skulle de duge. Det vanskeligste arbeid var dog å få teltet opp om kvelden. En kveld under dette arbeid, oppdaget jeg plutselig at fingrene på begge hender var hvite helt opp til **håndflaten**. Jeg tok i dem, de var hårde og ufølsomme som tre. Ved å banke dem og **gni** dem med snø ble dog blodomløpet snart brakt tilbake i dem.

Vi stampet oss fram gjennom fokksnøen hele dagen; men vi gjorde en ganske god dagsmarsj; visstnok var den ikke så lange som vi trodde den var, kanskje en 14 til 15 km. Mens vi gikk, tenkte jeg **ustanselig** på hvordan vi best skulle komme fram til Godthåb etter at vi vel var kommet ned fra innlandsisen til bunnen av fjordene; etter kartet å dømme kunne det bli en slitsom marsj den lange veien over land, over fjell og daler. Men med teltegulvet vårt av sterk seilduk, og med de sterke presenningene hadde vi jo materiale nok til å lage båt; tre nok til **spileverk** og årer hadde vi jo i skiene, stavene, bambus-stengene og kjelkene.

Den 28. august **trådte** Kristiansen **feil** på kanten av en **fokkskavle**¹ og **vrikket**² det ene kneet. I flere dager var han så dårlig at han hadde vanskelig for å gå; men ved flittig massasje ble ham snart noenlunde bra igjen. Det **tok seg** ellers **underlig ut** å se ham sitte med bart ben og bli massert

organiseerden ons

gescheurd worden
losgemaakt worden

vrijgemaakt van
¹ gesjord worden; ² de
zeiltuigage; ³ de sjor-
touwen; ⁴ d.w.z. *zonder*
handschoenen

de handpalm

wrijven

onophoudelijk

zeillatten

stapte ... mis
¹ sneeuwbank; ² ver-
zwikte

av Dietrichson i snøfokket og kulden.

het was een vreemd zicht

Den samme dagen ble samene litt dårligere i øynene. De ble merkelig nok de første og eneste som led av snøblindhet. Balto måtte jeg dryppe i øynene med kokain-oppløsning, og med hjelp av snøbriller og røde **silkeslør** ble de snart bra igjen.

zijden sluiers

Alle vi andre klarte oss godt for denne sykdommen, som så mange arktiske reisende anser for å være **uunngåelig**. Luften er tynn i denne høyden, og midt på dagen kunne solstrålene være intens. Det er også på grunn av det faktum at de blir kastet tilbake fra den hvite snøflaten og fra **snøkornene** som virvler i luften på alle kanter. Det er derfor lett å få øynene angrepet.

onvermijdelijk

de sneeuwkorrels

Det sterke lyset gjorde ansiktshuden ganske brun, og ingen unngikk at skinnet på nese og kinn og hake **skallet av**. Især Kristiansens ansikt ble angrepet av solen: kinnene hans svulmet opp og fikk **blemmer**. Det gjorde vondt; de så ut som om de hadde vært forfrosset. Etter den tid passet vi bedre på og brukte silkeslørerne våre, og på den måten unngikk verre **ulemper**.

vervelde

blaren

ongemakken

Om ettermiddagen 29. august stilnet vinden så mye at det ikke lenger lønnet seg å seile. Vi tok seilene ned og begynte å trekke med kurs rett på Godthåb. Snøen ble også nå så løs og dyp at Sverdrup, Dietrichson og jeg tok **indianertruger**¹ på.

¹ soort houten sneeuwschoen met ingevlochten riemen die belet dat men in losse sneeuw wegzinkt

truge

Det **voldte**¹ oss atskillig **bryderi**² i begynnelsen å bruke disse **innretningene**³, som vi ikke hadde prøvd før. Ved de første skrittene **bar det** uavlatelig **på nesen**⁴. Vi **skrevet**⁵ ikke nok med bena, den ene trugen slo mot den andre, og **overende**⁶ bar det. Så skrevet vi lenger ut, og det gikk bra; men så tok **forenden**⁷ av en truge ned i snøen, og igjen lå vi der. Slik holdt vi på en stund, og stadig lå vi på nesen og **rotet**⁸. Men så snart vi ble vante til å bruke trugene, fant vi dem meget **hensiktsmessige**¹, og **vi angret på**² at vi hadde prøvd dem før.

¹ veroorzaakte; ² last

³ "dingen"

⁴ vielen we op onze smoel; ⁵ liepen ... met grote passen; ⁶ omver

⁷ de voorkant; ⁸ maakten er een potje van

¹ geschikt; ² het speet ons

Kristiansen forsøkte indianertrugene, men kunne ikke

komme **overens** med dem, og etter å ha ligget overende et **snos** ganger, ble han så sint at han slengte dem på kjelken og tok norske truger i stedet; men de sank mer i og var tyngre å bruke. Samene, som tidligere have svoret at de aldri skulle bruke disse "dumme innretninger", så på disse trugene med dyp forakt og **misbilligelse** på oss dumme mennesker, da vi tok dem på. De **frydet seg**¹ over å se hvordan vi **stupte**², men da det gikk bedre, kunne Balto ikke lenger **dy seg**³. Han spurte forsiktig om de virkelig var gode å gå i, og det var lett å se at han **var nær på nippet** til å ta dem på bena. Men den 30. august ble snøen slik, at skiene kunne brukes, og samene fikk da dem på i stedet. Etter få dager tok vi alle ski.

overweg
twintigtal

afkeuring

¹ verkneukelden zich

² vielen; ³ zich inhouden

stond op het punt

Ensformig slit

I de tre ukene som nå fulgte, hadde vi et usedvanlig slitsomt og **ensformig**¹ liv. Vi **gravde**² oss fram med kjelkene som best vi kunne dag etter dag. Alt var flatt og hvitt. De minste tingene ble gjort til betydelige ting og fylte våre dagbøker. At en så merkelig begivenhet som en **snøspurv** måtte noteres, ble en **selvfølge**¹. Den **skakket på hodet**² og så på oss,

snøspurv

hoppet muntert **bortover**¹ snøen, **kvitret**² litt, og så fløy den bort fra der vi var. Det var siste hilsen fra landet.

Våre dagsmarsjer var som regel ikke langer, omtrent mellom én eller to mil. **Føret var** omtrent alltid **tungt**¹, og **fokksnøen**² var **trå som sand**³ å trekke på. **Hyppig** falt der også fin nysnø, og det gjorde det ikke bedre. Snøflaten var fullstendig jevn; i mange dager steg den stadig oppover i lange bølger, høyere og høyere.

Det daglige livet gikk sin regelmessige gang. Det verste arbeidet i døgnet var å **tørne ut** en time før de andre for å lage i stand frokosten. Når en våknet, fant en hodet fullstendig omgitt av rim og is inne i posen, dannet av den frosne ånden som hadde slått seg ned i hårene på reinskinnet. Hadde en fått søvnen av øynene og reist seg så opp i posen, satt en i et rom med en temperatur av henimot førti graders kulde. Det hang lange **rimfrynser**¹ på de **skrå**² teltveggene unntatt den som vinden stod på; **stanget**³ en oppi med hodet, fikk en et ubehagelig **rimbad** over seg.

Så var det å få kokeapparatet i sving. Bare det å **ta i** metallet med bare fingrene i den kulden var vondt, og ikke behageligere var det å **helle**¹ sprit på lampen og få **vekene**² til å tenne – for å holde disse tørre pleide jeg å ha dem i bukselommen. **Karene**, som var blitt fylt med snø om kvelden, ble så satt på kokeapparatet; og nå gjaldt det å passe lampen, så den ikke brant for mye og ble så varm at den eksploderte, og heller ikke brant så lavt at det tok for lang tid

¹ eentonig; ² wroetten

sneeuwgors

¹ iets vanzelfsprekends

² hield het hoofd scheef

¹ over; ² kwetterde

¹ het was moeilijk om vooruit te komen; ² de rondstuivende sneeuw
³ even erg als rondstui-
vend zand (*om door te komen*); ⁴ frequent

"uit de veren komen"

¹ randen van rijp; ² schui-
ne; ³ stootte
een douche van ijskris-
tallen
aanraken

¹ gieten; ² de wicken

de vaten

å få kokt. Var endelig teen eller sjokoladen ferdig, ble de andre **purret**, og frokosten ble servert på "sengen". Når den var spist, gjaldt det å gjøre seg i stand. Kjelkemeiene ble skrappt på undersiden, lasten ble **surret**² på, og teltet ble tatt ned, rensset for rim og pakket. Som oftest tok jeg også noen observasjoner mens de andre **laget i stand**.

Etter at alt dette var gjort, dro vi iveri, men etter et par timer stanset vi gjerne for å få oss en **plate**¹ **kjøttsjokolade**². Så fortsatte vi i noen timer til middagen, som ble spist så fort som mulig mens vi satt på kjelkene. Så bar det videre igjen et par timer, til vi fikk en ny plate kjøttsjokolade. Etter enda et par timer var det så ved femtiden om ettermiddagen "**eftasverd**". Så dro vi på **like til** kvelden, bare avbrutt med en liten hvil og enda en plate kjøttsjokolade.

Å ta de astronomiske observasjoner om dagen i den kulde var ofte et alt annet enn behagelig arbeid; det var vanskelig å håndtere de fine instrumentene med tykke **vanter** på; helst brukte jeg, når observasjonen skulle være riktig presis, bare nevene, men måtte da passe på, at fingrene ikke ble hengende fast ved metallet.

Når vi stanset om kvelden, gikk de fleste straks i gang med å lage teltplass og feie vekk den løse snøen på overflaten, reise teltet, styrke det godt mot vinden og tette veggene med presenningene på den siden den stod på. Ravnas arbeid om kvelden, var å fylle kokekarene med snø. En fjellsame, som hver vinter bruker snø i gryta, **har god greie på** hva slags snø er best å smelte. Straks vi stanset, **puslet** han **stiltiende** av sted med kokeapparatet, grov seg et hull ned til den gamle snøen, som gir langt mer vann ved smeltingen enn ny snø. Når han var ferdig med det, bar han apparatet til teltet, og når dette var reist, børstet han omhyggelig som en katt snøen av seg, krøp han inn, satte seg i ene hjørnet med bena over kors, og rørte seg ikke mer før maten var ferdig.

Kveldsstundene i teltet, når alle mann var **kommet til sete** på sine sekker, var glanspunktene i tilværelsen i denne tiden. **Vi kunne være aldri så slitne**, og det kunne være nokså kaldt; men når vi satt der rundt kokeapparatet og ventet på maten og stirret ned i de svake lysstripene som kom fra spritlampen, ja, da var

"allting glemt og alt det onde over, så var vår **vrå** et marmorslott"

wakker gemaakt
de gliijzers
² stevig vastgemaakt

dat in orde brachten

¹ reep; ² *chocolate waaraan gedroogd gemalen vlees is toegevoegd*

(primitieve) maaltijd rond vier uur

wanten

weet goed
slenterde
zonder iets te zeggen

gaan zitten

hoe moe we ook waren

"hutje"

Og når så suppen, lapskausen, eller hva det nå var, var kokt, rasjonen ble utveiet og den lille stump lys vi hadde, ble tent, for at vi kunne se og spise, ja da steg vår lykke til sitt høyeste.

Før vi gikk til køys, ble det gjort små forberedelser for neste dag: kokekarene ble fylt med snø for å være ferdige til å settes over lampen neste morgen, sjokoladen ble brutt opp i stykker ferdig til å kokes, osv. Og så krøp vi i posene, og sov de uskyldiges søvn.

Maten var for oss midtpunktet i tilværelsen; skulle vi ønske oss noe riktig herlig, så var det nok av mat i en eller annen form. Især var det fett tankene dreide seg om. Vi hadde fått altfor lite fett med oss; i denne kulden trengte vi mye fett. Vi fikk **veid ut** en kvart kilo smør om uken til hver mann, og så lenge denne rasjonen varte, var det beste vi visste, å spise bare smøret i store klumper. For noen av oss varte denne gleden temmelig kort. Kristiansen, som var den verste i så **henseende**, spiste opp hele smørrasjonen sin første dagen, og det var jo ikke klok **husholdning**. Denne fetsulten gikk så vidt at Sverdrup en dag spurte meg om jeg trodde han ville ha noe vondt av å drikke skosmøringen vår, som var kokt linolje. Han ble skuffet da jeg ikke trodde det var **tilrådelig**.

afgewogen

opzicht
"voorraadbeheer"

verstandig

Med en liten **brevvekt** ble det veid ut nøyaktige rasjoner til hver mann, til sammen ett kilo mat til hver mann om dagen. Disse rasjoner skulle etter min regning være fullt tilstrekkelig. Da vi nærmet oss vestkysten, fikk alle lov til å spise så mye de ville av det tørkede kjøttet som vi hadde overflod av, men ikke engang da kunne vi oppnå å føle oss **mette**. Da vi kom tilbake til Norge, ble Balto spurt om han noensinne hadde vært mett. "Nei, jeg var ikke mett," svarte han, "husker du, Sverdrup, da vi hadde festmåltid på den innlandsis, og vi fikk dobbelt rasjon, og da vi hadde spist, sa jeg til deg: 'Er du mett, Sverdrup?' Og da sa du til meg: 'Jeg er sulten som en **skrub**!'"

brievenweger

verzadigd

wolf

Vår **spiseseddel** for dagen var følgende:

menu

Frokost: sjokolade kokt i vann (da sjokoladen var brukt opp, fikk vi te med sukker), kjøttkjeks, knekkebrød, litt leverpostei, **pemmikan**

gedroogd mengsel van vet en gebakt

Middag: knekkebrød, litt leverpostei, pemmikan. Dessert: 2 havrekjeks, litt oppløst sitronsyre med sukker til å helle over snø.

Eftasverd: knekkebrød eller kjøttkjeks, litt leverpostei, pemmikan.

Kveldsmat: ertesuppe (eller bønne- eller linsesuppe), kjøttkjeks, pemmikan. Istedenfor suppa kokte vi **stundom** lapskaus av pemmikan og ertesuppe, ofte satte vi også kjøttkjeks til, og da ble det nå en **herrerett**. Undertiden tok vi te om kvelden istedenfor dette og suppen.

Vårt **matstell** var for øvrig neppe av det rensligste. Vi hadde ingen overflod på vann, og der var **følgelig** intet til å vaske kokekarret med, heller ikke ville det vært noe behagelig arbeid i den temperaturen. Når vi hadde kokt ertesuppe eller lapskaus i det om kvelden, ble det gjerne som en særlig **begunstigelse** overrakt til en av dem, som hjalp til ved kokingen, for at han kunne rense det. Det var gjerne Balto som fikk dette arbeid, og han **slikket** hele karret så rent som fingerne og tungen **formådde** det.

Nesten like **høyt i kurs** som smøret stod tobakken. Jeg minnes at det ble budt en krone for en liten piperøyk – jeg hadde ikke tatt med mye tobakk for jeg **anser** det som skadelig under sterke **anstrengelser**. Den pipen en fikk hver søndag, **ble tøyd lenge**; først røykte en tobakken, så røykte en på aska og treet i pipehodet, men det rakk jo ikke til for hele uken, og så stoppet en **tjæretau**¹ i og røykte det **isteden**². **Skråobakk**³ hadde vi ikke, men flere tygde tjæretau. Jeg forsøkte det, men det kom ut fortere enn inn. Derimot syntes jeg det var godt å tygge på **trefliser** under marsjen. Det holder munnen fuktig og **lesker** litt for tørsten.

soms

feestmaaltijd

voedselbereiding
bijgevolg

gunst

likte
vermochten

"hooggenoteerd"

beschouw
inspanningen
daar werd lang over
gedaan
¹ met teer behandeld
touw; ² in de plaats
³ pruimtabak
houtspaanders
lessen

Storm på innlandsisen

Om formiddagen den 4. september hadde vi et herlig stille vær, men om ettermiddagen **røk det opp med** storm: vindens styrke steg stadig; den **pisket** nysnøen foran seg, det ble kaldere og kaldere, og temperaturen falt til -19° C. I dagboken skrev jeg: "Først frøs nesen bort, da merket jeg at halspartiet rundt **strupehodet** var stivfrosset, og så kom det verste av alt. I magepartiet trengte vinden seg inn gjennom klærne, og voldte voldsomme smerter. Det smakte mer enn sedvanlig godt at komme i teltet den kveld og få varm lapskaus."

Den følgende formiddagen stilnet været av; men om ettermiddagen røk det på ny opp med storm og snøfokk. Snøfokket **tiltok** i den grad, at Sverdrup og jeg ikke på 20 **skritts** avstand kunne se de andre, som kom etter, og vi måtte hyppig vente for ikke å miste dem.

Uværet fortsatte og vi måtte bli hvor vi var, men teltet måtte støttes, og mat måtte hentes inn fra kjelkene før de snødde helt ned. Balto og Kristiansen skulle gå i gang med det. De **rigget seg godt til**¹ og **surret**² klærne igjen overalt. Balto var først ferdig, jeg så etter ham gjennom dørsprekken da han gikk; han hadde ikke tatt mange skrittene før jeg ikke kunne se ham lenger. Kjelkene var nesten helt forsvunnet; han måtte lete etter dem, og det var ikke lett å grave seg ned til maten vi trengte.

Da Kristiansen skulle ut for å sette flere barduner på teltveggen, tok vinden slik at han måtte krype **på fire**. Til slutt kom alt **i noenlunde orden**¹. Den **utsatte**² veggen ble **forsvarlig**³ støttet innvendig med ski og staver **på kryss og tvers**. Nå kunne vi være trygge for at huset vårt ville stå. Så ble alle åpninger stoppet til med reserveklær og alt annet vi kunne **avse**. Helt tett ble det ikke, litt etter litt samlet det seg store snøfaner inne hos oss, og rommet som var lite nok før, ble stadig mindre, også fordi snøfaner **tyngtet** på teltveggene utenfra.

Vi hadde det dog ganske **lunt** og godt der vi var. Snøen, som hopet seg opp på utsiden og litt etter litt begravde teltet, gjorde det varmt og beskyttet godt mot vinden. Så litt etter middag **stilnet** det **av** med ett – det ble vindstille. En uhyggelig taushet kom over oss, vi forstod alle at neste

kwam er een ... aan
zwiepte

het strottenhoofd

nam toe
stappen

¹ kleedden zich goed aan
² maakten ... stevig vast

op handen en voeten
¹ enigszins in orde
² blootgestelde; ³ degelijk
kriskras

missen

zwaar drukten

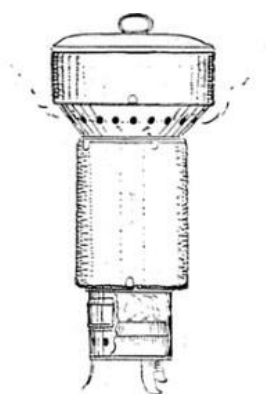
behaaglijk

luwde

øyeblikk ville den komme enda sterkere fra den motsatte kanten. Det kjentes som det må være om bord i et skip midt i en orkan når en plutselig får den velkjente dødsstillheten.

Vi lyttet – det lot vente på seg – noen mente at det kanskje var slutt, men nei, der kom et svakt pust fra nordvest, så fór det ene vindstøtet sterkere enn det andre hen over oss, og stormen brøt løs enda veldigere enn før, rett mot teltdørsveggen og fylte hele luften inne hos oss med **snørøkk**¹, som **stod**² inn gjennom alle åpninger. Balto skulle nytte øyeblikket og var ute for å fylle kokeapparatet, men

¹ fijne sneeuw; ² vloog

kokeapparatet

fant **med nød og neppe** tilbake igjen.

ternauwernood

Nå gjaldt det å støtte denne veggen, som jo var den svakeste, og som vi derfor alltid vendte fra vinden. Med ski, skistaver, indianertruger og ullklær fikk vi den noenlunde sterk og døråpningen såpass tett at det var utholdelig; men nå satt vi der som mus i en **felle**, alle åpninger var stengt, ut kunne vi ikke komme om det var aldri så nødvendig.

val

Imens gjorde vi oss livet så behagelig vi kunne, vi kokte kaffe, krøp i posene, og de som røykte, fikk en pipe tobakk til trøst for uværet. Bare Ravna var tross kaffen ulykkelig hele tiden. Jeg forsøkte å trøste ham, men han sa: "Jeg gammel fjellsame, jeg kjenner godt når det kommer snøstorm på fjell i september måned, den **holder** lenge **ved**"

blijft ... duren

Da vi våknet neste morgen, 8. september, var vinden **løyet** så mye at vi kunne fortsette, men det var ingen lett sak å komme ut, vi måtte grave oss opp gjennom snøen, som hadde dekket teltet så bare **mønnet** stakk opp. Av kjelkene så vi lite, og vi hadde mye arbeid med å grave dem fram.

afgenomen

het bovenste deel

En frisk seilas

Da det led mot midten av september, håpet vi hver dag å komme til den større **skråningen** som vi ventet å finne mot vestkysten. Etter **bestikket**¹ skulle vi ikke ha så langt igjen dit. Men jeg hadde en sterk **mistanke**² om at vi ikke var kommet så langt fram som vi trodde. Våre astronomiske observasjoner kunne vel ha **avgjort** dette; men jeg **lot være** å regne dem ut av frykt for en skuffelse for flere av oss ved å få vite at vi ennå hadde langt igjen.

Den 12. september skrev jeg i min dagbok: "Dietrichson og Balto ventet å få se **bart** land i vest", men vi fikk nok ha tålmodighet. I virkeligheten hadde vi omkring 190 km. igjen. De følgende dagene ble hellingen stadig tydeligere snøflaten **hvelvet** seg i lange, lave bølger utover mot vest.

Den 14. september skulle vi etter bestikket ikke ha mer enn 60 km igjen, mens vi i virkeligheten enda hadde omkring 150 km. Samene begynte nå å bli **mistenksom**, og sa at vi ikke kunne vite hvor langt det var over denne uendelige innlandsisen. Ravens ansikt ble surere og surere, og en kveld han hadde satt seg ned i teltet, sa han: "Jeg gammel fjellsame, jeg dum **tosk**, jeg tror vi aldri kommer til den vestkysten." Til det svarte jeg bare: "Ja, det er sant det, Ravna, du dum tosk." Da måtte han le høyt: "Ja det er sant". Han følte seg **synlig**¹ trøstet ved denne **tvilsomme**² komplimenten.

En dag brøt Balto plutselig ut: "Å, hvor langt det er fra kyst til kyst kan ingen vite; for her har folk aldri gått før." Jeg forsøkte å **gjøre** ham **begripelig** at ved å måle solhøyden og derved bestemme lengdegradene for øst- og vestkysten ved hjelp av forskjellen i tiden, kunne en beregne avstanden mellom dem, og jeg viste ham det på kartet. **Oppvakt**¹ som han var, syntes han da virkelig å **ane**² hvordan det kunne være mulig.

Da vi den 16. september fikk flere sterkere skråninger utover, trøstet det oss alle, og da vi om kvelden bare fikk -18° C, syntes vi det var rent mildt, det var som vi igjen kom tilbake mot sommeren.

Den 17. september var det **nettopp** to måneder siden vi gikk fra "Jason". **Det traff seg så** at den morgenen skulle

helling

¹ bepaling van de plaats
waar we ons bevonden

² vermoeden
duidelijk gemaakt

liet ... na

kaal

welfde

achterdochtig

stommerik

¹ zichtbaar; ² twijfelachtige

aan het verstand te brengen

¹ schrand; ² vermoeden

precies

det utdeles smør, en av det gledeligste **begivenheter** under **innlandslivet**, og da teen med sukker i ble skjenket rundt på sengen, var stemningen høy. Det var også første morgen på lang tid at det ikke hang tykt rim på innsiden av teltveggene.

toevallig was het zo
gebeurtenissen
*d.w.z. ons leven in het
binnenland van Groenland*

Mens vi spiste frokost, fikk vi **med ett**¹ høre **fuglekvitter**² utenfor, det holdt straks opp igjen; men det kunne ikke være tvil om det. **Ved ett-tiden** fikk vi høre det igjen, og fikk nå se en snøpurv komme flygende etter oss. Den **kretset**¹ flere ganger rundt oss og ville **slå seg ned på**² kjelken; men så våget den det ikke og satte seg på snøen tett ved oss; så fløy den igjen. Det var en kjær hilsen fra land, som vi nå følte måtte være nær ved. Vi **velsignet** de to kvitrende snøpurvene, den som ga oss den siste hilsen fra østkysten, og så denne som ønsket oss velkommen til vestkysten. Da ble også været stadig mildere, og vi syntes det begynte å **lysne**.

¹ plots; ² vogelgekwetter

rond één uur

¹ cirkelde; ² landen

bedankten

lichter worden

Denne kvelden kom det vind fra sørøst, og jeg fikk håp om at vi endelig en gang skulle få gunstig seilvind. Om natten frisknet vinden, og **på morgenkvisten** ble den til hel **kuling**. Som vanlig var det ikke særlig stemning for å rigge opp kjelkene og sette seil i det bitende snøfokket, men vi gikk nå i gang med å rigge oss til så fort vi kunne. Kristiansen sluttet seg til Sverdrup og meg med sin kjelke, og vi **surret** de to sammen og rigget dem opp med bambusmast og teltgulvet som seil, mens de tre andre gikk sammen om sine to kjelker.

bij het kriecken van de dag
een ... stijve bries
ondanks

sjorden

De mange surringene var et surt arbeid i kulden; men det verste var at mens vi holdt på med det, så det ut til at vinden løyet noe, men så **tok** den **seg** heldigvis **opp** igjen. Endelig var skutene seilklare. Jeg var **uhyre spent** på hvordan det skulle gå med vår, om seilet var stort nok til å trekke de to kjelkene. Det ble heist og gjort godt fast; det gav et voldsomt rykk; men under arbeidet med surringene var kjelkene **snødd** så **ned** at de ikke kom av flekken, og seilet **slet** i mast og tauverk som det ville rive alt i stykker.

wakkerde aan
ongelooflijk benieuwd

ondergesneeuwd
rukte

Vi spente oss for i trekktauene foran, rykket til og fikk skuten flott; men da jog vinden den i **leggene** på oss, og **over ende bar det**¹, og vi ble **feid**² bort. Vi forsøkte på ny; men det gikk ikke bedre, **aldri så snart**³ var vi på bena, før de ble slått under oss, og vi lå der igjen. Vi forsøkte noen ganger, men det kunne umulig gå på det **viset**. Vi surret da fast en lang **styrestang** av bambus mellom kjelkene foran;

kuiten

¹ we vielen omver; ² ge-
veegd; ³ nog maar nauwe-
lijks

manier

stuurstang

den stakk langt forover som en **vognstang**. Når så en mann stod på ski foran og holdt i denne stangen, ville han bli skjøvet av sted og kunne styre kjelkene med skiene, mens de to andre fikk holde seg fast **bakpå** eller følge etter.

dissel

aan de achterzijde

Sverdrup, som skulle stå foran og styre, hadde aldri så snart satt skuten **i síg**, før det bar av sted med svumlende fart; jeg stod på skiene og **klorte** fast akterut på siden av den ene kjelken, mens Kristiansen foretrakk å komme **rekende** etter. **Det søpte av sted** over den ujevne snøen, over **skavler**¹ og **fonner**²; kjelkene **vred**³ og **snodde seg**⁴ som **ormer**⁵ fram over ujevnhetene. Det var hardt arbeid å holde seg fast der akter uten å falle. Så begynte snøflaten å **helle** utover sterkere enn det hadde gjort hittil, farten økte og økte, og skuten rørte nesten ikke lenger snøen. Slik holdt vi det lenge gående, Sverdrup stod foran og styrte og trodde vi to andre satt bakpå; det **skar av sted** utover, mens snøen røk om oss og bak oss, og de andre ble mindre og mindre i snøfokket akterut.

in beweging

klampte

"gevlogen"

we gingen ervandoor

¹ sneeuwmassa's

² sneeuwvelden; ³ draaiden

⁴ kronkelen; ⁵ slangen

hellen

raasde

Så begynte en isøks som lå på **lasset**¹ å **løsne**² og ville falle av; den måtte reddes. Jeg **akte meg** forsiktig forover og holdt på å feste den, da vi kom på en vanskelig **skavilkant**, en ski-ende som stakk ut skar seg inn i leggene mine, og der lå jeg og **glante** etter skuten og seilet, som ble mindre og mindre i snøfokket utover skråningen. Det var uhyggelig å se hvor fort den **minket** i størrelse.

¹ de lading; ² los te raken

gleed

kant van een sneeuwbank

staarde

verminderde

Omsider¹ kom jeg meg på bena og **ruslet** etter i **"kjølvannet"** etter skuten som jeg skimtet langt borte; heldigvis kom jeg med vinden ganske fort utover alene også. Jeg hadde ikke gått langt før jeg fant isøksen som var falt av. Et stykke lenger framme så jeg en mørk, firkantet gjenstand, det var en blikkasse med vår dyrebare kjøttpulversjokolade. Nå bar det av sted et langt stykke med blikkassen under den ene armen og isøksa og skistaven under den andre; men så skimtet jeg forskjellige mørke gjenstander **i en haug** et stykke fremme. Denne gangen var det min pelsjakke og tre bokser med permikan som var strødd utover.

¹ ten slotte; ² sjokte

het "vaarwater"

op een hoop

Det var mer enn jeg kunne få med meg; det var ikke annet å gjøre enn å sette seg ned og vente på **unnsetning**. Der jeg satt, kunne jeg se vår stolte skute og seilet som en liten svart, firkantet lapp langt nede i snøfokket, det skar ennå av sted i samme retningen. Men se, der svingte det opp i vinden, blikkassene blinket i solen, og seilet falt. Så kom

hulp

Kristiansen **rekende**, og en stund etter kom de tre andre seilende med skuta så det **gjøv** om dem. De måtte nå ta et par av våre saker; men da vi skulle legge dem på lasset, ble det oppdaget at tre bokser med pemmikan var falt av, og de måtte tilbake for å lete etter dem. Imens ruslet Kristiansen og jeg utover mot Sverdrup.

aanstuiven
stoof

Han fortalte at han hadde seilt friskt av sted, og syntes det gikk utmerket; han trodde Kristiansen og jeg satt akter bak seilet. Da det hadde **sopt i vei** utover en lang stund, ropte han noe, men svar fikk han ikke. Noe senere ropte han høyere, men på ny hørte han ingen ting der bakfra. Så seilte han et godt stykke og skrek alt han **orket**, men det ble stille der akter. Så måtte han undersøke hvordan det **hang i hop**.

weggesneld

vermocht

in elkaar zat

Han **loffet** til, skar opp i vinden og stanset; han gikk akterover og **tittet¹ bakom²** seilet, og lang ble han i ansiktet da det ikke var noen der. Han så tilbake den veien han var kommet, og syntes han så en svart **prikk** i snøfokket langt borte, det var meg som satt på blikkassene; så **lårte** han seilet og ventet til vi kom.

stuurde tegen de wind in
¹ keek; ² achter

puntje
vierde

Men **det varte og det rakk** for de andre kom. Endelig så vi dem som små, sorte punkter. De vokste og vokste, og snart var de hos oss. Vi måtte nå surre kjelkene enda fastere sammen for å unngå flere ulykker. Akterut festet vi to tau som vi kunne holde oss i mens vi sto på skiene. På den måten gikk det ypperlig, og det ble sannelig en hyggelig seilas.

het duurde een hele tijd

Etter en stund byttet jeg plass med Sverdrup og tok styret. Vi fikk nå flere lange og sterkere **fall** utover, og vinden økte, det skar av sted som **utfor** en bratt skibakke. **Det gikk time etter time**. Å stå der foran og styre var spennende; det gjaldt "**å holde tunga bent i munnen**" som det heter. Falt en, ville en få hele skuta over seg og kunne prise seg lykkelig å komme fra det uten å bli **radbrekket**. Med hendene fast om styrestanga, skiene godt sammen, og hver **muskel¹** spent, **speidet²** vi ut forover, **styrte unna** de verste fokkskavlene, men lot det ellers **suse** til. Middagen fikk vi i oss så fort vi kunne.

hellingen (naar beneden)
naar beneden
uren gingen voorbij
zich concentreren

geradbraakt
¹ spier; ² spiedden
vermeden
zijn snelle gang gaan

Som vi seilte på det beste ut på ettermiddagen, hørte vi et **jubelskrik** fra skuta akterut; det var Balto som ropte: "Land der forut!" Og det var riktig! Gjennom snøfokket, som nettopp var blitt litt lettere, skimtet vi over snøflaten i

terwijl
triomfantelijke kreet

vest en mørk fjelltopp og sør for den en mindre. Det ble glede, endelig så vi det landet vi så lenge hadde stridd for. – Landet vi så lå litt nordenfor den retningen vi styrte, men jeg endret kursen mot det. Snart var det igjen skjult i snøfokket; vinden tok til, og med den **kloss** i ryggen bar det videre uten at vi så mer til det – skråning etter skråning, og det usedvanlig godt. Ut på ettermiddagen var **lendet** temmelig flatt en stund og vinden litt **spak**; men da det led mot kvelden øket den igjen, skråningen ble sterkere, med villere og villere fart suste det av sted, mens snøfokket **tok til**.

dicht

het terrein
flauw

toenam

Det begynte allerede å skumre, da jeg plutselig gjennom fokket fikk se noe mørkt på snøen foran meg. Jeg tok det for en alminnelig **ujevnhet**¹ og **skar**² **bent**³ på. I neste øyeblikk oppdaget jeg på noen skritts avstand at det var noe annet, kastet rundt og svingte opp mot vinden – det var **i siste liten**, vi stod på kanten av en bred sprekk – litt lenger, og vi hadde forsvunnet. Vi skrek av all makt og vinket heftig til de andre som kom susende etter, og de fikk også **loffet** til.

¹ oneffenheid; ² stoof
³ recht

op het laatste nippertje

stuurden tegen de wind

Det var den første sprekken; og vi måtte nå vente å møte flere; det kunne være farlig å seile lenger i mørket den kvelden; men det var for tidlig å **legge opp**, vi måtte nytte vinden. Jeg gikk derfor **i forveien** for å undersøke isen, mens Sverdrup overtok styret, og seilene ble **minsket** på begge skutene, som skulle holde seg et stykke etter meg.

stoppen
voorop
verminderd

Det bar fort fram på skiene med den sterke vinden i ryggen. Så snøen **upålitelig** ut, hogg jeg foran meg med skistaven, og kjente jeg så at det var hult under, gjorde jeg tegn til de andre om å stanse til jeg fant et sted med sikker grunn. Jeg var forsiktrig, men likevel **var det nær på** at Sverdrup og Kristiansen med kjelkene var forsvunnet; hele grunnen styrtet ned bak dem, just som de var kommet over en **tildekket**¹ sprekk de ikke visste om. For å **stagge**² den verste sulten fikk vi to kjøttkjeks hver; men vi stanset ikke, de måtte spises på farten.

onbetrouwbaar

scheelde het niet veel

¹ bedekt; ² bedwingen

Det mørknet fort; men fullmånen kom opp, og den lyste godt nok til at jeg kunne se de verste sprekkene. Det var et underlig **syn** å se de to skutene komme seilende etter med de brede vikingseilene mot den store måneskiven over den endeløse hvite flaten. – Uavlatelig bar det av sted med større fart; men så ble isen vanskeligere, og jeg så at den ble nok enda verre forut. I neste øyeblikk var jeg der; det var

gezicht

mange sprekker, men de var fylt med snø og for det meste ufarlige. Av og til kjente jeg med staven hul grunn	
under; men sprekken var smal, og kjelkene gled over. Så kom en bredere sprekke, og jeg øynet et bredt, svart svelg ikke langt borte. Jeg stanset, nærmet meg forsiktig på den glatte isen, som det nå ikke fantes mer nysnø på. Jeg så ned i et mørkt og svart dyp. Bortenfor skimtet jeg sprekk etter sprekk som svarte striper; de gikk alle i samme retning på tvers av ¹ vår kurs. Det var ingen fremkomst ² lenger, vi måtte stanse og reise telt.	spleet verder weg ¹ dwars op; ² doorgang
I vest kunne vi se landet mot kveldshimmelen, det var samme landet som vi hadde sett første gangen; men nå hevde det seg høyt over isflaten med en lang landstrekning lenger mot sør.	verhief stuk land
Å få teltet opp i den sterke vinden på den glassharde isen var ikke lett. Endelig, etter at vi hadde frosset mer enn sedvanlig, kom da teltet opp den gangen også, og vi kunne krype inn i le; men å koke noe hadde vi ikke lyst på den kvelden, og det store festmåltidet fikk vente til neste morgen. Vi delte mellom oss det vi hadde igjen av sveitserosten , og krøp i soveposene, vel fornøyde med den dagens gjerning . I posen kjente jeg først at jeg under seilassen og arbeidet med teltet hadde frosset bort fingrene på begge hendene. Nå var det for sent å gni dem med snø, de var alt begynt å tine opp , og det gjorde så vondt at jeg nesten skrek av smerte. Det varte lenge før jeg endelig sovnet fra det.	kou geleden Zwitserse kaas arbeid ontdooien

Ned fra innlandsisen

Da vi stakk hodet ut av teltet om morgenen lå hele landet **sønnefor**¹ Godthåbfjorden foran oss med høye **nuter**² og topper. Minnes du da du som barn for første gang så høyfjellet ligge blinkende med **jøkler**¹ og **fonner**² foran deg? Minnes du hvordan den dro, hele denne ukjente verden? Da vil du også forstå vi følte det nå; vi var som barn, og det klemte seg noe opp i halsen på oss, mens øynene fulgte dalene og forgjeves lette etter et glimt av havet. Det var et vakkert og vilt land, just lik Norges vestkyst. Oppe i fjellene lå nysnøen strødd utover, men ned mellom dem skar dype, mørke kløfter; vi ante at i bunnen av dem var fjordene, som vi ikke så. Men det så sannelig ikke ut til å være lett å komme fram til Godthåb.

Vi tok vårt festmåltid i **ro og mak** den morgenen, kokte te i mengdevis og spiste **mysost** med havrekjeks. Det var først sent ut på formiddagen vi **kom oss flott**. Vi hadde kvelden før seilt oss inn i et **lende** med mange og svære sprekker, og måtte nå holde sørover for å unngå de verste sprekkene og komme over på bedre is. På den strekningen vi den dagen kom fram, var nysnøen **føket sammen** i fonner i alle ujevnheter, mens på ryggene mellom lå den harde, glatte isen bar.

Etter en stund kom vi til en veldig, lang bakke som vi måtte utfor. Sverdrup og jeg stod på skiene, og det gikk **strykende**¹; men kjelken var **slem**² å styre, og svære sprekker hadde vi på begge sider. Til sist måtte vi spenne skiene av. Det gikk nå rett **utfor bakken**, mens vi selv stod på sidene av kjelken og **skrubbet** det beste vi kunne for å unngå sprekkene. Samene var nå mest **uvørne**¹, de **akte**² utover **med lynende fart**¹. Lenger fram traff vi på **blankis**² som var helt vanskelig å gå på, og som lot til å være en stor, tilfrosset **innsjø**. På den andre siden av den kom vi igjen inn i utrygg is, og etter at vi flere ganger hadde falt med bena ned i sprekkene, tok vi skiene på igjen, man kunne da gå tryggere; de gav større **bæreflate** på de usikre steder.

En gang så det likevel stygt ut, vår kjelke kom **langsetter** en snødekket sprekk, og den ene **meien** skar gjennom **snøskavlen** som dekket den. Det begynte å briste langs

¹ ten zuiden van

² afgeronde bergtoppen

¹ gletsjers; ² sneeuwvelden

op ons gemak

soort zoete bruine kaas

vertrokken

terrein

samengeblazen

¹ snel; ² lastig

de helling af

afremden

¹ roekeloos; ² sleeden

¹ bliksemsnel; ² ijs dat niet

door sneeuw bedekt is

meer

draagvlak

langs

glijjzer van een slee

de sneeuwkuif

hele kjelken, men vi fikk dratt den opp på sikker grunn. Balto og Ravna gikk det nesten verre da de ville ta en kortere vei enn den Sverdrup og jeg hadde tatt, og de kom ut på en enda bredere sprakk. Kjelken nesten **kantret**, det var **med nød** de klarte seg. Jeg var selvfølgelig sint og skjelte dem ut fordi de ikke fulgte våre spor: "Var det ikke nok med at de som gikk først, ble **utsatt** for slikt"? Kristiansen hadde også **på hengende håret** mistet sin kjelke på denne måten.

kantelde
ternauwernood

lootgesteld
net niet

Om ettermiddagen **røk** det **opp med** haglvær og storm fra sørsørøst. Haglene **pisket** oss i ansiktet, og kjelkene ble **stadig** kastet på tvers av vinden, så de var tunge og slemme å trekke. **Især** var Sverdrups og min kjelke vanskelig. Den **hadde mye vindfang** fordi lasten var stor og høy på den.

was ... op komst
zwiepten
voortdurend
vooral
ving veel wind

Vi hadde **opprinnelig** håpet, om ikke å nå landet den dagen, så iallfall å komme nær det; men da vi stanset om kvelden på en liten flate, var vi skuffet. Vi syntes ikke det var stort nærmere enn om morgenen.

oorspronkelijk

Neste dag fikk vi snøvær. Vi kunne ikke se landet; og det var vanskelig å ta seg fram: vi kunne ikke se hvor isen var best. Ved middag tittet solen fram og da så jeg at vi var noe lenger nord enn vi hadde ønsket; vi hadde styrt for nordlig under seilassen etter at vi fikk land i sikte. Det skulle koste oss flere dager; hadde vi holdt den opprinnelig lagte kurs, kunne vi sannsynligvis ha seilt like ned på landet.

Vi dro videre i sørlig retning. Ut på ettermiddagen kom vi opp i en **høyderygg** mellom svære sprekker og måtte enda mer sørlig. Til slutt kom vi frem i en slukt med ujevn is; det så omtrent ufremkommelig ut, og vi kunne ikke gå lenger i dette **usiktbare** været. Ingen visste om vi ikke allerede hadde gått for langt.

heuvelkam

met slechte zichtbaarheid

Det ble bestemt at Dietrichson, Ravna og Balto skulle reise telt, mens Sverdrup, Kristiansen og jeg skulle dra utover for å se på isen for å se om det var mulig å dra videre. Balto, som var utnevnt til **underkokk**, skulle få kokeapparet i gang, koke god varm ertesuppe og ha varmt vann i karet slik at vi kunne få oss en sitrontoddi.

assistent-kok

Vi tre som skulle gå, bandt tauet om **livet** på oss og dro i vei. Isen var usedvanlig slem og tung; det var skarpe kammer og kløfter **alt i hop**, men ikke nettopp farlig, for kløftene var ikke så dype. Da vi hadde gått et stykke, fikk jeg til min forbauselse øye på en liten mørk flate ned imellom noen snødekte **isrygger**. Det så **livaktig**² ut som vann; men det kunne jo også være is, og jeg sa ikke noe til de andre. Men da jeg kom dit, stakk staven nedi og det var **bløtt**, ble jeg veldig glad. Vi kastet oss ned, la munnen til vannflaten og sugde i oss det vi **orket**. Etter en måned med **knappe**¹ vannrasjoner, var det en **usigelig nytelse**² å kunne drikke, drikke så mye vi **lystet**³. Vi kunne **formelig**⁴ hvordan magene svulmet.

het middel

allemaal

¹ ijskammen; ² werkelijk

zacht

konden

¹ krappe; ² onnoemelijk genot; ³ zin hadden; ⁴ ge-woonweg

Så endelig dro vi videre, men hadde ikke gått langt før vi hørte noen rope, og fikk se vesle Ravna komme springende alt han orket. Vi ventet på ham fordi vi trodde det var noe galt på ferde, men ble meget **lettet** da vi hørte at han kom for å hente **vekene** til spritlampen, dem gikk jeg alltid med i bukselommen for å holde dem tørre. Vi var spente på å høre om han hadde sett vannet fordi han var den av oss som tørstet mest. Jeg spurte ham om han hadde sett det. Jo, han hadde nok det; men da hadde han ikke tid til å stanse; nå skulle han **ta sin monn igjen**, og dermed **"tasset"** han av sted; – å **du slette tid**², som han har drukket!

opgelucht

de wicken

zijn schade inhalen;

¹ slofte; ² "verdorie"

Da Ravna kom til teltet med vekene og fortalte han hadde funnet vann, grep Balto en blikkasse og sprang av sted til **vanndammen**. Han kastet seg ned og drakk og drakk. Av og til måtte han løfte hodet for å puste, så drikke igjen. Det smakte ham akkurat som søt melk. Så fylte han blikkassen og bar den til teltet. Straks Balto kom til teltet kastet Dietrichson seg ned ved blikkassen og drakk så meget han orket. Blikkassen var stor, men det var ikke mer enn så at det ble nok igjen til ertesuppa. Fra den dagen fant vi vann overalt.

het meertje

Sverdrup, Kristiansen og jeg fortsatte **imidlertid** vår vandring, og vi kom ned til den ufremkommeligste og ujevne is vi inntil da hadde sett; høye isrygger, den ene skarpere og mer **utilgjengelig** enn den andre, strakte seg i alle retninger, mellom dem dype, trange kløfter, ofte med bunnen full av vann, dekket med tynn is, som en falt

ondertussen

ontoegankelijk

igjennom.

Det var allerede begynt å **skumre** da vi endelig vendte hjemover. Vi måtte bryte oss vei gjennom nysnøen i dette **ulende**¹, og vi var glad da vi **langt om lenge**² fikk øye på teltet. Da vi kom til teltet og gikk inn i det lille rommet, slo varmen mot oss, og for en herlig lukt av varme ertesuppe det var i luften! Våre kamerater satt **på huk** rundt kokeapparatet, og Balto var meget stolt over å ha alt varmt og ferdig til å spises.

Nu kunne også Ravna spise, han hadde alltid påstått tidligere, at han ikke kunne spise ordentlig, fordi han ikke fikk **drikke seg utørst**; av den grunn sparte han også opp av sine rasjoner, og han kunne ofte **ergre** oss andre med å ta fram en 4 eller 5 kjøttbeskøyter på en gang og vise oss dem, så at vi fikk vann i munnen.

Etter kveldsmaten servertes sitrontoddi; den smakte aldeles fortreffelig. For min part hadde jeg ikke på lenge følt meg så trett, og med de andre var det neppe stort bedre. Å stampe i den løse nysnøen til opp over knærne **tar på benmusklene**...

Neste dag, 22. september før frokost, tok Sverdrup og jeg en tur opp på isryggen sønnenfor teltet. Den var full av **bunnløse**, brede sprekker. En gang falt jeg gjennom en **snøbro**, men denne sprekken var så smal at jeg fikk tak på begge kanter og straks kom meg opp igjen.

Fra toppen av ryggen hadde vi en god utsikt over isen omkring; den så ut til å være tungt fremkommelig overalt, men vi **fikk greie på** hvor vi var, og forstod at vi var kommet nettopp en mil eller så nordenfor der vi ønsket. For å komme lettest frem måtte vi **antakelig** ennå en stund holde vestover mot fjorden og så **muligens** lengere fremme **søke** mer sørpå.

Vi holdt **nordenom** lendet vi hadde vært nede i om kvelden. Med vinden i ryggen gikk det strykende på skiene utover skråningen, og vi kom så langt at vi endelig kunne se ned i fjorden, men den var fylt av **kalvis**. Fremdeles var isen noenlunde bra, men så kom sprekken. Først gikk de alle i samme retning, og vi kom over en god del, men så ble

schemeren

¹ oneffen terrein; ² ten slotte

gehurkt

zijn dorst lessen
irriteren

vergt veel van
de beenspieren

bodemloze
sneeuw over een spleet

kwamen te weten

vermoedelijk
wellicht
proberen

ten noorden van

van gletsjer afgebrokkeld
ijs

de fullstendig umulige, dypblå, gapende **svelg** skar i hverandre i alle retninger, isen stakk opp mellom dem som firkantete øyer; her var fremkomst umulig. Vi krøp i le for den kalde vinden og spiste vår middag mens solen gjorde sitt beste for å varme oss opp. Senere, i telten, drakk vi kaffe.

et svelg = een kloof

Vi måtte tilbake til kjelkene og sette kursen mer sørover. I begynnelsen gikk det flott (isen var god), men ut på kvelden, da det allerede var begynt å skumre, kom vi til en rygg med sterkt **kløftet** is. Her måtte vi være forsiktige, og vi reiste telt for å vente til neste dag.

vol scheuren

Neste dag, 23. september, så vi at isen ikke var så slem som vi hadde trodd: det var mulig å komme frem uten å måtte bære kjelkene. Men etter en stund ble isen verre; vi måtte være flere om hver kjelke, og på mange steder måtte de løftes og bæres over de høye, bratte åsryggene. Utfor måtte den ulykkelige som gikk bak, holde igjen det han orket; men gled han, rente kjelken og han i bena på dem som var foran, og det raste utfor i en haug. På noen steder var vi imidlertid så heldig å finne tilfrosne elver, som dannet gode veier mellom høye, bratte isvegger; men de var **gjerne krokete**; det hendte at vannet i dem ikke var helt frosset, og rakk oss langt opp på **leggene**.

gewoonlijk
bochtig
de kuiten

Ut på ettermiddagen nådde vi gjennom til bedre is, og kunne trekke hver vår kjelke, men vinden var slem og kastet kjelkene tvers over for oss på den harde flaten. Det så ut til at vi var nå kommet på sørsiden av den isstrømmen som skjøt ned i Godthåbfjorden, det bar godt utover, og vi kom nærmere og nærmere. Vi håpet å nå land allerede om kvelden, men det begynte snart å mørkne, og vi måtte stanse; **dog** var vi tilfredse med hva vi hadde gjort.

toch

Da jeg neste formiddag, 24. september, gikk et stykke foran befant jeg meg plutselig på kanten av en bratt isskråning. Snart stod **alle mann**¹ der på kanten av skråningen og **nøt**² synet av barlandets nærhet. Og så satte vi ut over denne siste skråning. Den var bratt, den bratteste vi ennå hadde hatt, og det gjaldt å være forsiktig; men det gikk, og snart var vi nede på vannet.

¹ iedereen; ² genoot van

Vi dro over vannet mot **osen**; der var isen ikke sikker, vi fikk fare varsomt, men slapp over og inn til steinene uten noe kaldt bad. Der spent vi av **isbroddene**¹, som vi hadde brukt de siste dagene på den harde isen; og lette som **reinsdyr**² sprang vi innover landet.

Ord kan umulig beskrive hva det var å kjenne jord og stein under føttene, det **velværet**¹ som **rislet**² gjennom oss ved å kjenne **lyngen**¹ bøye seg under **sålen**², ved å kjenne den vidunderlige duften av gress og mose. Bak oss lå innlandsisen, men foran oss lå barlandet. Ned gjennom dalen så vi åsrygg bak åsrygg som bølge etter bølge utover mot himmelranden – ad denne vei bar det til fjorden.

De første Ravna og Balto gjorde da de ble kvitt kjelken, var å springe **bent** til fjells, lik den gangen vi nådde østkysten.

Men det var på høy tid å tenke på middagen; selv følelsen av å ha nådd målet var ikke nok til å glemme sulten. Da vi var ferdige med middagen, gikk vi straks i gang med å lage til hver vår **bør**¹ for **nedturen** mod fjorden. Det gjaldt å ta så meget som mulig av det nødvendige. Da fikk vi se hvilke krefter det var i lille Ravna. Under turen over innlandsisen hadde han trukket minst av oss alle og klaget at det var så tungt for en "gammel mann."

Nå ble jeg forbauset over å se Ravna **foruten** sin del ta sin sekk med klær og **lignende** på ryggen. Da jeg sa at det ikke var **meningen** at han skulle bære begge deler, svarte han bare at han ikke ville skille seg med sekken sin, som han hadde bibelen i. "Han Ravna, å **pinadø**, det er gutt som er sterk!" sa Balto med stor beundring.

De sakene som vi ikke kunne ta med, ble lagt på kjelkene og dekket til med presenningene.

Nedstigningen var på mange steder bratt; veien gikk over **urer**¹ og **myrer**², børen vi hadde på ryggen var tunge, og det gikk ikke så fort. Flere ganger under **vandringen** sa Ravna begeistret til meg: "Det lukter deilig her, aldeles som på finnmarkske fjell med gode **reinbeiter**." Og det var sant, det luktet både av fjellgress og **reinlav**.

Om kvelden kom vi ned mot et langt **vann**, vi kalte det "Langvannet". Vi gikk over isen på vannet; men den var

de riviermonding

de ijskrappen (=soort van spoor onder de schoenen, om gemakkelijk op het ijs te kunnen lopen); ² rendieren

å senke seg = neerdalen

¹ welbehagen; ² "kabbelde"

¹ de dophei; ² de zool

en bør = last, lading

recht

¹ last; ² de afdaling

behalve
dergelijke
de bedoelingen

verdorie

de afdaling
¹ bergpassen; ² moerassen
de voettocht

rendierweiden
rendiermos

meer

så **skrøpelig** at vi var glad ved å klare oss til land på andre siden. Her slo vi oss ned for natten ved en god teltplass. For første gang på hele ferden fikk vi lang, bløt lyng å ligge på, og vi strakte oss med velbehag i den. Den bløte fjellufta var **blandet**¹ med en **eiendommelig**², bedøvende lukt som av nåletrær; den kom fra en **egen** plante, som vokste der i **mengdevis**.

broos

¹ vermengd; ² eigenaardige
specifieke
in groten getale

Foran teltdøren gjorde vi opp et stort bål av lyng; det strålte varme og lys inn i det før så mørke teltrom og kastet et rembrandtsk **lysskjær**¹ over de sittende **skikkelser**², som spiste seg mette og **satte** store mengder av suppe **til livs**. Det var helt **uvariant** å kunne se så godt hva det var en spiste, og det var en velkommen forandring etter så ofte å ha spist i det mest **ravnsvarte** mørke.

¹ schijnsel; ² gestalten
aten
ongewoon

pikdonkere

Etter kveldsmaten tok de røykende medlemmer seg en pipe mose eller gress og strakte seg så med dampende piper rundt det varmende bålet for riktig å få følelsen av å ha lagt **slitet** på innlandsisen bak seg. Jeg lå der på ryggen og **frydet meg** over Ravnas strålende og nesten skjelske ansikt. Jeg spurte ham om han skulle ha lyst til å flytte hit med sine rener. Han svarte at det skulle han nok, men det ville bli ham for dyrt. Jeg sa at den danske eller norske stat kanskje kunne bringe ham **fritt** over. Ja, da ville han ikke betenke seg et øyeblikk; her var gode beiter, spor etter **villrein**¹ hadde vi også sett; på flere steder var det som **opptråkkede**² veier etter dem, og rik ville han bli snart. Han sluttet sin **lovtale** med å si: "Jeg liker godt vestkysten, den er et godt sted for en gammel fjellsame."

het zware werk
verkneukelde me over

gratis
in het wild levende ren-
dieren; ² veel begane
lofrede

Sverdrup sa senere at han aldri i hele sitt liv hadde opplevd så herlig en kveld som den da han lå ved det første lyngbålet og røykte mose; og det var kanskje flere av oss som ville si det samme.

Neste dag, 25. september, fikk vi langt borte se en **hare** som kom springende og sette seg under en **fjellhammer**. Ved middagstid kom vi til et nytt vann, **delvis** omgitt av flate strender, hvor det var spor av **gjess** i mengdevis, det måtte ha vært store flokker av dem her; vi kalte derfor vannet for "**Gåsedammen**".

haas
steile rots
gedeeltelijk
ganzen

het Ganzenmeer

Vi **leiret oss** for middagen i den høye lyngen. Det var en

kampeerden

strålende dag, solen skinte varmt, himmelen **hvelvet** seg klar og blå over oss, og rundt omkring var det vakreste landskap en kunne ønske seg. Vi så også mange spor av rein; landet her var **åpenbart** rikt på vilt.

welfde

blijkbaar

Den 26. september nærmet vi oss fjorden. Vi fulgte dalen **nedom** elven. Langs breddene av elva vokste på mange steder mannshøye **kratt**¹ av **vidje**² og **or**³. Nå var der imidlertid 12° varme i skyggen om dagen, og nettene var milde som septembernetter hjemme.

langs

¹ struikgewas; ² wilg; ³ els

Vi spiste middag, og da forsvant Balto. Plutselig fikk vi øye på ham oppe på toppen av fjellet, han jublet, svinget triumferende med luen og pekte vestover; han måtte tydeligvis se fjorden. Han kom tilbake og fortalte at han hadde sett et stort, blått vann, som **visstnok** måtte være fjorden.

zeker

Alle lengtet etter å se sjøen, og da vi kom opp på toppen av en bakke, lå bunnen av fjorden foran oss. Det var et herlig utsikt. Elva **buktet seg** langt ut gjennom en lav banke av sand som fylte den innerste grenen av fjorden; men lenger ute lå fjorden; som en blå flate strakte den seg utover mot det høye fjellet på den andre siden.

kronkelde zich

Vi **hadde nå ikke langt igjen**. Vi ilte nedover; stor var gleden da vi fikk se gamle spor etter grønlandske **kamikker** i sanden på elvebredden, sannsynligvis etter en eller annen reinjeger. Det var de første **spor** av mennesker vi så på vestkysten, **når unntas**¹ noen **levninger**² Balto fant, og som han mente måtte være enten etter mennesker eller etter bjørn.

was nu niet ver meer
soort schoen

sporen

¹ met uitzondering van

² resten

Endelig stod vi på flaten nede ved stranden; her var høy lyng og vidjekratt; vi kastet bøkene fra oss og oss selv etter, og slappet av. Igjen var vi ved havet, her var det slutt med det meste av vårt slit. En vanskelighet som de fleste **sakkyndige** hadde ansett for å være **uoverkommelig**¹, var virkelig overvunnet; **hva under da**² om det gav **en eneste**³ følelse av **velvære**⁴. Nå stod det bare det ene tilbake: å finne fram til folk.

deskundigen

¹ onoverkomelijk

² hoe verwonderlijk is het dan; ³ één (groot); ⁴ welbehagen

Etter at vi hadde hvilt og spist litt, gikk noen av oss opp på fjellet i øst for å få utsikt utover fjorden. Landet på nordsiden av den var høyt og **ulendt**. Det så ikke ut til at det var så lett å nå fram til Godthåb over land. Landet på

moeilijk begaanbaar

sørsiden av fjorden så lavere ut, men det var uvisst om vi der ville finne folk som forstod europeisk. Sjøveien ble derfor nok den sikreste; og vi bestemte oss for å forsøke oss i båtbyggerkunsten så godt vi kunne med de materialene vi hadde. Det ble da bestemt at Sverdrup og jeg skulle reise av sted med båten vi fikk laget.

I den "halve båten"

Tidlig neste morgen, 27. september, **tørnet** vi ut, kokte vår siste porsjon te og spiste en meget **knapp** frokost av brød og litt pemmikan. Vi måtte spare på maten, for vi visste ikke hvor lenge båtturen kunne vare; til de andre lå det igjen mye mat oppe ved innlandsisen.

De andre fikk utdelt sin proviant, og så dro de tilbake oppover for å hente resten av sakene våre. Av utrustningen måtte først og fremst alle instrumentene, dagbøker og **journaler**¹ **tas vare på**², av det øvrige måtte **så meget som det lo seg gjøre**³, bringes med.

Balto skulle bli igjen hos oss en dag for å hjelpe Sverdrup og meg med å lage båten. Planen min hadde vært å lage båten lang og smal for å få den mer **lettrod**, men Sverdrup mente, at det ville bli altfor meget **syng**, det var bedre å bruke teltgulvet omtrent som det var, kun gi det form av en båt og lappe det, hvor det var **utett**; vi ville ikke få noen elegant **farkost**, men det ville gå meget hurtigere å lage den.

Jeg **ga meg** straks, og vi gikk straks i gang med arbeidet under Sverdrups kyndige ledelse. **Uheldigvis** hadde vi som sagt **lagt igjen**¹ **seilhansken**² på østkysten; hadde vi hatt den, ville det ha gått langt fortere med syngen; nå måtte vi stikke nåla gjennom den harde seilduken med bare fingrene. En enda større plage var de små, svarte fluene, som omsvermet oss, satte seg overalt, på ansikt, hals og hender, og stakk ganske **nederdrektig**¹. Det var til å bli **skrullete**² av – verre enn myggen på østkysten.

Jeg **strevde** en stund med seilnåla, men fant snart at jeg ikke dugde til det arbeidet. Jeg overlot det da til de to andre, som var mestere i det som i så mye annet, og dro med øksa bort til buskene for å søke ut grener som passet til **spanter**¹.

Buskene var **til dels**² så høye at jeg fullstendig forsvant i dem og knapt nådde toppen av dem med hånden. Det var nok av tykke grener; men de var så **krokete** at det ikke var lett å finne noen som kunne brukes. Til slutt fikk jeg samlet så mange at vi kunne klare oss; de var verken rette eller **slette**; men når en ikke har noe bedre, er allting godt nok, heter det. Vi skar dem til, glattet dem, **bukket**¹ dem og **surret**² dem sammen med lengderibbene av bambus som best vi kunne; strammet så seildukstrekket over, og om kvelden var båten

stonden ... op
karig

¹ logboeken; ². gezorgd
worden voor; ³ zoveel
mogelijk

gemakkelijker te roeien
naaiwerk

niet (water)dicht
vaartuig

legde me daarbij neer
jammer genoeg
¹ achtergelaten; ² de zeil-
handschoen

¹ gemeen; ² gek

zwoegde

¹ *gebogen balken voor de
dwarsverbindingen van een
scheepsromp*; ² gedeeltelijk

krom

effen

¹ bogen; ² sjorden

ferdig. Den lignet et **skilpaddeskall** av form, og var ikke nettopp noen elegant farkost, men vi prøvde den i en **dam** ved siden av oss, og fant at den godt bar oss begge; og vi var veldig fornøyde med den. Til **åreblad** skulle vi bruke **gaffelformede**¹ grener. Verst var det å lage **tofter**² til båten; til den ene hadde vi bare det runde, smale teodolitt-stativet av **ask**, og til den andre to tynne bambusstokker. Det var de smaleste setene vi noensinne hadde hatt.

Neste morgen, 28. september, skulle også Balto forlate oss. Før han dro, spiste vi en liten frokost, som han har skildret på følgende vis: "Nansen hadde beregnet for seg niste hvormed han skulle **berge seg** til Godthåb; men likevel måtte vi derav spise litt; for de to beregnet at når de kom til sjøen, så skulle de skyte noen fugler, så at de kunne koke en og annen gang. Da vi var ferdige med å spise, spurte jeg: 'Har du spist nok, Sverdrup?', og han svarte: 'Nei, aldeles ikke, jeg er likeså sulten nå, som da jeg begynte å spise.' Nansen svarte: "Å, bry deg ikke om det, Sverdrup, når vi kommer til Godthåb, da skal nok **vomma** di sikkert bli full!"

Så forlot da Balto oss; og før kvelden nådde han de andre oppe ved innlandssjøen. Ved middagstid var Sverdrup og jeg ferdige, og etter å ha spist like mye som til frokost, pakket vi sammen soveposene og alt vi ikke skulle ha med, viklet dem inn i teltet, og **tyngtet** det **ned**¹ med stein for å **berge**² sakene mot regnet. I båten tok vi med våre to sekker med det mest nødvendige av tøy: en skjorte, strømper, sko, bukser, **ladder**, vanter, regnklær ... Til å sove i om natten hadde vi lånt samenes to reinskinns**pesker**¹ og hvert vårt par **komager**² med tørt **sennegras**³. Dessuten hadde vi fotografiapparatet med **tilbehør**⁴, en blikkasse med patroner i, og tolv **plater**⁵ **ertepølse**⁶, en annen blikkasse med 3,5 kg kjøttpulversjokolade, en seildukssekk som inneholdt knekkebrød, en dåse leverpostei, 1,5 kg smør og 5 plater pemmikan. Så hadde vi også en seilduksbukse som 33 kjøttkjeks var **tullet**⁷ inn i, to kopper som også ble brukt til **øsekar**⁸, og endelig en **børse**⁹. Det var **ikke så lite**¹⁰ vi fikk med oss i den stolte farkosten vår.

Vi hadde håpet å kunne ro båten ut elva over **øra**; men elva var for **grunn**; satt vi to i båten var det iallfall en umulighet. Vi hadde de utroligste **gjenvordigheter**; det var et utrolig strev å trekke båten i elvevannet eller å bære den. Vi sank dypt i den bløte **leira**, som sugde seg fast om føttene våre for

schild van een schildpad

plas
roeispanen

¹ gaffelvormige; ² roei-
banken
es

zich weten te redden

maag

¹ verzwaarden; ² be-
schermen

kousen van ruw materiaal

¹ soort nauwsluitende jasjes

² schoenen van beukenschors

³ soort gras dat samen in hun
schoenen gebruikten

⁴ toebehoren; ⁵ plakken

⁶ "erwteworst" (erwten-
meel, rundervet, varkens-
vlees, uien en specerijen)

⁷ gewikkeld; ⁸ hoosvat

⁹ een buks; ¹⁰ redelijk veel

de riviermonding
ondiep
moeilijkheden

leem

hvert skritt.

Endelig rakk vi fram til en **pynt** ute i fjorden, hvor vi hadde håpet å være ved selve sjøen, men oppdaget at det ennå var langt igjen. Det nyttet ikke å trekke båten; vi måtte bære den over stykket som var igjen. Vi stanset her for natten. Det var igjen en herlig kveld; snart forsvant **rødmen** av solen bak fjellene i vest, stjernene kom frem der oppe, og nordlyset med sitt nattlige skuespill. Så steg månen stille over fjellkammen og smilte ned til oss to, som satt ved det døende bålet og fortalte om Grønlands innlandsis som en lengst **svunnen** drøm. Da kveldsmaten var spist, søkte vi opp hver vår busk, kröp i **pesken**, og sovnet.

uiterste punt

het rood

verzwonden

jas van rendierenvel

Neste morgen (29. september) bar vi båten ut over siste delen av øra; men det var utrolig tungt. Den **seige** leiren var verre enn noensinne. **Omsider** nådde vi fram og la båten ved vannkanten mens vi gikk tilbake for å hente de andre sakene våre. Det var masser av **måker** der ute, men de holdt seg på ærbødig avstand.

taai

ten slotte

meeuwen

Da vi kom utover mot båten igjen, fikk vi se at den lå og flöt langt ute på sjøen; sjøen hadde steget i mellomtiden og satt ytterste delen av øra under vann, og hadde ikke den alltid **omtenksomme** Sverdrup gjort båten fast til en stokk som var **rammet** ned i leira, kunne den vel ha drevet fra oss. Han vadet ut til båten og rodde i den inn til landet, og så bar det da av sted på vår sjøferd.

omzichtige
geheid

Vi satte tvers over fjorden til nordsiden. Til vår glede oppdaget vi at båten ikke var fullt så **tungrodd** som vi hadde fryktet, og vi nådde over fjorden på merkelig kort tid, syntes vi; men tett var båten ikke, den lekket slik at vi måtte **øse** den med koppene våre helst hvert tiende minutt.

moeilijk te manoeuvreren
log
hozen

Denne innerste delen av fjorden vi her satte over, var **ualminnelig** vakker, syntes vi, en blid, stille dal opp igjennom der innenfor, med lange, brune **lier** og runde, lave åsrygger omkring, et godt land for rein. Så holdt vi utover langs den **nordre stupbratte** fjordsiden. Om kvelden la vi til land på et et sted hvor vi kunne få båten opp og finne en plass å sove på. Vi var ikke kommet langt den dag, men var likevel fornøyde og nøt **tilværelsen** der vi satt, mens skinnet fra bålet ble nesten **fordunklet** av et uvanlig nordlys. Det

buitengewoon
begroeide berghellingen

noordelijke loodrechte

het bestaan
verduisterd

flammet både i sør og nord; men plutselig var det som en veldig virvelstorm jaget over hele himmelen og drev alle flammene foran seg sammen i en virvlende **ildmørje** oppe i toppen av kuppelen, øyet ble nesten blendet av den sterke lysningen. Så minket stormen, lyset forsvant litt etter litt, og til slutt seilte bare noen matte **lysskjær** under **stjerne-hvelvet**; en stod der undrende igjen – slikt nordlys har jeg aldri sett verken før eller siden. Og der nede under oss lå fjorden mørk og rolig.

vlammenmassa

lichtschijnsels
het hemelgewelf

Den neste dagen (30. september) gikk det ikke så godt. Ut på formiddagen fikk vi nemlig sterk motvind; og den blåste til slutt så hardt at vi drev tilbake, og det vesle **nøtteskallet** vårt vippet opp og ned på bølgene. Men det var en god sjøbåt, som lå godt på sjøen, og ikke en dråpe vann kom inn, uten det som **i mengde** lekket inn gjennom seilduken i bunnen. Men det var tungt å ro, og vi måtte derfor dra i land, ta oss en **lur**¹ og se om ikke vinden skulle **løye av** mot kvelden. Det gjorde den, men likevel gikk det nå **smått** med fremkomsten.

notendop

in grote hoeveelheden

¹ dutje; ² luwen
traagjes

Ved middagstid 1. oktober gikk vi i land på nordsiden av fjorden og kokte mat. Det var mengder av **kreklings** på det

kraaihei (*groenblijvende
struik met zwarte bessen*)

kreklings

stedet, og vi spiste den som dessert. Den smakte ubeskrivelig godt, grønnsaker er sunt, og vi hadde jo ikke fått dem på lenge. Vi spiste store mengder av kreklings, og mens vi **holdt på med dette**¹, **røk** det **opp med**² nordenvind inn i fjorden. Den var så sterk at det ikke var mulig å ro mot den; vi måtte ligge hvor vi var, og fortsatte med kreklings. Til slutt sovnet vi, og sov til kvelden. Da vi **slo øynene opp** igjen, hang kreklings der, stor, saftig og blåsvart like foran munnen; og så var det til å spise den igjen, inntil vi sovnet på ny. Hvis **fråtseri**¹ er så grov en **synd** som det blir sagt, må vi to som den dagen spiste kreklings, få en stygg straff, men den kom iallfall ikke straks: mavene våre må ha vært **sjelden tøyelige**.

¹ daarmee bezig waren
² kwam plots een hevige

de ogen openen

¹ veelvraterij; ² zonde

ongehoord soepel

Ved midnatt løyet vinden av., og vi purret ut. Vi kokte frokost **i en fart**, og kl. 1 om morgenen (2. oktober) var vi

inderhaast

i båten og kunne nå med friske krefter dra på årene. Det bar fort fram under de stupbratte bergveggene i den **bekmørke** natten; **morilden** lyste, og når årebladene dukket i vannet, funklet det langt ned igjennom. Den dagen hadde vi lykken med oss (og det var noe vi neppe ble **forvent** med): vi fikk godt vær uten vind.

I **grålysningen**¹ hørte vi på et sted mange **ryper**² som **kaklet**³ oppe i lia over oss; de var jo lette å skyte , men vi

en rype

syntes ikke vi hadde tid til å stanse, og viste den heroiske viljestyrke å ro videre fra all den deilige maten. Hele formiddagen rodde vi uten å stanse, og ved middagstid nærmet vi oss til vår forbauselse virkelig fjordmunningen. Da vi kom til et **nes**¹ med **smukk**² flat strand, stanset vi. Vårt overmot kjente nå ingen grenser; det kunne jo ikke være lenge igjen før vi nådde Godthåb, og vi spiste en middag som **overgikk** gårsdagens.

Vi tok årene igjen, og til vår forundring fikk vi nå også medvind, og det gikk fort av sted om ettermiddagen. Det mørke punktet var nå de **urimelig**¹ smale **pinnene**² vi satt på; etter så mange timer på dem verket det i bakdelen, så den var mest blitt **nummen**¹. Lykken er sjelden **udelt**² i livet...

Til Godthåb

pikdonkere
fosforescentie in de zee

verwend

¹ de dageraad; ² sneeuw-
hoenderen; ³ kakelden

¹ landtong; ² fraai

overtrof

¹ onredelijk; ² "houtjes"

¹ gevoelloos; ² d.w.z.
"zonder weerhaakjes"

Så kom vi ut av fjorden og i den herligste solnedgangen så vi havet med øyene og holmene foran oss. Det var aldeles som Norge. Det var ikke underlig at være **forfedre** følte seg hjemme i dette landet.

voorvaderen

Vi **klemte på**¹ og rodde nordetter **utover kvelden**², men så ble strømmen sterk imot, og vi la til land på en **holme**³. Klokka var så omkring ni; **når unntas** en kort frokost og middag, hadde vi altså sittet på våre smale pinner i **stive** tju timer; og det kan ikke nektes at det smakte å strekke lemmene på et bredere **grunnlag**. – Hadde middagen vært overdådig, så ble kveldsmaten det ikke mindre. For første gang siden vi forlot "Jason", fikk vi ta for oss så mye vi bare lystet av brød, smør, leverpostei og andre delikatesser. Især **gjorde vi oss til gode** med smøret; vi hadde jo lidt av **fettsult** hele tiden. Som dessert spiste vi så mye kjøttpulversjokolade som vi **orket**. Vi drakk vann med sukker og sitronsaft, og gjorde det vi kunne for at ikke noe av alt det gode vi så lenge hadde spart på, skulle bli brakt fram til folk, hvor det jo ble verdiløst. For siste gang, før vi skulle vi komme til mennesker og luksus igjen, **nøt** vi den siste av våre vidunderlige kvelder under **stjerneklar** himmel. Vi tok avskjed med denne natur og dette liv, som vi hadde levd oss så inn i og **hadde fått så kjært**. Vår reise var snart endt, vi hadde hatt mange uhell og mange uventede hindringer, men var kommet **heldig** over dem alle, vi var kommet gjennom drivisen, og nord igjen langs kysten, over innlandsisen, ned til vestkysten, og så ut gjennom fjorden med denne **skrøpelige** båten **tross** motvind; vi hadde slitt hardt og ofte; men nå var det snart over.

¹ zetten onze tocht verder

² de hele avond; ³ eilandje afgezien van volle

ondergrond

deden ons tegood
"vethonger"
konden

genoten ... van
met sterren bezaaide

waren van gaan houden

goed

gammele
ondanks

Men var vi lykkelige over at det var over? **For mitt vedkommende** må jeg svare nei. Merkelig nok syntes det ikke lenger å ha noen hast med å nå fram. Det som gir livet mest verd, er kampen for **målene**, ikke å nå dem. – Vi krøp sammen i peskene på hver vår lyngfleck, og sov den beste søvn vi på lang tid hadde hatt, vår siste natt under åpen himmel.

wat bij betreft

de doelen

Godthåb

Det var først langt på dag (3. oktober) da vi endelig reiste oss. Det hadde ingen hast nå og vi kunne sove ut. Vi hadde god tid; vi kom **tidsnok** frem. Vi spiste vår frokost, vi ville **gjøre ende på**¹ nisten, men måtte gi det opp, og **stakk til sjøs**.

tidlig
¹ helemaal opeten
² voeren uit

Ut på formiddagen nådde vi et nes hvor vi så inuitthytter og et stort europeisk hus. Vi fikk plutselig sterk motvind, og bestemte oss til å gå over land til Godthåb. Vi rodde innover mot stranden, hvor allerede mange inuitter, **særlig** gamle kvinner, **hadde stimlet sammen**¹ på stranden med et **bråk**² og et **snakk**³ som vi syntes vi kjente fra østkysten, og de pekte og de **fektet**, og det var den samme blide vennlig-heten i de runde, fete ansiktene som vi allerede hadde truffet på østkysten.

vooral
¹ samendromden; ² herrie; ³ gepraat
zwaaiden

De samlet seg omkring oss, hjalp oss med å bære sakene og bringe båten på land. Det **gikk for seg** under et **oredøvende pludder** med latter og forundring over oss to arme **stakkarer**, som kom i en halv båt. Og det var sant, den lignet jo forreste halvdelen av en båt.

gebeurde
oorverdovend gebrabbel
sukkelaars

Mens vi stod der og **tok vare på** børsa og andre verdifulle ting, uten å **ense** alle disse menneskene, som vi ikke forstod, fikk vi øye på en ung mann som kom mot oss. Han var kledd i en slags grønlandsk drakt, og hadde et pent, blondt ansikt, som sikkert ikke var en inuitts. Han hilste og spurte: "Do you speak English?" **Tonelaget**¹ **røpet**² den danske **tungen**³. Skulle jeg svare på samme språk? Men så spurte han straks: "Are you Englishmen?" Til det kunne jeg trygt svare på godt norsk: "Nei, vi er nordmenn." "Tør jeg spørre om Deres navn?" "Jeg heter Nansen, og vi kommer fra innlandsisen." "Ah, tenkte jeg det ikke, må jeg få lov å **gratulere** Dem med doktorgraden?"

pasten op
aandacht te schenken aan

¹ de woordmelodie
² verried; ³ taal

feliciteren

Han presenterte seg som Gustaf Baumann, **ansatt** ved den danske handelsplass i Godthåb; og vi ble de beste venner med ham. Noe av det første jeg spurte om, var skipet til Danmark. Svaret var at de siste skipet hadde allerede forlatt Godthåb for flere måneder siden. Det var særlig trist for de andre, de hadde nær familie og nære venner; en hadde **endog** kone og barn. De hadde ofte snakket om hvor herlig det ville bli når de nå snart kom hjem. Det måtte ikke skje; det måtte

medewerker

zelfs

snarest mulig gå post til "Fox", som befant seg sør i Ivigtut. Men den skulle gå midt i oktober, og dit var det 400 km.

Mens vi snakket om dette, kom den tyske misjonæren herr Vogel. Han inviterte oss til sitt hjem i det store huset vi først hadde sett. Det var **rar** å komme i hus: bare å sitte på en stol var en luksus, og å spise ved et bord med hvit **duk**, å bruke gaffel og kniv på hvite tallerkener, var helt **underlig**.

Mens vi spiste kom Godthåbs prest Balle, og litt senere doktoren Binzer. Nyheten om at vi var kommet, var alt nådd nord til kolonien. De ønsket oss hjertelig velkommen. Vi fortalte om reisen, og de lyttet med stor interesse.

Så **brøt** vi **opp**¹ og **tok farvel med**² vår **vert**³. Stor var vår forundring da vi kom ut og så at det regnet; som lykkens **yndlinger**¹ var vi kommet til folk **nettopp**² i rette tid; regn ville ikke ha vært hyggelig under reisen i den vesle båten vår. Etter en kort spasertur kom vi fram på en **bergknaus**, og der lå kolonien ned for oss.

Det var ikke så mange hus, en fire eller fem lave europeiske, en del grønlandske, og så en kirke høyt oppe. Det **danske splittflagget** vaiet fra den høye stangen på **flaggstangbakken**¹ nede ved **bryggen**². Det **myldret**³ av folk; de skulle

det danske splittflagget (til venstre)

se de **gåtefulle innlandsmenneskene**¹ som var kommet i en halv båt.

Så bar det nedover. Da vi kom i nærheten av husene, **tordnet**² et kanonskudd ut over sjøen, så **ett til**³ – så ett – en dundrende salut. Under **kanontorden** tok vi avskjed med sivilisasjonen, under kanontorden møtte vi den igjen. Hvor mange **skudd** det gikk, vet jeg ikke, men mange var det.

Vi kom inn mellom husene, hvor grønlandere, menn og kvinner, var stimlet sammen. De sto i sine **maleriske** drakter i lange rekker på begge sider av veien, og smil og vennlighet lyste oss **i møte** fra alle ansikter – og se, der kom koloniens fire danske damer, og **alle ble presentert** for hverandre. Det

vreemd
tafellaken
vreemd

¹ vertrokken; ² namen
afscheid van; ³ gastheer
¹ lievelingen; ² precies

heuveltje

zie illustratie

¹ de helling met de
vlaggenstok; ² de kade
³ krioelde

¹ de raadselachtige
mensen die vanuit het
binnenland van Groen-
land gekomen waren
² donderde; ³ nog een
kanongebulder

schoten

schilderachtige

tegemoet
iedereen werd aan elkaar
voorgesteld

var underlig å se de lange europeiske skjørtene igjen mellom alle disse skinn- og buksekledde skjønnhetene.

Hos kolonibestyreren, hvor fru Bistrup **på**¹ egne og sin **fraværende**² manns **vegne**¹ ønsket oss hjertelig velkommen, ble vi av doktorens innbudt til middag kl. 4. Det var ennå god tid til det, så vi fikk gjort noe **høyst påkrevd** toalett. Vi ble da vist opp på et koselig værelse **på kvisten**, hvor en **spilledåse** spilte "Die letzte Rose", og hvor vi for første gang så våre skitne, **værbitte** fjes i et speil. Vi så ikke "salonfähige" ut. Det smakte ubeskrivelig å få hele hodet ned i vaskevannsbollen og vaske grundig. Så tok vi på rent undertøy, som vi selv hadde brakt med over innlandsisen. Vi følte oss som nye mennesker, godt **opplagt** til å nyte doktorens **flotte** middag.

Nå gjaldt det å få hentet våre kamerater forttest mulig; de visste jo ikke om vi var kommet fram eller **gått til bunns**. Så måtte det straks få sendt **bud**² til "Fox" i Ivigtut. Å få ordnet disse tingene samme ettermiddag lyktes ikke, for like etter at vi kom fram, **brøt det løs med sønnvind så sterk** at inuittene, som er dårlige sjøfolk når de ikke er i kajakken, ikke våget seg ut med båt. Budet til "Fox" måtte sendes med en eller to kajakkmenn, men ved kolonien var det ingen som ville påta seg det i slikt vær. Vi måtte vente til neste dag. Så kom natten, og det var en **selsom fornemmelse** å komme i en virkelig seng. En **pirrende**¹ følelse av **velvære**² **sitret**³ gjennom alle **lemmer**⁴, men det var ikke lett å sovne: sengen var for bløt. Jeg var for vant til soveposen med isen eller fjellet til **underlag**.

Neste formiddag rodde en mann de 140 km til boplassen Fiskernes, og fikk to kajakkmenn der til å gå videre med posten til Ivigtut. Jeg lovte ham ekstra belønning hvis budet rakk "Fox". Jeg sendte brev med til **driftsbestyreren** for **kryolittbruddet** som eide "Fox" og bad om at skipet skulle komme og hente oss i Godthåb for å bringe oss hjem; men for det tilfelle at det ikke var mulig, sendte jeg også brev med til **etatsråd**¹ Augustin Gamél med **underretning**² om at vi hadde nådd fram til Grønlands vestkyst. Mannen lovte å reise samme ettermiddag. Han gjorde nok også et **forsøk**; men etter hva jeg siden hørte, vendte han om, og det varte flere dager før han endelig kom av sted.

Da det om kvelden fremdeles var så dårlig vær **foreslo** presten å sende et par kajakkmenn til våre kamerater med

¹ namens; afwezige

erg noodzakelijk
op de zolder
speeldoos
verweerde

de .-kom

op dreef
uitstekende

gezonken
bericht

stak er zo'n sterke
zuidenwind op

vreemd gevoel
¹ prikkelend; ² welbe-
hagen; ³ trilde; ⁴ lede-
maten
onderlaag

de manager
de kryolietgroeve

¹ zie blz. 6; ² informatie

poging

stelde ... voor

bud om at vi var kommet frem og med litt foreløpig proviant. Dette forslaget ble jeg meget glad over. Presten **fikk fatt i**¹ to **kjekke**² karer, brødrene Terkel og Hoseas, og koloniens damer fikk det travelt med å **lage til**³ en sending med **utsøkte**⁴ **godbiter**⁵. Den ble **stuet**⁶ i de to kajakkene sammen med en **forsyning**⁷ fra meg av mer solide matvarer som smør, flesk, brød, og dertil ikke minst tobakk og piper; **deriblant**¹ var det en stor dansk porselenspipe med langt **rør**² og et pund tobakk til Balto personlig. Jeg hadde lovt ham det en gang han hadde vært særlig flink på innlandsisen.

¹ kreeg ... te pakken

² stoere; ³ maken

⁴ uitgelezen; ⁵ lekkernijen

⁶ gestouwd; ⁷ voorraad

¹ daaronder; ² steel

Neste morgen, 5. oktober, dro de, og formiddagen etter (6. oktober) nådde de fram. Men med båten som skulle dit inn, gikk det langsommere. Etter et forgjeves forsøk om formiddagen (5. oktober) kom den endelig av sted om ettermiddagen, men rakk ikke lenger enn til en øy et stykke **sønnenfor** Godthåb. Der ble besetningen liggende i telt i flere dager uten å komme tilbake, selv om det ikke var stort mer enn en times roing fra kolonien. Grunnen var at de ikke ville ha fått noen daglønn hvis de kom tilbake. De reiste ikke videre før de hadde spist opp all maten.

ten zuiden van

Den 6. oktober kom kolonibestyrer Bistrup og den tyske misjonæren Heincke til Godthåb fra Umanak omkring 65 km inne i Godthåbfjorden. Kolonibestyreren hadde vært på inspeksjonsreise der, da en kajakkpost, som var sendt fra kolonien, brakte bud om vår ankomst. Med **rørende omtanke** hadde de straks sendt to kajakkmenn med brev og mat inn til de fire menn som de hørte skulle være i fjorden. Kajakkmennene hadde fått ordre til å bli hos dem og hjelpe dem.

ontroerende attentheid

Den 7. oktober allerede kom Terkel og Hoseas tilbake med brev fra Dietrichson, som skrev at de nå hadde det godt, med overflod av mat og vissheten om at Sverdrup og jeg var **i godt behold**.

ongedeerd

Den 9. oktober ble været så godt at jeg kunne sende en **konebåt**¹ jeg fikk lånt, inn til fjorden, dens **besetning**² var mest inuittjenter. Samme dag dro også den båten vi hadde sendt før videre fra den teltplassen på øya hvor de hadde ligget i flere dager.

¹ inuittboot groot genoeg voor een hele familie (zie ook blz. 29); ² bemanning

Vi kunne nå snart vente våre kamerater, og det var nå stor spenning blant grønlendere etter å få se våre kamerater, især de to samene; for slike folk hadde de aldri sett før. De to kajakkmennene som var kommet tilbake fra fjorden, hadde

beskrevet sitt møte med dem der inne i fjorden: "Der var to menn av det folk som pleier å bære langt **skjegg** – så kaller inuittene oss nordmenn – men så var der to som var liksom vi (**d. e.** vi eskimoer), og de bar en underlig drakt."

baard

d.w.z.

De fire forlatte

De tre, Dietrichson, Kristiansen og Ravna, som forlot oss ved fjorden 27. september og dro tilbake for å hente sakene våre, fant tilbaketuren **på mange måter** mindre lett enn nedturen. Elvene hadde vokst, isen på vannene bar ikke lenger, og for å komme **utenom**¹ måtte de **klyve**² opp bratte berg og over steinete **morener**. Men likevel nådde de om kvelden i **tusmørket** opp til sakene våre ved det øverste vannet. Allererde kvelden etter kom Balto. Han fortalte at han hadde gått utenom alle vannene unntatt én, der var omveien for lang og han forsøkte isen; isen var noenlunde god til å begynne med, men utpå ble den så skrøpelig at han måtte krype, og det var **med nød og neppe** han rakk over.

in vele opzichten

¹ eromheen; ² klimmen
gletsjerbergpuin
de schemering

ternauwernood

Under nedturen den derpå følgende dagen ville Dietrichson, som var blitt noe etter de andre ved sine **målinger**, ta en **benvei**¹ over en **vik**². Han tok ski på bena og gikk ut på mens han trakk kjelken etter. **Etter hvert** som han kom utpå, merket han at isen ble dårligere, og til slutt ble det bare løse, tynne flak å gå på, og han sank rett igjennom isen, og måtte svømme det siste stykket inn til land, mens kjelken ble stående igjen på flakene.

opmetingen

¹ kortere weg; ² baai
naarmate

Balto forteller at Dietrichson tok instrumentene ut av lommene for at de ikke ville bli altfor våte. Så ville han svømme ut til kjelken igjen for å bringe den i land. Balto forsøkte å stanse Dietrichson og sa at han ville fryse i **hjel**, men Dietrichson hørte ikke etter hva han sa og dro ut på isen igjen. Han kom ut på et isstykke, som begynte å **helle**, og ble borte i innsjøen før han svømte igjen til stranden. Det var til slutt Kristiansen som fikk kjelken i land med en lang bambusstang og et **reip**.

dood

overhellen

touw

Den 2. oktober gikk det lett ned til elven. Den var ikke til å kjenne igjen: i løpet av noen døgn var vannet steget til det firedobbelte, og over den måtte de vasse i flere **vendinger**. Samene holdt klærne på, mens Dietrichson og Kristiansen tok av seg strømper og bukse for å holde dem tørre. Det ble en kald **fornøyelse**: isvannet stod dem til opp på maven. Kristiansens og Dietrichsons ben var blå, men de to mennene hadde tørre klær nå, mens samenes klær var kalde og våte.

keren

amusement

Den 3. oktober, samme dag Sverdrup og jeg rakk Godthåb, hadde de alle sakene nede ved fjordbunnen. Nå var arbeidet gjort, og de følgende dager kunne de hvile og vente bud fra sine to kamerater. Gikk det åtte dager uten bud, fikk de selv søke å nå Godthåb med pemmikan som eneste proviant.

Om formiddagen 6. oktober var Dietrichson på jakt på et nes. Plutselig hørte han et skudd; han sprang opp på en høyde for å se om han kunne oppdage noen og fikk snart øye på to grønlandere som gikk innover neset med pakker og sekker på ryggen. Han ropte, de stanset straks og han gikk dem **i møte**. Det var de to kajakkmennene jeg hadde sendt. De gav ham et brev fra meg, som sa at vi var kommet vel fram, og at disse to menn kom med en foreløpig **forsyning** av mat. Jeg skrev også at båter ville komme så snart været ble bedre. Karene fulgte Dietrichson til teltet; men først fikk Dietrichson fram middagsmaten sin; et lite stykke kjøttkjeks og litt pemmikan, som han hadde gått og gjemt på, enda han var sulten som en **skrubb**¹. Nå kunne han **sluke**² disse fattige stykkene uten **skrupler**, for det var jo ikke noen grunn til å spare lenger.

tegemoet
voorraad

¹ wolf; ² verslinden
scrupules

Ved teltet ble de mottatt med **gledeshyl** av de andre. Først ble brevet lest opp, og så "**tok vi fatt på** pakkene", sier Dietrichson i sin skildring av disse dagene, "nysgjerrige som barn om julebordet åpnet vi dem. Vi frydet oss ved synet av alle de gode sakene, brød, kjøtt, kaffe, tobakk, osv., men især jublet vi over alt det smøret og flesket vi fikk. Heller ikke rene delikatesser manglet; for de danske damene i Godthåb hadde sørget for at kaker og andre **slikkerier** fulgte med. Øyeblikkelig tok vi fatt på å spise, og aldri har noen av oss **fråtset** slik i fettstoff som den dagen; for vi var rent som rasende etter det."

vreugdekreten
gingen ... aan de slag met

snoeperijen
geschranst

Balto har også skildret dette møtet. Han fikk se Dietrichson komme med to menn: "Jeg løp straks til teltet," sier han, "og fortalte de to som var der at jeg så folk komme. De to trodde det ikke; men jeg samlet **tørved** og gjorde opp ild og hentet vann og fylte kaffegryten og satte den på ilden inntil folkene kom; for jeg skjønnte at de måtte ha kaffe med seg. Straks da de kom til teltet, undersøkte Dietrichson hva de hadde sendt oss til mat fra Godthåb. Jeg så at Nansen hadde sendt meg en pipe og tobakk. Straks tok jeg pipen og tobakken og begynte å røyke, de andre begynte å spise.

droog hout

Brødskiver ble skåret opp en **tomme** tykke, en halv tomme smør ble lagt på brødet, og dessuten svineflesk på smøret, og så **dertil** kaffe **attpå**."

duim

erbovenop

"Mens vi ennå var i ferd med måltidet," sier Dietrichson, "hørtes nok et par skudd ute fra det neset hvor jeg hadde truffet de to grønlandere, og kort etter kom to menn til syne oppe på høyden mellom neset og oss. De kom ned til leiren og overrakte oss brev fra Umanak, ett fra kolonibestyrer Bistrup, ett fra en grønlander, boktrykker Møller, (begge fra Godthåb og på besøk i Umanak), og ett fra den tyske misjonær på stedet, herr Heincke. Dessuten brakte de fra herr Bistrup og Heincke forfriskninger, som enda lå i kajakkene.

Det gledet oss overordentlig og gjorde oss overmåte godt å motta disse brevene; for de varme og hjertelige **ordelag** viste oss at vi snart ville nå fram til folk som oppriktig gledet seg over vår ankomst, og som ville motta oss med åpne armer."

bewoordingen

Mens de kajakkmenn, Terkel og Hoseas, straks vendte tilbake til Godthåb, ble de to andre igjen. For å hente sakene de hadde med seg, fulgte Kristiansen og Balto dem til neset hvor kajakkene lå. Da de kom tilbake fant en ny og **høytidelig**¹ utpakking sted. Man **ropte opp**² de forskjellige ting som ble pakket ut. Da en nevnte brennevin, en annen sukker, og så en tredje kom med lys, var vi straks enige om å feire begivenheten med et glas **toddi** inne i teltet. Det var allerede sent, og vi gikk straks i gang: vannet ble kokt, sukker og brennevin helt i. Vår toddi så ikke ut til å bli meget sterk; for det var en stor mengde vann Balto hadde kokt. Dette skadet dog ikke, for **da det kom til stykket**¹, var det **akvavit**², som var benyttet til toddien; en sterkere punsj ville sannsynligvis ha vært rent udrikkelig. Heller ikke sigarer manglet, og vi sendte snart store **røykskyer** ut i teltet, som om vi ønsket **å ta inn det forsømte**. Det var sent på kvelden da vi la oss. Kristiansen, Balto og jeg krøp i den ene soveposen, Ravna og de to grønlandere i den andre."

¹ plechtig; ² riep ... af

grog

¹ uiteindelijk

² Scandinavische brandewijn rookwolken onze schade inhalen

tre menn i hver sovepose

Neste dag, 7. oktober, bar de sakene lenger ut til neset ved fjorden. Om den dagen forteller Dietrichson: "Under et av våre **tarvelige** måltider inne på innlandsisen ble det en gang tale om hvilken rett vi helst ønsket oss i det øyeblikket. Vi følte et sterkt savn av fettstoff og **satset** derfor alle på¹ **smørgrøt**². Nansen lovte da at når vi nådde fram til Godthåb, skulle vi få denne retten. Blant alle de gode sakene han hadde sendt inn til oss, var da også smør og **hvetemel**. Vårt første varme måltid etter at vi hadde mottatt proviantforsyningen, bestod derfor av den så ofte omtalte grøt, og det manglet ikke på appetitt. I begynnelsen hadde vi litt **betenkeligheter** med helt å tilfredsstille den, men så tenkte vi: 'Å **pytt**¹, vi har **tålt**² så mye annet, så tåler vi vel den med,' og dermed **klemte** vi på det beste vi orket. Man ser således at våre maver var temmelig elastiske, og at våre tanker i disse dager i en vesentlig grad dreide seg om maten; men det må være **tilgivelig** når man husker at vi var så **forsultne** at vi aldri hadde følelsen av å være mette, selv når vi hadde spist så mye at vi ikke maktet mer."

"Fra den dag av," sier Balto, "ble det bedre dager, vi begynte å glemme den harde reisen som vi hadde utholdt, nemlig hunger, tørst, frysing, tristhet i isen."

"Klokken 7 om morgenen den 11. oktober," forteller Dietrichson, "ble vi vekket ved lyden av flere skudd. Vi skjønnte straks hva det var, sprang derfor ut av soveposene, grep gevær og en patron, stakk hodet ut gjennom teltdøren og fyrte i luften som **svar på tiltale**. I en fart hadde vi klærne på og stod utenfor teltet og speidet etter de fremmede. "Der er de!" lød det, og opp bak en skråning foran så vi nå det ene grønlanderrhode etter det andre, det forekom oss rent å **myldre** fram. Menn og kvinner, i alt fjorten, nærmet seg under ivrig **passiar**, og fremdeles avfyrte skudd. Da de var kommet opp til oss, trådte en av dem, som het Terkel, fram og forklarte halv på dansk, halv på grønlandsk, at de var kommet med to båter for å hente oss. **Leiren** hadde vi **brutt** mange ganger, men aldri så hurtig som den dagen. I en, to, tre var alt pakket sammen; enhver av de fremmede tok sine ting, og av sted **bar** det med hele karavanen mot båtene."

Så dro vi av sted. På nordsiden av fjorden ble det gjort en liten stans for å koke kaffe og holde **gilde**, mat ble delt ut til de mange grønlandere, som hadde brukt opp sin **niste** for lengre tid siden. Så gikk reisen fort videre utetter fjorden.

karige

¹ gokten;

² *pap van boter, tarwebloem*

en melk

tarwebloem

bedenkingen

¹ och; ² verdragen

gingen ... door

te vergeven

uitgehongerd

"lik op stuk"

krioelen

gepraat

het kamp

opgebroken

ging

een feest

proviand

"Jo lenger det led på dagen," sier Dietrichson, "desto vakrere ble været, og ved middagstid hadde vi et strålende solskinn. Fjorden lå **speilblank**; de høye, steile fjellene som omgir den, beundret seg selv i speilbildet de kastet i vannet. **Makelig** lå vi i akterstevnen på den hvitmalte lille båten, og kunne i ro **hengi oss til**¹ **betraktningen**² av den **storslagne**³ naturen omkring oss. Da solen senere på dagen kom lavere, og fjellene kastet sine lange skygger bortover vannspeilet, syntes naturen å gjøre selv de tidligere så muntre og glade grønlendere **høytidelig** stemt; for den livlige praten og den glade latteren forstummet **etterhånden** og den totale stillheten inntrådte.

Således rodde vi en lang tid, bare årenes ensformige **plask** avbrøt stillheten; ikke et liv var å se, hele naturen hvilte.

Omsider ble tausheten for trykkende for grønlenderne; og med ett **istemte** de en salme; flere fulgte, og under salmesang gled båten fram gjennom natten..."

Neste dag nådde de, som leseren allerede vet, Godthåb. "Ved middagstid, kunne vi **gjøre regning på** å nå fram til kolonien," sier Dietrichson. "**Mon** hva folk vil tenke når de får se oss? **Skinnmagre**, med langt hår, **uklipt** skjegg, og med tre måneders gammel skitt på kroppen, så vi nærmest ut som **skremmebilder**. Inne ved bunnen av fjorden hadde vi forgjeves forsøkt å fjerne en del av skitten med varmt vann og **skuresand**¹; men såpe **måtte til**², og det manglet vi; vi var og ble derfor like skitne. Et nytt forsøk ville være like fruktesløs...

Da vi la i land ved kolonien, ble vi mottatt på det hjerteligste av våre senere så elskverdige **vertsfolk**, kolonibestyrer Bistrup og frue, og av de øvrige danske familier, som møtte fram for å ønske oss velkommen. Etter seksten dagers **atskillelse**¹ var ekspedisjonens medlemmer **atter**² samlet. Målet var nådd, alle var **i god behold** kommet fram til den danske kolonien på vestkysten etter å ha gjennomvandret Grønlands ismarker fra øst til vest."

hoe later op de dag

blinkend als een spiegel

rustigjes

¹ ons overgeven aan; ² het gadeslaan; ³ grootse

plechtig

langzamerhand

geplons

ten slotte

hieven ... aan

ervan uitgaan

wij vroegen ons af

al lang niet meer bijgeknipte

wildemannen

¹ schuurzand; ² hadden we nodig

gastheer en -vrouw

¹ scheiding; ² opnieuw ongedeerd

Vinter i Godthåb

Det var ikke vanskelig å finne **husly**. Dietrichson, Sverdrup og jeg ble gjestfritt mottatt hos kolonibestyrerens, mens de tre andre fikk et rom oppe i den såkalte "gamle legebolig", hvor de laget sin mat på en liten kokeovn.

onderdak

De nyankomne var lenge **gjenstand**¹ for **oppmerksomhet**². Om sin ankomst **beretter**³ Balto: "«Vi hadde ikke gardiner foran vinduene og den første kvelden, da vi hadde tent lys i stuen, dukket det opp mange grønlandsjenter foran vinduet, og de kikket inn på oss, så lenge vi var i stuen, og de kom hver eneste kveld, så lenge det ikke var gardiner foran vinduet.""

¹ het voorwerp; ² aandacht; ³ vertelt

Balto selv ble forelsket i en ung og **tiltalende** grønlanderinne. Hun var imidlertid allerede forlovet med en grønlandsk **kateket**¹, som var **ansatt**² ved en koloni lengre nord i landet, og skulle gifte seg det følgende året. Dette hindret dog ikke, at der mellom Balto og hans elskede Sophie utviklet seg et platonisk forhold; det var en hel romantisk historie, som førte til at Balto sendte henne et langt brev, som en grønlander hjalp ham med å oversette til grønlandsk. Han fortalte henne om sin kjærlighet; men hun måtte ikke misforstå ham, det var ikke hans **mening** at han ville gifte seg med henne: hvis han førte henne med seg til samenes land, ville hun ikke få det godt, hun ville ikke kunne **tilpasse seg**¹ hans folks **skikker**².

sympathieke

¹ *lekenhelper van een missionaris*; ² aangesteld

bedoeling

¹ zich aanpassen aan
² gebruiken

I Godthåb gjorde alle sitt beste for at vi skulle ha det godt, men det var en ting som gjorde at vi følte oss **litt ille til mote**¹, og det var **uvissheten**² om fremtiden: skulle vi bli der vinteren over? En dag vi satt ved middagsbordet, ble det meldt at det kom noen kajakkmenn sørfra, og straks etterpå fikk jeg noen brev fra Ivigtut. Brevet fra driftsbestyreren meldte at min kajakkpost hadde nådd "Fox" i siste øyeblikk. Skipet hadde forlatt kolonien dagen før, men vendt tilbake på grunn av dårlig vær. De skulle nettopp til igjen å **lette** anker da kapteinen så de to kajakkmennene. Han fikk brevet mitt, men fant ikke å kunne påta seg ansvaret ved å gå nord til Godthåb så sent på høsten, han hadde førti passasjerer om bord, arbeidere fra kryolittbruket som skulle hjem, han kjente ikke farvannet, og nettene var nå mørke. Kapteinen ville ikke løpe risikoen. "Fox" seilte uten oss, men en trøst var det at den iallfall brakte brev hjem

¹ niet helemaal op ons gemak; ² de onzekerheid

lichten

om vår ankomst til vestkysten. På grunn av kullmangel ble Fox nødt til å **anløpe** Skudesnes i Norge, og således ble det fedrelandet som mottok vår første hilsen.

aandoen

Jeg brukte vinteren til å studere inuittenes liv. Jeg bodde sammen med dem i deres hytte, gikk på jakt med dem, og lærte meg, så godt det var mulig på den korte tiden, deres vanskelige språk. Kajakkroing var noe som vi var svært interessert i. For den **uøvde** er det svært vanskelig å balansere denne smale og ranke farkosten, og det gjelder, som det heter, "**å holde tungen rett i munnen.**" Etter at

nieuweling

er zijn aandacht bij te houden

kajakkroing

jeg i noen tid hadde øvd meg i kajakkroing, og mine kamerater så, at det gikk **noenlunde** godt, fikk også flere av dem lyst til å forsøke. Den, som først fikk kajakk, var Sverdrup, og han oppnådde snart stor **ferdighet** i den.

enigszins

vaardigheid

Så nærmet julen seg. Forberedelser begynner måneder **i forveien**. De grønlandske kvinnene har det travelt med å sy masse klær med vakre **broderier**. Hele familien skal **møte opp** funklende nye fra topp til tå. Men det er ikke bare **med hensyn til**¹ klær at man har det travelt før **julehelgen**². De begynner å samle opp penger til mat og drikke lenge på forhånd. De vil først og fremst kjøpe masse kaffe.

op voorhand
borduursels

zijn opwachting maken
¹ als het gaat over; ² het
kerstweekend

Hos kolonibestyrerens hadde man det **likeså** travelt med forberedelser. I lang tid hadde fru, Dietrichson og Sverdrup **drevet på med**¹ å lage **kremmerhus**², **kurver**³ og andre saker av kulørt papir, mens kolonibestyreren lagde et juletre: han **rammet**⁴ grønlandske **briskekvister**⁵ inn i en stakk, som tjente som trestamme.

eveneens

¹ zich bezig gehouden
met; ² puntzakjes; ³ man-
den; ⁴ heide; ⁵ takken van
jeneverbesstruiken

Så kom julekvelden. Om formiddagen ble treet **pyntet**. Klokken 2 ble barna overhørt under en stor **høytidelighet** i kirken, og naturligvis var alle grønlandere da **til stede**. Så snart dette var ferdig, **styrtet**, etter gammel skikk, alle barn av sted til kolonibestyrerens, hvor de fikk hvert sitt

versierd

plechtig
aanwezig
renden

kremmerhus med fikener ¹ . Deretter bar det inn ² til oss for å få en lignende ladning.	¹ vijgen; ² kwamen ze
Om ettermiddagen klokken 5 var det sang i kirken. Salmer ble sunget av et stort kor grønlenderinner og grønlendere. Det hele gjorde et elskverdig inntrykk. Melodiene var friske og vakre, ikke slepende og monotone som vanlige salmemelodier.	psalmen charmante
Etter risengrynsgroten ¹ og reinsteiken ² om kvelden hos kolonibestyrerens, med alle ekspeditionens medlemmer til stede, ble juletreet tent under megen jubel.	¹ de rijstebrij; ² de rendierbiefstuk aangestoken
Første juledag kom alle voskne grønlendere for å ønske oss god jul. Det vanlige svaret er "ivdlitlo" ("du ogsaa"), og det kan bli ensformig nok, når det skal gjentas et halvt hundrede ganger....	eentonig
Da våren nærmet seg, dro vi til innlandsisen ved fjorden for å undersøke hvordan isen forandrer seg i løpet av vinteren. Da skipet, som skulle hente oss hjem, var ventet å ankomme Godthåb i april, ble ekspedisjonen foretatt i mars.	

Vi forlater Grønland

Den 15. april var det **snøtykke**, og vi var alle enige om at heller ikke den dagen kunne skipet komme. Men da vi satt og drakk kaffe hos kolonibestyrerens og **slo av en passiar** med doktoren, **gjenlød¹ med ett²** hele kolonien av et eneste hyl: "Umiarsuit! Umiarsuit!" (Skipet! Skipet!). Vi styrtet ut, stirret på havet, og skimtet en mørk skygge høyt oppe i luften, – det var Hvidbjørnens **rigg**. I snøtykket var den uten **los¹** kommet inn gjennom den vanskelige **skjærgård²**.

Da vi gikk **om bord** en time senere, ble det norske flagget heist. Vi ble hjertelig mottatt av Hvidbjørnens kaptein og de øvrige europeerne. Det ble straks holdt gilde om bord, og først sent på kveld kom vi tilbake til Godthåb.

Det var ikke uten sorg at vi tok avskjed med våre mange venner blant grønlandere og de danske. En dag, før vi reiste, sa en av mine beste grønlandske venner: "Nå drar du tilbake til den store verden, der treffer du mange mennesker og vil nok snart glemme oss, men vi vil aldri glemme deg." Noen dager senere tok vi et vemodig farvel med Godthåb.

Hvidbjørnen seilte oppover langs Grønlands østkyst først, men den 21. mai kom vi til København, hvor vi ble festlig mottatt, og så Kristi himmelfartsdag, 30. mai 1889, kom vi på hurtigruteskipet "Kong Carl" til Kristiania, hvor vi ble

hevige sneeuwval

een praatje maakten

¹ weerklonk; ² plots

taugage

¹ loods; ² scherenkust

aan boord

Hjemkomsten til Kristiania

møtt av flere hundre seilere og en hel flåte av **dampskip** på fjorden. Da vi nærmet oss havnen og så **festningsvollene** og bryggene svarte av mennesker, sa Dietrichsen til Ravna: "Se, er det ikke pent med alle menneskene?" "Jo, pent, meget pent, hvis det bare hadde vært rein," svarte Ravna.

stoomschepen
de vestingswallen

Bibliografie

Fridtjof Nansen, Paa ski over Grønland. En skildring av den norske Grønlands-ekspedisjon 1888-89, H. Aschehoug & Co.s Forlag, Kristiania 1890

Fridtjov Nansen, På ski over Grønland, 13/17 bøkene, H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo 1965

S. Abramsz, Op sneeuwschoenen door Groenland, naar Dr. Frithjof Nansen, J.W. Boissevain & Co, Haarlem, s.d.

Asbjørn Jaklin, "En skiekspedisjon i havsnød", Nordlys, 03.12. 2011

Morten Sylvester og David Tuddenham (red.), Døden eller Grønlands vestkyst, NTNU Vitenskapsmuseet, Trondheim 2008

Inhoud

Inleiding: Fridtjov Nansen.....	2
Planen til ferden	4
Med "Jason"	8
Gjennom drivisen	13
Inuitter.....	26
Videre nordover	37
Vi forlater østkysten	47
Ensformig slit	59
Storm på innlandsisen	63
En frisk seilas.....	65
Ned fra innlandsisen.....	71
I den "halve båten"	80
Godthåb	86
De fire forlatte.....	91
Vinter i Godthåb.....	96
Vi forlater Grønland.....	99
Bibliografie.....	101
Inhoud	102